1944/45. õppeaasta

1941/42. õppeaasta

1931/32

1942/43. õppeaasta

K 11652

PEM 11652
373.307
KK67

1. Kas kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis?
   Eitaval korral: a) mitu puudub
   b) mis põhjusil
   c) kas on hoolekogud arutanud puudumisi?
2. Kas koliarst on koolinurme ja õpilasi vaadanud?
   Suuremad arsti poolt märgitud puudused.
3. Kas õppenõukogu koosolekute kohta on peetud protokolle?
   Viimane protokoll.
4. Kas koolil on aed, kas kooli ümbrus on korras?
5. Koolimaja puhtus ning kord.
6. Õpilaste puhtus: käed, jalgu, kael, kõrvad, riided.
7. Kas hoolekogu on moodustatud? Kas on käinud koos, kas protokollid on olemas? Kui ei, siis mis põhjusel?
8. Kas lastevanemate koosolekuid on peetud?
9. Kas koolil on kroonika? Kas seda on peetud? Kui ei, siis mis põhjusel?
10. Kas ringkirjade kaust ja HLD on õppejõududele tutvustud?
11. Pedagoogiline töö
    a) õpetuslik ja kasvatuslik külg ning distsipliin koolis
    b) juhatajа, õpetajad, õpilased.
12. ~~Koolraamatukogu.~~
13. ~~Ühiskasutusraamatukogud.~~
14. Kas on olemas töökavade ja kas neist peetakse kinni?
15. Päevaraamatud.
16. Internaat

Register.

Ansekula algk.	Lehek. 9
Audla "	" 9
Armadra	29
Abruka	30
Eikla	27
Elme	26
Haeska	31
Hellama	7
Ilpla	22
Kaali	22
kaarma	30
Kaarma S.	36
kahtla	42
kahutsi	41
kavandi	32
karala	12
karuste	40
kandla	42
koikla	24
kugalepa	37
kurttummade	42
Käesla	11
kõrla	42
kõrkvere	19
kõruse	15
küdema	42

	Lehe n:
Loetsa	7
Liiva	8
Laadjala	25
Laugu	28
Leisi	29
Linna	34
Liiküla	16
Lõopõllu	9
Lõmala	13
Ljõne	23
Lümanda	12
Maasi	33
Metsküla	28
Mustjala	6
Mõntu	10
Paadla	14
Pamma	27
Pammana	28
Pidula	6
Piiri	7
Pähkla	26
Pärsama	24
Püha	21
Rahuste	38
Randvere	24
Reichardti era	36
Roatsiküla	15
Saare lastekodu	41
Saikla	33
Salme	17
Sassi	18
Sauvere	31

Sinnistе	lehtN: 8
Taaliku	32
Tagavere	31
Tamse	7
Tariku	13
Türimetsa	13
Torgu	10
Tornimäe	20
Tõlluste	21
Tõnija	41
Türju	40
Undva	14
Uue-Löve	16
Uuemõisa	19
Waivere	26
Wana-Löve	18
Wintri	11
Wätta	20
Wähma	16

Register.

	Lehk. #
Abruka	50
Anseküla	46
Audla	53
Eikla	62
Elme	61
Gümnaasium	
Haanse	45
Haeska	57, 59
Hellamaa	48
Hindu	62
Kaali	55
Kaarma	55
Kaavi	46, 47
Kahtla	54
Kallemäe	54, 63
Kandla	
Kapi	47a
Karala	49, 50
Karja	58
Karja Kodumajandaskool	
Karuste	47
Kavandi	60, 61
Kihelkonna	51
Koikla	61
Käesla	51
Kärla	56
Kõljala Põllunduskool	
Kõrkvere	60
Küdema	53

	Leht #
Laadjala	50
Lauga	57
Leisi	57
Liiküla	58
Liiva	43, 47a
Linna	45, 54
Lõõpõllu	62
Lõõne	59
Lümanda	49
Maasi	44
Metsküla	58
Mustjala	52, 53
Mõntu	47
Nasva	50
Paadla	54, 55
Pamma	58
Pammana	58
Pidula	52
Pihtla	56
Piiri ~~Pidula~~	48, 43
Pähkla	55
Pärsamaa	57
Rahuste	47
Randvere	45, 46
Roobaka	61
Ruhnu	
Saareküla	60
Salme	46, A
Sassi	59
Sauvere	52
Simmiste	48

	Leht #
Taaliku	60
Tagala	51, 52
Tagavere	60
Tamse	43, 47a
Taritu	49
Türimetsa	48, 49
Torgu	47, 62
Tornimäe	59, 60
Tumala	44, 54
Tõlluste	56
Tõrise	61
Tööstuskeskkool (Kuressaare)	
Vaivere	56
Vilsandi	51
Vätta	52
Võhma	53

№ 1. Mustjala.

Kuulub I – VI klassi, 3 komplekti, iga komplekt ise majas. I + II kompl. asub ühe kilomeetri kaugusel koolijuhataja poolt õpetatavast komplektist. Juh. Eduard Lember. On juhtunud laada päev kohalikus alevis, mille tõttu klassid traditsioonilisel kell 12 vabastatakse, et lapsed ühes kodustega laada rõõmu saaksid, saia ja komprekka süüa.

Viibin III + IV komplektis, kus õpetab õp. Mihail Vapper. Klass jätab passiivse mulje. Lähem atmus jääb kordusa revideerimise puhuks.

7. oktoobril 1931.

II kord pr. № 70.

N:o 2. Tamse.

Koolis I–IV kl. 3 komp. Juhat. Mihail Pallas.

Emakeel II + III kl. Õp. Karl Juht. Täht ja häälik. Täiesti rahuldav tund.
Emakeel I + IV kl. Õp K. Juht. Sõna sisehäälikud. Täiesti rahuldav tund. – Tarvis veidi pauseid lühemaid.
Matemaatika I + IV kl. Õp. Pallas. IV kl. Kümnemeetermõõdud. I klassil arv 5. – Täiesti rahuldav tund.
Matemaatika I + IV kl. Õp. M Pallas. I kl. lahutamine kaasnamisega. IV kl. protsendi leidmine. Rahuldav.
Emakeel I + IV kl. Õp. K. Juht. Rahuldav.

13. oktoobril 1931.
Ekoppel.

Vld. Rahuldav

N:o 3. Piiri.

Koolis I–VI kl. 4. kompl. Juhataja Anton Sirp.
Saksakeel I + II kl. Õp. Reiart,
I kl. Sõnade omandamine ja häälduse väljatöötamine – täiesti rahuldav. Vähem raamatut tarvitada: er liest, sie liest – kõik suuliselt, ilma raamatuta välja töötada. Õpitud lauseid ka kahe kirjutada tahvlile – lapsed ise, üks ja teine.
Usuõpetus I klassis. Õp. Alviine Kramm. Sõõgi palvelaulu õppimine – väga rõõmu; tundega, taktiga.
Usuõpetus III + IV kl. Õp. Reiart, Aabram ja Lot. Täiesti rahuldav käsitlus, seejuures täisina, usaldatav. Stiil eluline.
Joonistus I + II kl. Õp. A. Paas. Hea tund. Asjalikud alalised juhatused klassile – sügislehtede joonistamine.

Hea

13. oktoobril 1931.
Ekoppel.

N:o 4. Lõetsa.

Koolis II–IV kl. 1. kompl. 47 õpilast. Juh: õp. Georg Wilto.

Matemaatika. IV kl. Rooma numbrite harjutamine. Rahuldav. III kl. peast arvamine, nagu: 4500 – –2100. Wõte: 45–21 on 24; aga 4500–2100 on 2400; 58–16 on... 580–160 on... jne. Kirjalikult: 8000 – –595; klass teeb selle õieti. Peastarvutuse võtet ei saa heaks küsta. II klassiga tervete kümnetega liitmine ja lahutamine peast — läheb kaida. Üldiselt tuud rahuldav.

Emakeel. Üldiselt: Rohkem vaja analüüsida keelelisi nähtsei, mitte nüpalju lugemistüki sisu kiljes rippuda.

14. oktoobril 1931.
Rahuldav. Kappel.

N:o 5. Hellama.

Koolis I–VI kl. 3 kompl. Juh. Vassili Müristaja

Saksakeel I+II kl. Õp. Marta Taal. Kena tund.
Usuõpetus III+IV kl. Õp. V. Müristaja. Hea tund.
Wäimlemine I+II kl. õues. Õp. Vassili Seiss.
Aadamal oli seitse poega — rahuldav tund.
Joonistamine I+II kl. Õp. M Taal. Täiesti hea.

14. oktoobril 1931.
Hea
Kappel.

№ 6. Sinnistе.

Kuulis I–II kl. 2 komplekti. Juh. Kipper,
kool töötab praegu kahe vahetusega, sest et puudu-
vad pingid teise komplekti jaoks. Kool on üüri-
majas, talus. Ruumil puuduvad ühes seinas uksed;
ühi on paar päeva tagasi valmis saanud. Siiamaani
oli koolimaum siis täiesti ilma ühte seinata. Prae-
gu käib töö ja paugutamine! Esimene tund – aja-
lugu – peeterse pula koplis, kiirisaial istudes, sest
ruumi puhkitavat praegu esimese vahetuse järgi
ja see oleval talvu täis.
Ajaloo tund jätab täiesti rahuldava mulje.
Matemaatika III+IV kl. Õp. Kipper, . IV klassi-
ga osa leidmine arvust – täiesti hea tund. Õpetaja
on asjalik, energiline, parajate märkustega klassile.
Lapsed elavad, tööst osavõtlikud.
Emakeel III+IV kl. Õp. pr. Kipper,
III klassi käekiri tahab nii mitmelgi parandamist.
Nii mitmelgi on õigekiri päris nõrk. Õpetaja teeb
sünfaksi harjutusi /: alus alla kriipsutada :/. Täidab
õigekirja, s.o. väldete kallal. Soovitan kahe laste
piritöid läbi vaadata – praegu on aga mitu harjutust
kirjutatud peale läbivaadatud tüki, mida õieti üksainus.
III klassiga on juttu silbitamisest ja klass hakkab silbite-
ma, kuid see, millest juttu oli, jäi täiesti lahendama-
ta /: kahe umbhääliku lahutamine :/ — Töö algu koor-
dineeritud harjutuse ümber, nii et teated küsimus sel-
geks saaks. Teise emakeele tunni saabudes lõpetas
klass silbitamise ja hakkas lugema, ilma et nüüd
silbitamist oleks puudutatud või tehtud vigu vaadeldud.
Ometi oli ka silbitamises vigu küll – mis oligi oodata,
silma pidades ülalmainitud selgusetust ülesandmise
puhul. Õige oleks olnud nüüd töö koondada silbita-
mise ümber ja küsimus /: vähemalt teatud reegel :/
õpilastele selgeks teha /: kahe umbhääliku lahutamine :/

IV klassil lugemine. Tullakse laua ette /: klassi ette :/. See nõuab palju aega, tulemine ja minemine. Lugemine palegi tasarilikult ilus. Seda ajaraiskust paraadit-semist pole tarvis. Parem on koha peal lugeda, aga paremini lugeda.
Muidu on õpetaja loodust ander. Tegutsemisvõis ei ole halb.

Koolis on vüsiks lapsi jätta kinnisiduna töö ära-tegemiseks. Seda praegustel tingimistel, kus teise vahe-tuse tunnid lõpevad kell 17.40 /: kell 5.$\frac{40}{-}$ p. l. :/! —

Kõik need sõbimatused on õpetajaile teatavaks tehtud.

14. oktoobril 1931.

Rahuldan.

Pkoppel.

№ 7. Liiva.

Koolis I – VI kl. 4 komplekti. Juh. Andres Vana.
Emakeel III + IV kl. Õp. Salme Paas.
Analüüsitakse iseseisvalt õppetükki lüga palju sisuliselt, kuna seeläbi külg tahaplaanile jääb. Nii on III klassis 11 võikku täiesti nõrga õigekirjaga, kuna 10 võikku sõs suhtes rahuldavad. Ka on käe-kiri puudulik – peenike ja ebajulged jooned. Töötada väldete kallal, kuid jällegi süntaksi harjutused – õeldisele joon alla tõmmata. — Õp. S. Paas on sün koolis esimest aastat ametis – sügisest peale, seega alles 2 nädalat. — Rohkem praegu sün koolis ei võibi.

15. oktoobril 1931.

Rahuldan.

Pkoppel.

№ 8. Audla.

Koolis I–VI kl. 3 kompl. Juh. Aleksei Treiman.
Õpilasi peaasjaliselt prl. Sophia Kirs'i tunnis
Laulmine. Õp. kandidaat S. Kirs tundub väga
eriotstarbeline. Päeliselt ähmi täis, nii et korrapärase
tunni andmisest ei saa juttugi olla. — Ei tei-
nud talle mingisuguseid märkusi, üllesin veel et
harjugu edasi, edaspidi hakkame vast ka tunde
harutama. Kirs esimest praktilist aastat algab.
Käekirjad on klassidel üsna kenad. Õp. Rand.

15. oktoobril 1931.

Ik. W. leht № 34.

Pkappel.

№ 9. Anseküla.

Koolis I–VI kl. 4 kompl. Juh. Jaak Vapper.
Matemaatika V+VI kl. Õp. J. Vapper. Klassidel üks ja
sama töö – too tapetseerimispinne väljaarvamine
ruutsentimeetrites, pärast ruutmeetritens teles – rahuldav.
Emakeel III+IV kl. Õp. ameti kandidaat Alvine Korsar.
III kl. teeb ärakirjutust, IV kl. laeb. Õigekiri III kl. päris
nõrk. Muidu klass on töö küljes.
Matemaatika III+IV kl. Õp. J. Vapper. Tundide, minutite va-
hekord. Väike jõuab edasi, midagi uut juurde ei tule.
Kuiv tund.
Joonistamine V+VI kl. Õp. A. Korsar. Joonistused lähe-
vad korda.
Ajalugu V+VI kl. Õp. Jaak Ait. Äärmiselt igav tund.
Paar poissi jõuavad juttustada ükskuite lausetega, il-
ma hoota ja eluta.
Kodulugu III + Looduslugu IV kl. Õp. A. Korsar. IV kl.

„kasepuust". Lapsed panevad küsimusi, teised vastavad. Pärast jutustavad paar poissi kui kaska ja paju. „Ühteraks kasvaks vastate läbi „Sarapuu" – lõpetab õpetaja.

Matemaatika I kl. Õp. J. Vapper. Liiga kaua vibiteerse küllalt tuttava ja väikese asja kallal. Õieti ei jõuta rohkem kui 7–3; 7–4; 4–1.

Matemaatika II kl. Õp. A. Korsar. – Annab tunni!

Saksakeel I+II kl. Õp. Borissenok. Väike hoogu. Palju rohkem tuleks jutustamist harrastada.

II kord v. N° 71.

Rahuldav.

10. novembril 1931.

J. Kappel.

N° 10. Lõapõllu.

Koolis I–IV kl. 4 komplekti. Juh. Johannes Nääb.

Emakeel I+II kl. Õp. Friedrich Mägi, õp. kandidaat, esimest aastat ametis. I kl. kirjutab; mõned kannis kaugele jõudnud, teised vähem. Täävitusel vilbu joontega vihud. Kõigil enam vähem õige kirja alus. Sulehaid võrdlemisi õige. – II kl. laeb. Lugemine ladus, julge, valju; õpetaja on klassis tuttav, on teger ja juhataw.

Saksakeel I kl. Õp. Salme Nääb (kommist). Lugemine hoogne, ladus, võrdlemisi õige häälduniseega. Pärast küsitlemine, millele antakse vastuseid üsna elavalt. Tund täiesti rahuldav. – Natuke praegavat tooni on õpetajal.

Emakeel IV kl. Õp. F. Mägi. kiri korralik; vigu lüalt ei ole. Tööd korralikud.

Matemaatika III + II kl. Õp. J. Nääb. Korralik tund.

Emakeel I kl. Õp. J. Matt. Korralik tund.

Usuõpetus I+II kl. Õp. F. Mägi. Korralik tund.

Täiesti rahuldav

11. novembril 1931.

J. Kappel.

№ 11. Torgu.

Kaalis I-VI kl. 2 kompl. Juhat. Wassili Russ.
Matemaatika IV+V-VI kl. Õp. Salme Raun.
IV klassil tavatsesel aranad Weski-Grünthali raamatud. Liit mõõtude — meeter- ja venesüsteemi — jagamine. Läheb eksides; poiss jagades jätab jakku 0 kirjutamata. Kirjutis on nii, et selget ülevaadet ei saa, kust need arvud on võetud või saadud. — II kl. võrrandid: $(3x+2)+(4x-7)=(2x-4)(6x+6)$; $(x+4)^2-(x-6)^2=(x+2)^2-(x+3)^2+161$; Nii on siin tegemist nähtega, et kord kättesaadavad, nüüd ajast ja arust läinud õpperaamat on programm ja metoodika. — Päevaraamat korratumalt peetud.
Emakeel — samad klassid, sama õpetaja. Võtan ühe VI klassi õpilase vihu. Selles esineb väga korratu ja ebateadlik töö. Nii on harjutus: „Teonimi." Ainsuse nimetav: nattisime, tukkusime, küppasime." Edasi: „Õnnelejad lappisid tekki. Ema südames uppuvad kõik laste ärritused. Küll ma leppin temaga ära. Ma kippun kõige hingega oma kodukolde külges. Ema-mal tukkuvad tõsised kaljud. Rõkkavad, läkkavad tuhandesmine kedlepeks. Millal te hakkate (õpetaja parandab hakate) viiuldama. Kas sa õppid veel. Miks te õppite nii vähe. Kalur mõttes (õpetaja parandab mõtes) kalu. Nad toppivad praegu olgi kotti. Tegija nimi: mitm. nim.: nottijaid, tukkajaid, küppajaid. Veel parandab õpetaja: oksjoon, vemmaltega. — Eelpool allakriipsutatud laste read on õpetaja kõik parandamata jätnud ja näidatud kohed valesti parandanud.
Saksakeel V+VI kl. Sama õpetaja. VI klassil väga halb häälduamine. Sõnu ja vorme ei tunta. Im Dorfe loeb õpilane im Dorfe mitu korda; hülgte lühidalt jne. Põõtamine V klassiga nagu läheb. Vaja vaid üksikud vormid pühjalikumalt kätte õpetada. — VI klassile ma täki ülesandmisel on väike paljast tõlkest.

Waja jäädegi ükskord sõnad ja vormid analüüsida, deklineerida, konjugeerida, leida algkujud, määrata käesolev vorm ja mõnda põhjalikult läbitöötades teel ja selle sõnade vormid ja kujud lastele omaseks teha.

II kord N. N° 73.

12. novembril 1931.
Pkappel.

Nõrk

N° 12. Mõntu.

Koolis I-VI kl. 5 komplekti: Juh. Eduard Aru.
Emakeel II kl. Õp. kand. Timmerman,
Harilik lugemine, jutustamine, erilist ei midagi.
Emakeel I kl. Õp. Ed. Aru. Täht R. Aitab.
Emakeel V+VI kl. Õp. Leida Kodaniburg. V kl. loeb rahvalaulet;. VI kl. kirjutab. Rahuldav.
Usuõpetus II kl. Õp. L. Kodaniburg. Jakob ja Eesav. Jutustas, analüüs. Rahuldav.
Laul IV kl. Õp. Ed. Aru. Solmiseerides. Hea.
Emakeel III kl. Õp. Timmerman. „Ema süda".
Õppimine ja luuletuse ärarääkimine — läheb korda.
Emakeel III kl. II tund. „Peretütar ja vaenelaps" — jutustamine, sisuvaatlus ja analüüs. — Kahe tunni vastel ei olnud ühtegi viiba õigekirjale.
Saksakeel V+VI kl. Õp. L. Kodaniburg. V kl. kirjutab tähti ümber: üks rida kolmandasse isikusse meessugust, teine — naissugust ja kolmas-asisugust. — VI kl. loeb ja jutustab. Lugemine üldiselt rahuldav, samuti häälduamine, peale: (die) Wand, kind ja teised sarnased. — Ka õpetaja ise häälbab nii. Muidu on tund ja aine rahuldavad.
Emakeel IV kl. Õp. Timmerman. Klass loeb ja mää-

rab wälted. Määrab õieti. Süs lugemine: „Rüüi-
valimine". Moraal: „Ei meil pole kerge kellegil". —
I klassi vihud korralikud, osaet palju vigu.
Emakeel II kl. Õp. Timmerman. klass kirjutab -
püstkirja. Paljudel pole tavalikult ilus. Muid
õigekirja harjutusi pole näha, kui õpikirja. — Pälleg
kahe tunni testest ühtegi viibet õigekirjale — väldetele.

Maja ümber paberitükka pillutud — sellele olen juba
ammugi koolijuhataja tähelepanu juhtinud. tõmmud.
Lauad VI kl. ei ole kasvu kohased ja on ülese wale
mõõtudega: differents väike, distants + paar tolli.

13. novembril 1931.

Rahuldav

J. Kappel.

№ 13. Vindri.

Kaalis I–III kl. 1. komplekt. Õp. M. Salong.
Emakeel. Jõõtamine rahuldav. Edasijõud-
mine rahuldav. Vihud üldiselt rahuldavad.
Matemaatika. III klassil jagamine. Aine on väga
segane.
Kodulugu. „Talm ja puhtus" — läheb korda.
Võimlemine. Rummi puudusel väljal. Reas
kõnd ja mängud. — Koju minekul pistavad
kõik parimal ülle punaia. Seda ei olnud tavis.
Üldmulje: rahuldav.

14. novembril 1931.

J. Kappel.

№ 14. Käesla.

Koolis I–IV kl. 1. kompl. Juh. Felicita Tarkus.
Kodulugu. Õpetajal on vüsinus igg lapse vastuse järgi kohe uut küsimust panna, millele säs vastatakse ja jälle ootama jäädakse uut küsimust. See ei arenda lapse julgustamise oskust. Soovitan Casta julgustada midagi tervikuna, et hasjuus väljendamise oskus.
Emakeel. Tund ja edasijõudmine rahuldav. I kl. on täna h häälik ja täht. Selleks on õpetaja valinud sõna „Heino". Kaashääliku tutvustamiseks on need sõnad ebasoovitavad, kus õpitav kaashäälik sõna alul esineb. Tänulikuks osutub aga sõna, kus õpitav kaashäälik esineb täishäälikute vahel, nagu h juures „maha", „paha", „kelu". Õpetaja õpetab häälikut h häälduamist: „tuleb õhu väljasurrega hääldada". Täiesti tarbetu juhatus, sest häälik ei ole ju lastel tundmatu! Juhatus hääldamise viisist – kasutu kõne- ja ajaraisk! Sest – millise häälikut hääldamisel ei oleks vaja „õhu väljasurret"?
Matemaatika. III + IV klassi liitmine. Lapsed ei julgusta midagi tehte käigust, vaikivad küsimustele.
Laulmine. Õpetamine metoodiliselt õige ja küllalt energiline.
Üldmulje koolist: Rahuldav.

16. novembril 1931 a.

Kuppel.

N:o 15. Lümanda

Kaulis I - VI klass + põllumajanduseline täienduse klass.
Juhataja August Mälk; põllum. kl. Aleksander Kaar.
Emakeel II kl. Õp. Peru, Heinrich. Klass loeb tõlke-
luuletist: „Ausbli mees". Väga hästi nõuab õpetaja ilmekat
lugemist ja teeb selleks mõjusaid märkusi ja annab
juhatusi osklikult ja energiliselt. Tundmata sõnad sel-
gitatakse. Lastega on hea kontakt. Lugemisele järg-
nev sisujutustamine laste poolt.
Emakeel IV kl. Õp. August Mälk. Tund on ja hu-
vitav - mitte igav. Sõnavälte määramine. Läheb.
Täpselt pooled klassi vihkudest on väga paljude viga-
dega väldetes, kuna pooled on selles suhtes rahul-
davad.
Emakeel I kl. Õp. Maria Waga. - Annan ise tun-
ni p ja b selgituseks. Lastele täiesti jõukohane.
Sarnakeel I + II kl. Õp. Peru, H. III kl. Suuline
töötamine. Täiesti rahuldav. Häälduamine rahul-
dav, ka õpetajal hea hääldamine.
Laulmine III kl. Õp. Peru, H. Tund täiesti ra-
huldav; käsitlus jäuline ja oskuslik.

Täiendusklass. Väetamine. Õp. A. Kaar. Õpe käsitlus
täiesti rahuldav. Õpilaste teadmised aga on
kahtlemata, saamatud. koolis 6 õpilast.

II Kord u. N:o 76. 17. novembril 1931 a.

J. Mälk.

Täiesti rahuldav.

№ 16. Karala.

Kaalis I–VI kl. 3 komplekti. Juh. Sergius Gram.
Emakeel I+II kl. Õp. S. Gram. Kirjandid
II kl. sisuliselt rahuldavad. Käekiri võiks pa-
rem olla. Töövüs: enne mustandisse, seal pa-
randab õpetaja, siis kirjutatakse puhtandisse. — Kiri
I kl. 10 viiest rahuldavad, 7 võiks parem olla.
Matemaatika II+VI kl. Õp. Berhard Täsine.
VI kl. viiendes on ülesanne: „Auto ja jalgratas
sõidavad ühes suunas, kus juures jalgratas
on autost s kilomeetrit ees. Auto sõidab a
kilomeetrit tunnis, jalgratas b kilomeetrit. Mitme
minuti pärast saab auto jalgratta kätte?" —
Kõigil valem: $\frac{s+(s.b)}{a}$

Õpetaja on selle läbivaadanud ja õige leidnud.
Peab a-ga olema: $\frac{s}{a-b}$

Muidu on teised tööd õiged.
Loodusõpetus IV kl. + kodulugu III kl. Õp. Stef. Kunsk.
Korratus on kuulda klassist. Jään enne sisseastu-
mist seulatama. Üks ajab teisele kaela mista arvab.
Naerdakse ja lobisetakse. Õpetajat pole kuulda.
Astun sisse. Terib vaikus. Õp. kutsub ühe poisi
juttustama. See hääldab ja kääneb ja ütleb et ta ei
tea. Arvestades tunnis valitsevat müra ja korralagedust,
on sarnane näha selle loomulik tagajärg. Kut-
sutakse teisi. Juttustamine sünnib üks sõna haaval,
kõhkleralt, kahtleralt. Õpetaja ise vaatab raamatusse
ja siis küsib! Edasi seletab õpetaja õhurõhust ja
tuulest. Peale seletust „teadvad" õpilased, et kürgel
on õhk raskem ja et see õhk tõuseb üles.
Saeseaed I kl. (üksinda). Õp. St. Kunsk. Äärmiselt
halb häälduminе ja viletsi läbitöötaminе õpetaja
poolt.

18. Novembril 1931 a.

A. Kappel.

II kord w. № 74. Vaevalt rahuldav.

№ 17. Taritu.

Kuulis I–VI kl. 4 kompl. Juh. Aleksander Prei.
Emakeel I+II^{a} kl. Õp. Eduard Prei. I kl. teeb suuri trükitähti joonistega. Aitab küll! Lugemine mitmelgi kaunis paanduliik.
Emakeel V+VI kl. Õp. Hermine Alber. V kl. teeb ümberjutustist vihkudesse „Sauna Hansu oma kobenne." Piisad tõod, korralik kiri. VI kl. etteütlus. Korralik kiri. Vigu palju pole. Suurim vigade hulk – 11, üheteunnilises töös.
Emakeel IV +II^{b} kl. Õp. Olga Prei. IV kl. laeb. Peale lugemise pole muid keelelisi seletusi kuulda-näha. II^{b} kirjutab õpikirja raamatust kirjatähtedega kirjatahvlile. Seega tund kahvatu-väsitav.
Emakeel III kl. Iluskirjutus. Kirjakaunistuste vihkudes on ainult silbitamist tehtud, muid õigekirja harjutusi ei ole! See on vale võte, lastele ükskõikne ja tüütav.
Looduslugu V+VI kl. Õp. H. Alber. VI klassist kaks tükilast juturaamatut – elektrist ja Franklini katsetest – hästi valmistatud. V kl. hakkab kirjutama momendil, kui sisse astun – „toitvainete ajalhoinust."
Matemaatika III kl. Õp. Aleksander Prei. 4×75 ja täised selletaolised harjutused. Arendamine on väheseks jäänud. Korrutamisel ei tarvitata ühtsuste nimetusi. Lapsed aga tundvad hea materjal alevad.
Laulmine I+VI kl. Õp. Eduard Prei. Tubli klass laulma ja tubli õpetamine. Isegi poisid pea kõik laulavad, peale mõne seeremea.
Saksakeel V+VI kl. Õp. H. Alber. Üldiselt tunnikäsitlus rahuldav. VI kl. sõnavara ja häälduseine läheb ka, muid täiesti väljatõõtatuks ei saa veel pidada, kuid rahuldavaks tunnistan. Diktaat saksakeeles on täiesti rahuldav ja kiri korralik.
Võimlemine III kl. Õp. H. Alber. – Rahuldav.
Matemaatika V+VI kl. Õp. Ed. Prei. Väike iseseisvust klassil tööst ärasaamisel.

19. novembril 1931.
A. Kappel.

II kord vt. № 75.

N:o 18. Lõmala.

Kuulis I-III kl. 1 kompl. Õp. Mihkel Signus.
Raske on kooli ja õpetaja kohta seisukohta võtta!

20. novembril 1931.
J. Kappel.

Rahuldav.

N:o 19. Türimetsa.

Kuulis I-VI kl. 3 kompl. Juh. Wladimir Paivel.
Kool asetseb kolmes majas; igalpool väimatu kitsas.
Joonistamine I+II kl. Õp. pr. Kann. I kl. esimest korda värvidega joonistamise tutvustamine. Suurepäraline käitumine klassiga ja head juhatused. – Klassi ruumil ees ja taga kummaski üks aken, küljel kaks akent – ei ole enam jalatäitki ruumi. 35 last sees.
Matemaatika I+II kl. Õp. Marta Post. Korralik läbitamine.
Käsitöö – tütarlastele pr. Kann, poistele Ira Kann (mitte ametlikult). Poistele pun seatised.

20. novembril 1931.
J. Kappel.

Poiste käsitöö rahuldav.

№ 20. Paadla.

Koolis I–VI kl. 3 komplekti. Juh. Johannes Barman.
Kodulugu III + maateadus IV kl. Õp. Marta Sepp. IV kl. mägede kõrgusest, orgudest. Igav tund, mõnuta ettekanne. Eks midagi ikka õpilastele meelde ka jää. III kl. samal ajal voolib plasteliinist küngast, mida kujutab muidugi iga plastelíini mütsakas laual.
Emakeel I + II kl. Õp. Adele Saulin. I kl. täna häälik k ja selle tähe kirjutamine, trükitähtede kujul. Vihud pea täis üksikuid tähti, peale 2–3–4 sõna.
Laul III + IV kl. Õp. A Saulin. Täieoti rahuldav.
Matemaatika I + II kl. Õp. Joh. Barman. I klass kirjutab number 9. II kl. lõtmine, nagu: 29 + 2 kirjalikult. Liiga kauane peatamine tühiste asjadega kallal – Seuremate patsjonite kaupa anda!
Saksakeel V + VI kl. Õp. A Saulin. Kõneldamine rahuldavalt, grammatika, lugemine rahuldav, keeleoskus rahuldav. VI kl. laek rahuldavalt, kuid kõlaline s (singen) on halb.

Üldiselt rahuldav.

23. novembril
1931.

P Kappel.

№ 21. Undva.

Koolis I–VI kl. 3 kompl. Juh. Linda Krull.
Sarsaveel I+VI kl. Õp. L. Krull. Häälduamine hea, keeleoskus ja sõnavara hea. Tund täiesti rahuldav.
Matemaatika V+VI kl. Õp. J. Rand. VI kl. geometria ülesanded. Klassi arusaamine täiesti rahuldav.
Emakeel III+IV kl. Õp. Andres Klaas. IV klass loeb katkendi kaupa ja annab loetu sisu suliselt. III kl. kirjutab Moose harjutusist ja märgib käände lõpu. Topeltjoontega ridu, kiri korralik. Tähaks IV kl. enam õigekirja- v. väljalõõtamist näha.
Matemaatika III+IV kl. Õp. A. Klaas. Temperament peab elavam olema, seletus arusaadavam. Ülesanded õpilastele peavad olema selged. Lapsed minu ümber III kl. ei tea üldse midagi teha; nes teeb, teeb valesti. Kui tuleb õpetaja neude juure, selgub et klass üldse ei oska ülesantud töö- korratamist. Õpetaja võtab eimidagi selgitava näite: 15 x 3 – poiss saab 35! Siis võetakse abiks 10 x 2 – poiss ütleb: 0 korda 2 on 2! Minu küsimistega selgub, et see asi on klassil väga segane.
Usuõpetus I+II kl. Õp. L. Krull. „Jaakob ja Anna." Lõtav tund. Lapsed apaatilised.

24. novembril 1931.

Rahuldav

Klaaret.

№ 22. Kõruse.

Kvalis I+II kl ja IV+V kl. Juhatajaja Johannes Laul.
Ajalugu IV+V kl. Õp. Helmi Mölder. Paala lahing.
Üksikud küsimused, üksikud vastused - pundub seatud sündmustiku edasiandmine. „Tuleraks korraks järgmine kürs" – see on kõik õpetaja seletustöö. — See IV klassile.
V kl. Olümpia pidustused. Samane küsimine-vastamine. Neile juhutsat õpetaja ka edasi Kreeka-Pärsia sõjast. Selle juures: „Olümpia pidustused veel korra; see peab hästi õpitud olema, edaspidi tuleb sellest kirjalik töö." Ega sarnased käsud väga tulusad ei ole.! Kas mõni mun osa ei tarvitse hästi õpitud olla [millest kirjalikku tööd ei tule]!
Emakeele vihud IV kl. Õp. J. Laul. Üldse halvad käekirjad. Õigekiri nõrk. 12 vihku on õigekirjalt kuidagi vastuvõetavad, kuna 7 täiesti nõrgad on.
Emakeele vihud V kl. Õp. J. Laul. Halvad käekirjad, lõpmata palju vigu. Märkidest pole aimugi, olgugi et harjutusi nende peale antud.
Saksakeele vihud V kl. Õp. J. Laul. Lõpmata palju vigu, nagu pole aimugi sõnade kirjalikust kujust. Näide: „meedzjen att ein puh und ein heft."

Seega ei jäta kool üldiselt mitte rahuldavat muljet. Kvolijuhataja oli ise asjaajamise pärast vallamajja läinud ja tuli alles ähtul koju.

24 novembril 1931.

Kappel.

№ 23. Ruotsikülas.

Kuulis I–VI kl. 4. komplekti. Juh. Ed. Hõbenik.
Matemaatika I+II kl. Õp. Ed. Hõbenik. I kl. murdude lühtmine ja lahutamine – hea. IV kl. Ülesanded silindri ja kera mahu arvamistega – hea.
Emakeel IV kl. Õp. k. Tarkus. Klass kirjutab harjutusi puusepa harjutusstogust. Lapsed ei avalda end mitte ladusalt ega oska mucle selgitada, millal kirjutatakse mu, millal muu.
Emakeel I+III kl. Õp. Maripuu–Paul. Kena tund. I kl. loeb ladusalt. Kirjaharjutused korralikud, vihud doppelt. ja põikjoontega.
Saksakeel I+II kl. Õp. – Tunnikäsitlus hea; keel täiesti rahuldav. Häälduamine hea, kuid mitte alati pole kõlaline s (onne) õige.
Kool üldiselt hea.

23. novembril 1931.

J. Koppel.

№ 24. Pidula.

Koolis I-IV kl. 3 komplekti. Juh. Jakob Laul.
Usuõpetus I+II kl. Õp. Margot Kuel. Väga hea ja mõnus tund. – Hommiku palvest.
Saksakeel VI kl. Õp. Saale Erlach – Vahi.
Läheb korda.
Usuõpetus III+IV kl. Õp. M. Koel. Hea tund. Ajaks „Siimeon ja Anna.

25. novembril 1931.

Üldmulje lastest – hea.

Koppel.

№ 25. Võhma.

Koolis I-VI kl. 5 komplekti. Juh. Aleksander Penn.
Emakeel IV kl. Õp. Kald Anatoolia. Lugemine klassiga ei ole tavaline „lugemine", vaid on ravi-liine lugemine. Parajast energiline. Läheb korda.
Emakeel III+VI kl. Õp. Saabas Augustin. III kl. teeb harjutusi Puusepast. VI kl. võtab käänete lõppe põhjalikult. Läheb korda. III kl. doppeldjoontega, vihud, kiri korralik. Väga elav osavõtt töösst ja ärksad lapsed, nihasti III kui ka VI kl.
Matemaatika III+VI kl. Õp. Aleksander Penn. III kl. kirjalik jagamine ühekohasele arvule / 2925 : 3 /. klass teeb hüll ära, nagu seda 50 aastat tagasi õpetati, aga mingisugust selgitust õpilane ei oska anda. Proov: toome alla ja same nüpalju jne.
Võimlemine II kl. Õp. Kald. Energiline käitlus.
Saksakeel V kl. Õp. Juuli Penn. Küsimine hästi välja töötatud, isegi teatud lõiskusega. Keele-

oskus rahuldav.
Laulmine II kl. Õp. Nadežda Wapper - Rahuldav.
Emakeel I kl. Õp. kald. - Ei midagi erilist.
Ajalugu II kl. Õp. N. Wapper. Paala lahing
üldiselt hästi rahuldav.

Täielik Rahuldav.

26. novembril 1931.

J. Koppel.

№ 26. Lüküla.

Kaulis I-III kl. 1. komplekt. Õp. Oskar Lember.
Joonistamine - hea.
Emakeel. Kõnekirjad head, vihud puhtad, hästi parandatud. Õigekiri hea. Viigu III kl. dikteeris väga vähe.
Joonistamine. Joonistused rahuldavad. Kummi tarvitamine kurjast, tõmmatakse kohe tugevad jooned, mida siis kustutada tuleb.
Laulmine. Üksna tubli. Kõik laulavad. Üldine mulje lastest - hea.

26. novembril 1931.

J. Koppel.

Nº 27. Salme.

Kvolis I–VI kl. 3. komplekti. Juh. Alüde kunst!!
Kaks klassi vallamajas, üks naabertalus. Vallamaja komplektides algavad tunnid õpetajail Aavikul ja Kaoril. Õp. Aavik tuleb mõni minut peale ~~kella~~ kella 9 /. vallamaja ja postiagentuuri kell, mille järgi peetakse ka kooli/. Õp. Kaor tuleb klassi 13 minutit peale 9 ja lõpetab 7 minutit enne 10, nii et tund 15 minuti võrra lühemaks kujuneb kui ministeeriumi korraldustega lubatud.

Matemaatika III+IV kl. Õp. Oskar Aavik. III klassi ülesanne olnud kodus lahendada: „Sõida minutiga 300 meetrit, kui kaugele jõuad 28 minutiga 9 kilomeetri pasti juurest." Õpilane, keda õpetaja tahvlile kutsub, mässib ja segab selles võimatumalt, korrutab 28 minutit 300-ga. Selleski täiesti saamatu. Õpetaja kutsub teise õpilase tahvli juurde ja annab talle 12 × 48. Siin ei oska poiss ei a-d ega b-d! Saab 56, 416 ja teisi arve. Teise numbri korrutise kirjutab esimese numbri korrutisele vahetumalt ette, nii tuleb midagi sodi välja. Õp. katsub kalmanda lapse seda sama tegema, kes samuti mässab selles nagu eelmisedki. Nõnda mässates saabki tund otsa! — Mis on ta väärt?

Emakeel III+IV kl. Õp. Viktor Kaor. IV kl. laeb. Peale lugemist korraldus: „kirjutage tundmatud sõnad välja, pärast siis seletame neid." Aga miks ei seletata neid mitte lugemisel? III kl. teeb õrakirjutust. Nähtavasti pole mundlikki harjutusi üldse tehtud. III hakkab jällegi lugema, kusjuures õp. ainult lugemisevead parandab, mitte lugemiserasvi aga tegemata jääb.

Matemaatika V+VI kl. Õp. Oskar Aavik. V klassi 135 : $5\frac{5}{8}$. Selle teeb õpilane õpetaja alalise abiga. V kl. tehtudes on ainult 2 numbrilist ülesannet tehtud, Nº 56 ja 59. Needki õpetaja poolt läbivaatamata.

See on süs semestri näitlav töö! Üks ülesannetest sisaldab täisarvude korrutamise, teine kümnendmurru korrutamine kümnendmurruga. Seejuures on täiesti oskamata töö, näiteks Ida Welteri töö:

70,5 . 0,084
0420
0588
06,400

Samased on ka teised tööd selles vihus. On mulidega korrutatud terved read.

VI kl. vihke ei esitatud üldse, olgugi et palusin kõine vihke. II kl. üldse 3 õpilast, 2 neist on koolis, kolmas puudumat. Üldse komplektis 7–8 õpilast.

II klassi vihud arvaldavad sama sodi mulje, nagu see tunnigi ise oli. Nii on samal ülesandel igal õpilasel ise vastus. Üks saab lühtmise tulemusena 61 tundi 42 minutit, teine (Olga Kündma) 58 t. 142 m. Marie Längas – 52 t. 42 m. Aleksander Karsar 70 t. 142 m. jne. – Töö nõtab nüüd liigi, ilma et eelmised tööd oleksid läbivaadatud või puudused likvideeritud!

Väga halb mulje tuli juhatamisest ja õpetajate suhtumisest tõõsse kui ka tööde laadistamisi saalistest kui kirjaliskutest.

28. novembril 1931.

Nõrk

P Kappel.

Nº 28. Wana-Lõve.

Koolis I+II kl. 1. kompl. Juh.-õp. Gustav Nurm.
Saksakeel. Häälduamine, muudatus ja hääldamise nõue näit. Keeleoskus ja sõnatagavara küllaldane. Õpilased tunnevad deklinatsiooni ja käändeid, k.a pööramist.
Matemaatika. — Täiesti rahuldav.
Looduslugu. Sõnajalg ja selle tähtsus arstiteaduses — täiesti rahuldav.
Laul. Kolme häälega — lähel korda. Õpilased on harjutanud ka harmooniumil mängimist — lähel üsna mitmelgi.

Rahuld.

1. detsembril 1931.

J. Kappel.

Nº 29. Uue-Lõve.

Koolis I–II kl. 2. komplekti: Juh. Anton Rauk.
Matemaatika I+II kl. Õp. A. Rauk. Rahuldav.
Emakeel III+IV kl. Õp. Proases, Johannes Täiesti rahuldav tund. Vihud käigil harvalisud, tõõd täiesti rahuldavad.

Rahuld.

1. detsembril 1931.

J. Kappel.

№ 30. Sassi.

Koolis I–VI kl. 3. komplektsi. Juh. Herman Muri. Esimesed muljed ei ole head. Juba autoga sissesõites jooksevad poisid auto juurde ja riputavad end sõidava auto külge.
Hommikupalve: „Oh anna tuhat kalt sa mulle" – oreli kaasmängul. Laulavad kaasa tugevamini kaks naisõpetajat, kuna laste tugevat laulu pole kuulda. Esimesele salmile järgneb „Meie isa" – viisi harrapidaja õpilase poolt. Sellele järgneb teine salm ja sellega on palve peetud. Juhataja suundub veel klassidele jõudu „tänasesse päevasse" ja klassid lähevad oma ruumidesse.
Emakeel III+IV kl. Õp. Elisabet Ruus. Klass äärmiselt pime, Campi pole klassis. Krüüti pole klassis, mida üks õpilane teoma läheb, kuna niisama töö klassis seisab – oodatakse krüüti! III kl. hakkab kirjutama. IV kl. lugema „Jakob Jürjev." Lugemine on maitsetu, rõhutades viimaseid silpe. Loetakse seda mitu korda. IV kl. ettekirjutuse viisid: halvad käekirjad, rasked read, nagu: kahdu pro kõhtu, sura pro surra, mõnisep, hammbad. Sellesed read pea kõigil. Lugemisel ei ühtegi pausi, ei ühtegi selgitust ega sõna õpetaja poolt! Sellele järgneb uue tüki lugemine – samas stiilis. – Halb tund.
Üldõpetus I+II kl. Õp. Ella Raev. Laul – läheb korda. Lugemises on raamatu järgi kaugele jõutud, kuid lugemine ise on halb.
Matemaatika I+VI kl. Õp. Herman Muri. On viisud kaalused ja klassiviisud. Esimesed ei kuulavat õpetaja kontrolli alla, teisi ei olevat ta läbiraadanud. Eila õhtu olla esimeseks – „viimase töö" – läbiraadanud, kus õigekirja reegu sisse jäänud ja ka matemaatiline terminoloogia isegi parandama ta, nagu: teameeter. Sallitakse: $1:4 = \frac{1}{4} : 5 = \frac{1}{20}$!
Segamud!

Saksakeel V+VI kl. Õp. Ella Raev. Äärmiselt elu-tu tund. Võetakse konjugeerimist. Õp. küsib – keegi ei vasta, siis ütleb ise: „ich spiele Schule", du.... ja keegi kirjutab tahvlile, mis see tõttu läheb võima-tult elutult, otse ruswald. Puudub elav õpetaja, elav sõna, töö hoog, tõhusi, tööröom, elevus. Vihud – läbiraatamata!

Laul III+IV kl. Õp. H. Muri: Rasked laulud.

Vihmudest selgub, et VI kl. ei oska muusikas tähe-ritada „j" ja „i"

Üldiselt: Mingisugune raskusevaim kui needus lasub üldiselt kooli peal – raske kui tina! Kool äärmiselt mörk ja õpetajate töö hoog ja tõö-usku ja isegi töötahe näib täielikult puuduvat!

Klassid külmad. Väljakäigu koha eeskuumi tagu-mine üks, mis õue viib, ei käi kinni, mistõttu seal õudselt külm ja ka lumi ning vihm võivad sisse tungida.

2. detsembril 1931.

J. Kappel.

№ 31. Kärkvere.

Kaolis I–VI kl. 2 komplekti. Juh. Vassili Punk.
Saksakeel V+VI kl. Õp. Luks VI kl.
3 last kaolis. Neidel on mõõdunud aasta Uue-
mõisa alg-kooli V klassi häälda-mine – hea.
keeleoskus täiesti rahuldav.
Matemaatika IV+V+VI kl. Õp. V Punk. Pärishea
arusaamine on lastel.

Kord tundub üldiselt hea.

Rahuld.

3. detsembril 1931.

J Kappel.

№ 32. Uuemõisa.

Kaolis V+VI kl. 2 komplekti: Juh. Aleksander Urban.
Saksakeel V+VI kl. Õp. Joh. Kivi. Hanuldaselt
hea häälda-mine. Keeleoskus tubli. Õp. nõual
täpselt, ei lase ühtegi häälda-misviga mööda.
Matemaatika V kl. Õp. A Urban. Hea areng;
hea, selgitav õpetamine.
Emakeel VI kl. Õp. A Urban. Väga korralikud
käekirjad; vähe vigu.

Kooliwaim väga kena; kerge, rõõmus, ausjalik, töökas.
Korralik kool igapidi. Tööviis hea, töökus hea.
Üldmuljet koolist: väga hea kool.

4. detsembril 1931.

J Kappel.

№ 33. Tarnimäe.

Koolis I–IV kl. 2. komplekti. Juh. Anton Kivi.
Laul III+IV kl. Õp. A. Kivi. Hea
Joonistamine III+IV kl. Õp. A. Kivi. Õpetamine juhatustega hea, joonistised – hea.
Emakeele vihud III+IV kl. Õp. A. Kivi. Kiri korralik, vigu liialt ei ole.
Teine õpetaja – Aleksander Loo.

Kool üldiselt korralik. Töö hea. Koolivaim kena.

4. detsembril 1931.

J. Kappel.

№ 34. Wätta.

Koolis I–V kl. 2 komplekti. Juh. k.t. Albert Lõuk.
Emakeel II+III+IV kl. Õp. A. Lõuk. Tund läheb korda. Käekirjad rahuldavad. Õigekiri V kl. on puudulik. Lüdet raamatu külges kinni. Karjutatud kahtlesa hõneriisi lõpp „t" mõjutab vist ka muid vorme, nagu: „linnut". — On olemas veel ärakirjutamise vihud – paar lehte iisna head ärakirja. Puudused ettevõtlused ja vabatööd.
Matemaatika II+III+V kl. Õp. A. Lõuk. Vihud jätavad puudulika mulje: paar lehte tööd tehtud, kontrollimata, vigadega.
Matemaatika I+IV kl. Õp. M. Remmel. Natuke tühine, kuiv materjal V klassil. Lihtne lahutamine 3 kohaliste arvudega. See on õpilastele tuttav. Nad

ihkavad mehelikumat tääd. Kohtade ümbruste
nimed on segased.

Laulmine on jõululaulude harjutamise tõttu kor-
raldatud nii, et paremad laulejad iseerühmas ja nõr-
gemad iseerühmas laulavad. Paremad õp. Lõuk'i
käes. Laul üsna hoogne. Nõrgema rühmaga
laulab Remmel. Neist ei ole tõesti küll mitte
midagi. Ons see laste või õpetaja juures see viga?
On õige keerudega laul: „Piike öö su tähesära".
Oma laadilt on see väis nimutav.

Sarsakeele vihud V kl. Õp. Näib,
et palju teadlikkust kirja tõis ei ole. Nii on küsi-
mus: „Was ist im Garten?" vastatud: „Unser
Garten ist nicht groos, er ist klein, aber
sehr schön." — Kõst oli see nimetmes lause
lugemis täkis, kuimõtmes see küsimus oli küsi-
muste hulgas. Samuti on küsimus: „Wer
ist mein Bliistift?" Vastus: „Mäine Rleistift."
/: Ella Loon :/

8 detsembril 1931.

P Koppel.

Vaevalt valmidas.

№ 35. Fälleste.

Kaalis I–VI kl. 3 komplekti. Juh. Aleksander Lepik.
Saksakeel V+VI kl. Õp. Ameli Frum. Tund täiesti elutu. VI kl. häälduamine halb. Õp. ei paranda häälduamist, on nagu haige: pikaldane, pausetega, walsvalt kuuldava häälega. Mõnikord katsub õpetaja parandada, jääb aga nii kuidas laps tahab. Nüü: Zuzammen, Sprechen, Ruhe, Miesse, Feiind jne. Ei mingisugust konjugeerimise ega käneharjutust.
V kl. loeb täpselt nii, nagu VI. „Pflückt" ei tule kuidagi „f" kuuldavale; häälduatse „ipk" jne. Õp. nagu ei pane mingisugust rõhku sellele. Kirjas pole vahet „W" ja „v" vahel. Nii on „Water" — eksegi parandamata.
Eesti keel V+VI kl. Õp. A. Frum. Kirjawahemärkide üle on lause kirjutatud tahtrile, kuid selles ei täpa klassid kuigi palju märkidest; on väga saamatud ja kahmetud.
Laul V+VI kl. Õp. A. Lepik. Jänku laul. Laulu päha teeupimine 3 häälega. Pole ühegil nootigi.
Kodulugu III + joonistus IV kl. Õp. Helmi Laus.
IV kl. teeb plasteliinist garneeritud jõulukoone. Ilusa ilusad. III klassile õpetaja loeb kalevipoja mõõga tõost ja -ostmisest — mulle paistab igavana.
Wäimlemine I+II kl. Õp. J. Frum. Mäng. Läheb ka.
Usuõpetus III+IV kl. Õp. J. Frum. Ei midagi eriist. Panek lastele südamele hübalt head lapsed olla.

9. detsembril 1931.

J. Kappel.

W. Rahuldas

N.° 36. Püha.

Kavlis I–VI kl. 3 komplekti. Juh. Aleksander Sepp.
Matemaatika V+VI kl. Õp. A.Sepp. Antud osa järgi % määrata ja ümberpöörduet. Ei saa öelda, et protsendi mõiste oleks küllalt selge; näiteks ei saa vastust, milline osa on tervest 25%.
Matemaatika III+IV kl. Õp. Helmi Sepp. Läheb korda.
Matemaatika I+II kl. Õp. A.Sepp. Läheb korda.
Emakeel V+VI kl. Õp. Anna Helene Grönberg. Läheb korda.
Laul V+VI kl. Õp. A.Sepp. Raske laul. Kääled karedad, nõle kurgu s.o. hääl surutaase nagu kinnisest kurgust läbi; hambad koos. Minigisugused noodidon kirjutatud, kuid vale viis kirjutatud; sõnad pole vastavate nootide kohal.
Emakeel I+II kl. Õp. H.Sepp. Ei midagi erilist.
Usuõpetus I+II ja järgmine tund III+IV klassis. Hää ja mõjuvas õpetamine. — Õpetab usuõpetuse tunniandja Püha õpetaja kog. pastor Harry Haamer.

II kord nr. N.° 68.

Rahuldav

10. detsembril 1931.

J. Kogel.

№ 37. Flpla.

Kvalis I–II kl. 1 komplekt. Õp. Kapelman Emaneel. Satub mu kätte III kl. õpilase Valentine Lahm vihik. Puutub silma läbivaatamatus. Hakkan lugema ühte kirjutust, kus õpetaja parandanud ainult ühe rea ja all läbivaadu märk. Harjutuses on välde vastava numbriga ära märkida. Harjutuse piirkus: 14 rida sõredat kirja. Selles harjutuses leian 9 viga, mis välde lapse poolt valesti märgitud, peale selle 12 muud õigekirja viga. — Kõik need read on õpetaja poolt märkimata! Sellele järgneb 6 terve-t lehte harjutusi, mis absoluutselt läbivaatamata. Selletaolised on ka kõik teised vihud, viletsale käekirja-dega ja määrimistega.

Matemaatika. III kl. poiss: 200 : 2. Poiss ei tea, palju on 9 : 2. Õp. saadab kohale, öeldes: „Võta teised ja arva." III kl. poiss arvutab tiksudega 9 : 2!!! Siis poiss ütleb: „9 : 2 jääb 4." Pärast ütleb edasi: „5 jääb üle" ja kirjutab 5 kümnelisele mulli kohale. — Nii on klassid nagu kui peal kukkunud!

Mulje jääb halb. Õpetaja nagu oleks ööläbi magamata olnud, sagedasti aigutab — ka peale minu sellekohast märkust aigutab edasi. Taale kuluks õige roodi klassi!

11. detsembril 1931.

Nõrva

Kapjel.

№ 38. Paali.

Kaalis I–VI kl. 4 komplekti. Juh. Johannes Võlma.
Matemaatika I+VI kl. Õp. Metsk, Arthur. I kl. algas õpetaja küsima väikesi lihtmurde kümnendmurruks ja ümberpöördult. 0,8 lihtmurruna olla küll $\frac{8}{10}$; selle koondamisega ei saa klass hakkama. Õpilane, kes tuli tahvlile, tegi: $\frac{8}{10} : 2 = \frac{4}{5}$
Sellest hakkasin ma ise lastega rääkima, et et õp. jäi peaet vaatama. Osutus et 3-4 lapsel oli väga udune ettekujutus murru mõistest, murru saamisest, kuidas saada näiteks $\frac{8}{10}$. Kümnendmurru korrutamisel paneb õpilane korrutises koma vale kohale. Seda reeglit ei oska väljendada kogu klass. Ükskõik numbrid arvus nimetab kogu klass „arvudeks". Seega on algmõisted täiesti selgusetu ja puudulikud teadmised.

Matemaatika III+IV kl. Õp. Ellen Tuuling. Ruudu joonistamine. Ei maksaks klassil lasta raamatust lugeda, kuidas ruutu joonistada tuleb. Nii laseb õpetaja tükk aega raamatust lugeda (tase), alles siis laseb ta algata. Suuline käsitlus tingib kooplis elavama meeleolu klassis kui raamatuline.
Emakeel II kl. Õp. Metsk. Lugemisele järgneb diktaat, üks tahvlil. Miks tegada lapsi paalel sõnal! Lasta väljakirjutada ja siis analüüsida kirjutatud sõnu lauses! Kui klass ei häälda, siis häälbagu õpetaja nii, nagu on kirjutatud.
Emakeel III+IV kl. Õp. Metsk. III kl. diktaat: d häle „s" ees. IV kl. käänamine: rinnas, runnis, retkes. Tund rahuldab. Õpetajal tööks ned nädalateemidele koostatud. Nende põhjal täpne kava nädala peale valmistatud.

18. jaanuar 1932.

Rahuldav.

Kappel.

Nº 39. Loone.

Koolis I–VI kl. 4 kompl. Juh. Oskar Kaasik.
Emakeel III+IV kl. Õp. Fida Bartels. III kl. loeb ja jutustab loetut. Õp. rõhutab-vist tüki sisule vastavalt – kirikuskäimist. kes seal ei käivat, ei olevat usalduse- ega sõpruseväärt. – IV kl. harjutused „Puuse-past.' Kirjutatakse valgetesse vihikudesse, lehtede all joonpaberid. Lehe ääred ilustatud oma fantaasia järgi. Käekirjad suures enamuses viletsad, samuti on palju vigu. Ma ei näe tunnis muud kui III kl. loeb ja IV kl. kirjutab. kuidas ja kas selgitatakse – ei näe-kuule.
Saksakeel V+VI kl. Õp. F. Bartels. VI kl. töötab õpetaja. Häldamine, keelemõistmine ja sõna – rahuldav. Natuke jõuetult, elutult, koota läheb tund ja jõuab vähe edasi. Nii kulus terve tund VI klassiga ja see-juures ei jõudnud rohkem kui mõned laused ühest tükist läbivõtta. Sõna „riefen" juures küsib õpetaja: „Mis tähendab rufen"? samuti „liefen" juhul: „Mis tähendab laufen? Küsimine pole õigel kohal, sest mins peab „riefen" juures teadma „rufen'it" ja „liefen" juures „laufen'it"! Õige on: määrata vorm „riefen" ja siis küsida: „kuidas on selle vormi infinitiv. Väib olla et õpilasel pole üldse sidet riefen ja rufen vahel? Teine küsimusekuju aga annab selle, kas õpilasel on see side olemas.
Matemaatika V+VI kl. Õp. Otto Kabrel. Õpetaja teeb seda ütlemata teoreetiseerivalt ja raskepäraselt. Minu meas näitab, et murdu võib koondada ka siis, kui lugejal ja nimetajal ühis jagajat ei ole, nagu: $\frac{2\cdot 2\cdot 3}{2\cdot 3\cdot 3}$ võivat koondada $\frac{\overset{1}{2}\cdot 2\cdot \overset{1}{3}}{2\cdot \underset{1\frac{1}{2}}{3}\cdot 3} = \frac{1}{1\frac{1}{2}}$, aga see ei olla praktiline sellepärast et murdu võivat ka kaldjoonega kirjutada, nii 1/1½; ja See olevat juba segane! Tähendab minud pahet siis ei ole, kui ainult ülekirjutuse viisis! – Üldse hõljub

õpetaja oma seletustega kusagil pilvede taga, käib „ümber ja ringi", aga ei haara asjast. Nii ei leia õpetaja eestikeelsete õpperaamatute hulgast arvatavat, vaid prantsuselest raamatust „Вереницынъ, где Среднѣ. уч. зав." ülesannete kogust kirjutab tahtvile numberülesanded, pealkirjastades: „Leidke suhte puudu liige" — nagu: 1) $x : 0,125 = 1,6$ 2) $x : 1\frac{3}{4} = 1\frac{1}{2}$ jne. Aru pole sellest suurem osa saamujа on täiesti mõttetud lahendused, nagu: 1) $1,6 : 0,125 = 12$. Umbes sarnastes teisendites on teistelgi. Nii on J. L. Lind vihik. kirjutise: $x : \frac{5}{9} = 4,5$ lahendus: „$\frac{5}{9} = 0,5$. $0,5 \cdot 4,5 = 2,25$ $2,25 = 2\frac{25}{100} = 2\frac{1}{4}$ $2\frac{1}{4} : \frac{5}{9} = \frac{9 \cdot 5}{4 \cdot 9} = \frac{9 \cdot 9}{4 \cdot 5} = \frac{81}{20} = 4,5$." Üldse on 6 tööd täiesti arusaamatud, 5 tööd kuidagi arusaadavad puudustega. Kui palju neist 5 töös hulgas on lahendusi iseseisvalt — ei tea. Seega suurem osa VI klassi töist on nõrgad.

V kl. vihkudest paistab, et tarvitatakse ükskõiselt raatamist ja kirjutamist, sest viidatamata arvestuses on vastused siiski sagedasti õiged. (S. Saar).

Emaneele vihud V+VI kl. Õp. Otto Katvel.

V kl. on pea kõigil käekiri halb ja palju rasseid vigu. Sama klassi kirjandid — siin hakkab pööritama neid vaadates /. Taskuraamatu märkus ei kannata siia ükskandi!/. Umbes halva III klassi arenemine, ~~ja~~ käekirjas ja õigekirjas. — VI kl. vihud: Üldiselt kõigil räpakas käekiri, mõttelud laused /. L. Kalz schmidt /. ja kole palju vigu (kirjandi vihud). Ettekirjutuste vihud samasugused plärtsakad nagu kõik teised. Vähtaraski ei ütle õpetaja diktseerides kirjavahemärke, kuna ka süstemaatiline läbisõtmine lastega puudub, sellepärast vihud lõpmatult punased, mis räpaka käekirjaga ja sagedaste vigadega väga halva mulje annavad.

Halb!

Nõrk

19. jaanuaril 1932.

A. Kotkas.

№ 40. Pärsama

kooliis I–VI kl. 2 komplt. Juh. Gustav Waher.
Emakeele vihud IV kl. õp. J. Endrekson. On
tühised kirjandid, äärmiselt vigaste lausetega,
kui ka õigekirjalet vigased. Näide: „Nii oli esimene
püha õhtu läbi, algas keskmine püha ja selle järel
viimane püha, nii olid jõulud läbi ...“ „Vana-
kuuba õhtul ...“ „Väga libed jõulud ...“ — Kõige
paremas vihus on viga, nagu: hakkati, külase
kusakile. Puudub palju kirjalahtede täppe. Sama
poiss kirjutab 9 lehekülge „Tasuja“ sisust. Õpetaja mär-
kus all: „Palju lobisemist!“ Hinnang 3 samal tööl.
V kl. algavad kirjandite järgi jõulud väga erinäe-
radel, nagu 22 dets. kuni 25 dets.

Koolikord ja ümberkäimine õpilastega tundub
tublisti paremana kui mõõdunud aastal.

Rahuldt.

21. jaanuar 1932

P. Voogel.

№ 41. Kaikla.

Kaalis I–IV kl. 2 komplekti. Juh. Gustav Kull.
Matemaatika III+IV+VI kl. Õp. Kruk. VI kl. lahendab ülesandeid üldosajuliselt rahuldavalt. V kl. ruudu pindala arvutamine. Rahuldav arusaamine.
Emakeel I+II+IV kl. Õp. G. Kull. Klasside vihud on korralikud, korraliku käekirjaga, puhtad; I kl. tarvitab voltjoontega vihke. Viga palju pole.
Emakeel III+V+VI kl. Õp. G. Kull. VI kl. tarvitab valgeid vihke, kui kirjutatakse joonpaberi abil. Kiri pole suurem asi. Vold. Ruulil lõpmatumad read. Rahvalaulu käsitlus VI kl. – aitab.
Loodusõpetus V+VI kl. Õp. Kruk. Käsitlus aitab.
Saksakeel V+VI kl. Õp. Kruk. Täiesti rahuldav.
Joonistus III kl. Õp. Kull. – Hea.

Rahuldav

2. jaanuaril 1932.

№ 42. Randvere.

Kaalis I–VI kl. 3 kompl. Juh. Mihail Maripuu.
Emakeel I+II kl. Õp. kand. Aleksander Kivi.
Õpilaste kutsumine laualt klassi ette alaliselt on asjata ajaraisk, vähemalt alg-kooli alg-klassides. Ei jõutud kahe emakeele tunni jooksul kordagi tähelepanu õigekirjale. II kl. silbitas, mida üks õpilane teisel läbivaatas. Üldiselt ehk lähel tuntkorda, vast ehk õp. liialt sõnu teeb, mis ei taba siiski asja kõige olulisemat.

Matemaatika I+II kl. Õp. A. Kirsch. Läheb korda. Tähelin on murdude korrutamisel ja jagamisel juba joonel koondada, mitte ennem korrutada ja siis koondada. I kl. vihkudes sellib õp. kirjutaseriku võrdmärkidega, milliste rahe osad ei ole võrdsed, nagu:
$9\frac{5}{7} - 6\frac{4}{7} = 9\frac{4}{7}\frac{7}{7} - 6\frac{4}{7} = \frac{7-4}{7} = \frac{3}{7} = 2\frac{3}{7}$. Ülespirjutused võiksid olla ka selgemad, täpsemad (Joh. Rinas).
Saarsalu I+II kl. Õp. A. Kirsch. Läheb korda, peale defintide käändamises.
Kodulugu III kl + ajalugu IV kl. Õp. Kiisi. Kirja saatmine. Esimesed korrumpunktid saarslastega. Läheb korda.
Võimlemine I+II kl. Õp. Kiisi. Läheb korda.
Loodusõpetus IV kl. Õp. Kiisi Torricelli katse.
Laulmine I+II kl. Õp. Mellaripuu. Käälelaredad.
Emajõgi III+IV kl. Õp. Mellaripuu. Käälikute välted; käänamine. Läheb ju korda.

Rahuolev

1. Veebruaril 1932
P. Kaasel.

№ 43. Laadjala.

Koolis I–VI kl. 2 komplekti: Juh. Eduard Int.
Usuõpetus IV kl. + matemaatika I+II kl. Õp. A. End
Usuõpetuses klass kirjutab vihiku: „Las' ma läen" – kõik salmid. Pärast läseb õpetaja üteldu ühte ja teist – aga ikka võik salmid. Siis paar tütarlast laulab kõik 4 salmi. Siis öeldakse ühte omamaa laulu, mis lastel pähe õpitud – kuik salme: „Oh Jeesus, väsind olen ja tahan hingata."

Õp.: „Kes oskab seda viisi?" — Ei keegi.
„Süs võtame teine tund seda!"
„Aled sa veel uskus? Aga süs korra teistele ette! Ei tule midagi välja! Süs võtame teine tund!" — Selle järele ülemine: „Ütleme, et ühe õpilase isa on vangis olnud. Kas me võime kättemaksta lapsele?" — Vastuse saab muidugi et: ei või! — Nii kujunes see tund õige mõtedaks ja eimidagi ütlevaks! Leian veel kirjutatud õlevat ühel lapsel „Usutunnistuse I jao seletus," mis järgmine:
„Mina usun ainsse Jumalasse kõige ilalpidajasse taeva ja maa kõige nähtava ja nägematude loomade loojasse. Mina usun et Jumal on kolmes palges. Esimene pale kõige pühamas, aga teised kolmainu on Jumala isa Üle kolmainu Jumala ei ole enam teisi Jumalaid."!

VI kl. õpilase Alla kodukas'e vihus leian ülesande № 198 järgmiselt: Söögimajas kulus perekonnal 1500 kr.
kodus " " 1350 "
Mitu % kuludest hoiti kokku?
Rehkendus: $\frac{1350 \cdot 100}{1500} = \frac{270}{3} = 90\%$
Wastus: 90% hoiti kokku!" — Parandamata õpetaja poolt, tehtud januari keskel.
Ka V kl. õpilase J. Aavik'u vihus, mis juhuslikult vaatan, esineb oskamatu töö ja viiki parandamata. — Nii osutab õp. Alviine Endri töö õige pealiskaudseks ja magedaks

Vaevalt rahuldav

2. Veebruaril 1932.

J. Kapp.

№ 44. Pähkla.

Koolis I–VI kl. 2. komplekti. Juh. Peeter Lauri.
Matemaatika III+IV+VI kl. Õp. P. Lauri. Õppetund
Läheb korda, Laste teadmised rahuldavad.
Emakeel III+IV+VI kl. Õp. P. Lauri. IV kl. õigekirjaga hõiv rahul olla. III ja V kl. aga on omas summes enamuses õigekirjas, just väldetes, päris nõrk.
Ettevõtlustes läpmatumad read.
Emakeeles I+II+III kl. Õp. P. Lauri. III kl. on väldetes väga nõrk, peale paari lapse. — Õpetaja harrastab lugemist ja harjutuste raamatust kirjutamist, kuid ei ole näha ega kuulda väldete õpetamist — nagu seda ei kusagilgi koolis ei ole veel jõuhtunud vägeva ega kuulma.
Annan ise klassidele ühise tunni väldetes.

Vaevalt rahuldav.

4. veebruaril 1932.
J. Kappel.

№ 45. Vaivere.

Koolis I–VI kl. 3 kompl. Juh. Aleksander Punab.
Emakeel III+IV kl. Õp. M. Lemps. – Nagu ikka!
Matemaatika III+IV kl. Õp. M. Lemps. ~~Ole~~
Saksakeel V+VI kl. Õp. A. Punab. Sõnatähenduse rahuldav. Rahuldatakse üksiksõnalise vastusega.
Maadeteadus V+VI kl. Õp. A. Punab. Läheb korda.
Joonistused III+IV kl. Õp. M. Lemps. Läheb korda.
Tööõpetus I+II kl. Õp. L. Tamm. Läheb korda.
Tööõpetus III+IV kl. Õp. M. Lemps. Läheb korda.

Rahuldav.

25. veebruaril 1932.
J. Kappel.

№ 46. Elme.

Koolis I–V kl. 2 komplekti. Juh. Albert Waher.
Sarsakeel V kl. + emakeel III + IV kl. Õp. Nat Mölder.
Häälduamine täiesti rahuldav, sõnavara sa-
muti. Uute sõnade esimesel esinemisel raja neid
rohkem rohutada. Praegu on agu lihtne tõlge,
sama tooniga, nagu kõiki muidki sõnu.
Matemaatika III + IV + V kl. Õp. AWaher. III kl. ja ga-
mine ühekohalisele arvule. Mitmelgi jääb mul
lõpul panemata. Selgitus õpilaste poolt on eba-
kohane, nagu see 50 aastat tagasi saündida võis:
„4 ei lähe ühe sisse, võtame 2 numbrit; 4 läheb
10 sisse ... jne. IV kl. lahendab ülesandeid rahuldа-
vast. V kl. kolmnurkade sisenurkade summa
– Läheb. Üldiselt tund täiesti rahuldav ja ede-
sijõudmine ka. – Teen teatavaks, millist sõnas-
tust tarvitada jagamisel.
Emakeel I + II kl. Õp. M. Mölder. Vihud korrali-
kud, käekiri korralik, vigu palju ei ole. II kl. laeb
rahuldavalt.
Emakeel V kl. Õp. AWaher. Terve tund kirjandust:
„Lina Mai" ja selle lõo tegelaste iseloomustus. Ei ole
tarvidust kirjandust hõlbu, kui võtit selle mõistmiseks veel
kães ei ole. Nimelt õigekiri on kaunis nõrk. Nii on
ainult 2 vihku ses suhtes vastuvõetavad, kuna 8 vihku
ei kõlbla V klassile. Ka käekirjad on halvad. Nii on
veel: tuuleoad; kaleripoeg; kantsaleit; kirjutadud; vors-
tedand; hoodavad; laubäev; rauttee; tähdede; võttud.
Võimlemismängud III + IV + V kl. Õp. AWaher. Kena
lõbus, sundimata vahekord.

26. Veebruaril 1932.

Rahuldav

A. Kapper.

№ 47. Eivla.

Koolis I–VI kl. 2 komplekti. Juh. Jakob Jansen
Emakeel IV + V + VI kl. Õp. Anna Tasane. Kaks klassi kirjutab, üks loeb ja loeb. I kl. vihud karralikud, viga palju ei ole, harjutusi mitmekesiseid leitud. VI klassis on harjutused lüsat ühekülgsed: kääramine, pööramine, harjutused Punsepest. Puudused täiesti orabad kirjatööd või ümberjutustused. Ka kirjandusse ei ole pilku heidetud. Üldiselt vihud ja õigekirjutus rahuldav.
Saksakeel I + VI kl. ~~Õp.~~ + emakeel IV kl. Õp. A Tasane.
I kl. häälduamine rahuldav, samuti ka sõnavara.
IV kl. on üks ja teine pundulik. Üldiselt on komplekt väke osavõtlik tööst, mõlemas klassis on kärrasid, kes ei õpi ei saksakeelt – pole raamatutki. Üks arvab, et ta ilma saksakeeleta elust läbi saab „nii mis müriseb".
Matemaatika IV + V + VI kl. Õp. J. Jansen. Tundub, et IV kl. ei kujuta omale käsitsi ette geomeetria ülesannete lahendamist Pythagorase lause abil. Vihud enam-vähem rahuldavad.
Looduslugu IV + V + VI kl. Õp. A Tasane. Üksikute puudlikke tundmist; ei ühtegi puu oska klassis – küll aga räägitakse arva kujust, koore värvist, lõhnast jne. (nagu tooringal). Kas tõesti ei oleks asi elulisem ja tululisem, kui tooringa oleks klassis oleks – või on see nii võimatu leida – Saare-maal, kus tooringaid külluses!

Vaevalt rahuldav

29. veebruaril 1932.

J. Kaspel.

№ 48. Paunaa.

Koolis I-VI kl. 2-r kompl. Juh. Aleksander Kaubi.
Maadeõpetus III +V+VII kl. Õp. Helene Kipper.
Õpilaste teadmised rahuldavad. käsitlus rahuldav.
Emakeel III+V+VII kl. Õp. H. Kipper. Õpilaste teadmised üldiselt rahuldavad. Wigade parandusviis õpetaja poolt hea: on ülesmärgitud tähtsamad read ja parandatakse klassi koosabil tahvlil. käänamise reeglid selged.
Matemaatika III+V+VII kl. Õp. kipper. Pikkade gooraste lause leiutamine. Printsiip on hea — katseta mine. Olenduvris olnud seda puhtamalt välja töötatud. Nii õpilane tahvlil palumurge vär. sete kaaretitega — seda oleks võinud ära hoida. Laste katsete tulemused ei vastanud täielikult lause väitele — selle põhjus oleks tulnud seletada. Wale oli samal hunnil puudutada selle lause praktilist kasutamist. Lause põhimõte oli alles segane, seega ei võinud kasutamisest juttu olla. Seda näitas ka poisi vastus, kes vastas: „Kui kaartetid on 5 ja 7, siis hüpotenuus on 12!" Õpetaja lõigset ruttamist näitas seegi, et ta ise sellase vastusega nõustus! — Põhimõtte selgituse järgi oleks sellele ilus ja täpne sõnastus leida (ehk anda) ja see tõõrikun kirjutada tasvitamiseks.
Saksakeel IV+VII kl. Õp. H. kipper. Üldiselt võib rahul olla, mõni asi üsna kenagi, nagu verbide pööramine, infinitivi leidmine.
Komplekt I+II+III kl. Tunnid seal juba möödunud, küsin lapsi ühes ja teises. Õigekirjas läheb üsna korda. Ka muus tundub rahuldav.
Üldiselt kool rahuldav. 1. märtsil 1932.

J. Koppel.

№ 49. Laugu.

koolis I–III kl. 1 komplekt. Õp. Aleksander Mihkelson.
Emakeel. III klassil etteütlus. Suures enamuses on
räpakas käekiri ja lõpmatumad read. Ka õpe-
taja parandades nii mõnedki read vahele jätnud.
Lapsed parandavad read mähkerasti õune pea-
le, mitte tee[d] likmet. Nii on sõna „lauldsid"
parandatud „laulisid"; „röömbsa" – röömpsa
jne. Üksiku sõna väljakirjutus igal juhul – on mõt-
tetus, sest kord on „värvarat" õige, teine – „värvarad".
I kl. loeb, II kl. loeb ja jutustab, III kl. märgib harju-
tustes omadussõna ja võrrelastme. Õigekirjast ega
selle harjutusest aga ei tähtegi sõnagi! Peale harju-
tuse ka III kl. loeb – aga õigekirjast ei tähtegi sõna!
On ka ilunirja pihud olemas kõigil klassidel, viltu
joontega, kuid mis kasu on teatud joonestikust, kui
sellest kinni ei peeta – isegi tähtede kõrgusest mitte.
I kl. kirjutab summalt osalt arusaadavalt, kuid on
ka arusaamatut. Kirja ilu ei ole tulemas.
Matemaatika. Tund rahuldav, vaat ehk ka tule-
musedki.

2. märtsil 1932.

Kappel.

Vaevalt rahuldav

№ 50. Pammana.

Koolis I–III kl. 1 komplekt. Õp. Nikolai Lõugas Emaveel. I klassis on alustatud kirja valgetes vihkudes. Praegu küll ei ole midagi ilusat, käverad read; ju näeb, kuis see välja kujuneb. Kiri on süsni loetav. — Jäätan ise I klassiga õigekirjas. Lapsed saavad hästi aru. Käekirjad II ja IV kl. on rahuldavad, kuid võiksid paremad olla. Õigekirjas lüalt nõigu ei ole.

Matemaatika. Läheb korda. Vihkudes kirjutab õpetaja õpilase tööd läbi, s.o. kirjutab õiged arvud valede selga. Soovitan seda mitte teha, vaid need tööd nõuda õpilaselt, ja kui ta ei oska, siis uuesti seletada.

Õpetaja üldine suhtumine tõsse ja oskus täiesti rahuldav. Loodan õpetajast head.

Laul. „Kui mina alles noor veel olin“ — taktis, viisõige, energiline. „Lapsed tuppa“ — täiesti rahuldav. — Kõik lapsed laulavad. Kahehäälega laul: „Püües kallis anne“ — heaks ei saa seda nimetada

3. märtsil 1932.

Rahuldav

№ 51. Metsküla.

Koolis I–II kl. 2 komplekti: Joh. W. Palts. Peine õpetaja Ksenia Nõmm.

Kool jätab üldiselt täiesti korraliku ja tõsise kooli mulje. Vihud ja käekirjad korralikud, isegi ilusad.

Rahuldav.

3. märtsil 1932.

№ 52. Leisi.

Kool is I–VI kl. 5-komplekti. Juh. Albert Seppel.
Matemaatika I kl. Õp. Lepik. Peast rehkendamine. Terve arv jagada murrule. Terve tund peast rehkendada on väsitav ja sellepärast võib saada narre vastuseid. „1 meeter riiet maksab ¼ krooni. Mitu m. saab osta 8 kr. eest?" Õpilane saab ½. Õpetaja abiga saadakse 32, aga miks ja kuidas? — Ja nii läheb kogu tund. Üldmulje tunnist: häiesti ebaõnnestunud tund. Palju sõnu, palju näiteid, väike teadlikkus suhtumist õpilastesse — ja ei võimaldki olla tunni plaanitruse tõttu. Isegi kõvem võte tunni lõpul päi ära, mis mu oleneva läbivõtmise järgi eriti suur viga.
Emakeel VI kl. Õp. Altasar, Arseeni. Esinevad read, nagu: ammeldda; võtt-is; vidama (N. kallas); jooksel, tükkiteks (kännik) jne.
Kooli juhataja A Seppeli tundides õnnestub enam eluliikust. Käsitab üldõpetust. Õpilaste palju erialalisi vihke ajalehtedest võigelest koostatud — ega see halb ei ole.

4. märtsil 1932.

A Seppel.

Rahuldav.

№ 53. Armuadra.

Kaolis I–IV kl. 2 komplekti: Juh. Anton Koel.
Emakeel I+II kl. Õp. Akoel. Kõa tund. Klass elav, hästi laeval, hästi ja puhtalt kirjutavad. I kl. tähestab ühejoonega reikku; tähed ulatuvad joonest jooneni. Klassid teevad diktaati kenasti.
Emakeel III+IV kl. Õp. Oskar Paets. Korralik käekiri; harjutustesse suhtutakse teadlikult.
Laulmine III+IV kl. Õp. O. Paets. Suur hulk laule, kuid häälel "ääled" kriiskavad. Laul alati harmooniumi kaasmängul — süs ei võigi õpetaja kuulda üksikute häälі ega neid parandada.
Kodulugu III kl. Õp. O. Paets. Joonistamisel õrgu tähelepanu värvide sulatamist sõljega ega pintsli puhastamiseks Sund!
Matemaatika I+II kl. Õp. Akoel. Õpilaskorralik ja arukas töö. Kodutöö korralik.

5. märtsil 1932.

J. Koppel.

№ 54. Abruka saare.

Koolis I–VI kl. ilma III klassita, mis tänases puudub. 1 komplekt. Juhataja-õpetaja Alexsei Vagane. Matemaatikas on V kl. nii pime kui öö. Üldse on seal 2 õpilast: 1 poeg- ja 1 tütarlaps. Viimane ometigi taipab, kuna paiss rähemaatki ei mäista. 12,5 olla sama mis $\frac{12}{5}$. Mis liiki need arvud kuuluvad – ei teata. Neil oli ülesanne: „Rööpküliku alus on 12,5 – kõrgus 8,2. Kui suur on selle rööpkülikuga võrdse pindalaga kolmnurga kõrgus, kui selle alus on $11\frac{2}{3}$ sm." Üldisest ülevaatest sellest ülesandest ei ole õpilaste juures juttugi, samuti selle iseseisvast lahendamisest. Kuivõrd õpetaja ~~[illegible]~~ nii õelda sõrmega ees veab, nii võrd nad midagi teevad, kuid kõik see töö on tuhm ja segane. $11\frac{2}{3}$ olla 11,66 ja mund sellesarnast sõdi annavad mulle umbes $1\frac{1}{2}$ tunni. Ka VI kl. õpilase (ainuke üldse on) töö ei ole küllalt selgelt kirjutatud, puudused nurga joonel üksikute arvude vahel märgid ja muid ebatäpsusi. Töö seletamiseks ei oska õpilane midagi öelda.
Emakeel. Diktaat nii V kui VI kl. on vigadega, nagu päris nimed väikese tähtedega pie.

Nooremate klasside töid on paremad.

7. märtsil 1932.

Nõuv

J. Kappel.

N° 55. Kaarma.

Kooli I–VI kl. 3 kompl. Juh. Juhan Allik.
Emakeel I+II kl. Õp. Lilli Tammo. I klassil väga karralikud ja ilusad käekirjad; püstkiri, sellekohased vihud. Õpetaja on vaid sagedasti kirjutanud laste vihkudesse halerauspanemaid märkusi, nagu: „dokased tähed"! kuna seal erilist lohakust ei ole. Sellased märkused on ebakasvatuslikud. Räägi, näita, nõua! I klassil ei maksa ebareeglipäraseid sõnalahutusi äramärkida ega veaks lugeda.
II klass loeb ladusalt.
Emakeel III+IV kl. Õp. J. Allik. Vigu ettekirjutuses tublisti. Karilikmet 10 ümber ühes töös III klassi paremate õpilastel, kuid L. Saare, L. Viskuse, E. Munk'i, L. Peterson'i, A. Sepp'a ja A. Süld'i vihkudes on pööraselt vigu, 40 ümber ühes ettekirjutuses. III kl. 19 viha. IV kl. on ka palju vigu, eriti H. Nego, A. Kütt, J. Ool, E. Viskus, A. Kaab ja M. Viiksaar. IV kl. 15 viha. — See on lüg vigade rohkus, ebaloomulik vigade rõhkus. Nii III klassil terveni kolmandik ja IV kl. isegi üle kolmandiku vihkudest õigekirjaet parandatuet nõrgad.
Matemaatika IV+VI kl. Õp. J. Allik. Vihud rahuldavad. Tund rahuldab.
Saksakeel I+VI kl. Õp. L. Tammo. IV kl. loeb rahuldavalt, kuid häälduamine osalt välja lööla-mata. Nii ei saa mitmed kõlalist „s" (gesungen) hääldada, mis kallal õpetaja hulga aega vüdab. VI kl. pole enam häälikute välja töötamiseks! Lugemisele järgneb tõlkimine eestikeelest saksakeelde — rahuldavalt. Järgneb uue teksti lugemine ja tõlge. I kl. loeb rahuldavalt.

8. märtsil 1932.
Direktor.

Rahuldav

№ 56. Saaremaa.

Koolis I–II kl. 1 komplekt Jak.-Õp. Jaani Lääts.
Umbes 30 last, mõned puuduvad.
Puudub üsna korralik raam. Vihud korralikud, kiri rahuldav, trigu eitevõtlustes palju pole.

Usuõpetus. IV klassil on sellens ekitehud, kuhu ta kirjutab piibliloo ainetel kirjatöid ja laulasalmid. Tund üldiselt kahvatu ja iger, võnasüsteemiline: antakse lõpul uus materjal üles ja lubatakse seda küsida. Paar salmi laulust ka tulevaks korraks ära õppida. Üks laps kirjutab selle laulu tahvlile luteriusulistele lastele, teine teisel tahvlil apostliku usulistele – seaet kirjutavad lapsed oma vihkudesse ja õpivad kodus pähe. – Liiga kahmakas on sellane usuõpetuse õppimise viis.
Et õpetaja minu mitu korda palunud tunni anda, siis võtan nüüd usuõpetuslistes ainetel tunnistamise oma kätte. Algan praegusest aastaajast, siis kirikuaasta aeg (paastu aeg), selle tähtsusest, kombest, ülemineku Jeesuse kannatamise lugudele ja lõpetades laulu õppimisega: „Oh Jeesus, Sinu valu". — Lapsed olid kogu aeg aktiivselt osavõtlikud.

11. märtsil 1932.

Rahuldav.

J. Kappel.

№ 57. Haeska

Kaalis I–IV kl. 1. komplekt. Õp. Aleks-er Reinem.
Matemaatika. Ülesandeid ainult paar tükki vihus.
Ei ühtegi küsimuse mõtlemisest ei ole harjutatud
ja sellega ei saa IV kl. kuidagi toime. On reida
tehteid – ühel õige, teisel vale, kuid seletada ei oska
keegi, mis ta tahab välja arvata ja miks ta seda
või teist tehet tahab tarvitada.
Emakeel. III + IV kl. diktaat. IV kl. teeb viigu, nagu:
laubäev, hakkatakse, hakasid, hakas, võtis,
pikkad, valkeid. Ka õpetaja on viigu vahele
jätnud, nagu: ta võttab kottist. – Väldete
läbivõtmine on nõrk. Õpetaja tööjõud
on nõrk.

14. märtsil 1932.

J. Koppel.

Vaevalt rahuldav

№ 58. Tagavere.

Kaalis I–V kl. 2 komplekt. Juh. Aleksei Raun.
Emakeel I + II + III kl. Õp. Melania Kirsch. I klass
kirjutab: „E Enne mõtle, siis ütle" – seina tahvliet.
II kl. silbitab: enne natuke suuliselt, siis kirjalikult.
Emakeele mingisugustes kodunihkudes on read, na-
gu: võttmine, päägis, aavalikult, hüpab, kodusse
pro kodusse, anas, se pro see, karjaiuule. Vihu
viimasel lehekülgel on veel kirjutatud terve
lehekülg armastuse kohta, nagu: 2222 = tahab sulle
külge lüüa; 2221 = peab sind narriks; 1112 = tahab sind
suudelda (Gerta Tamberg). Tema nagrist Selma
Umberil samane vihk, esimese kaane sisepool ja

ja esimese leke alumisel äärel kirjutatud: „Järta Tamberg ja Tuubal Lembitu nihlatud!" — Sellest tundub, et õpilastel koopis teised huvid tõuseval üle kooli huvide. See tõendub ka lastega rõnelemisel. Jõudsin nad viia täielikult arameelsele eneseavaldamisele ja siis avaldati ühel häälel ja saoril: „Oh, pearaeks saad koolist! Ei ühtegi päeva enam ei tahaks käia!" Süt on selge, et kool on muutunud raskuseks, orjuseks, koormaks. Ja tõesti ei paista huvi koolitöö vastu õpilastes! Ka Taaliku kool, kes Tagavere õpilasi vastu võtab oma V ja VI klassi, nuriseb et Tagavere õpilased on maha jäänud. Taalikul näidati mulle laste vihke. Wigade rohkuselt võis kõik Tagaveres tulnud õpilased äramäärata.

Sarnaseel V kl. + joonistamine I+II kl. Õp. A Rauk. Häälduamine: „chen" löpp hall, samuti „nicht" (nihht, õigem veel: nagu wene häälduamine: нихтъ); hüm – hääldab õpetaja „hüm". Õpilased ei saa küsimustest aru, nagu: „Wie heisst du?" Ei teata infinitiivi sõnadest fangen, riefen, flag jne. Tõlge ebatäpne. Une tüki võtmisel tarvitab õpetaja eriliste ebaõigetega asjatult aega, nagu: die Ameise tõlkimisek joonistab õpetaja tahvlile midagi putuka taolist ja nõuab nüüd, et lapsed tunneksid selles sipelga. „D Fink" palub joonistab midagi linnu taolist ja nõuab, et sellest peab tundma „pajulindu" — See võiks ka nii hästi varblane, kanapoeg kui ka iga teine väike lind olla.

Wähem segamist võiks olla. Joonistamisel ei tarvitse lapsed skaliselt küsida: „palun wett tüma, palun wett tooma; palun läbiminna (teises klassi komplektis, kust üks komplekt peab läbikäima, kui kellegil vaja välja minna). — Ei ole koolis hea korraldus ega hea töövaim, ega tööoskus.

15. märtsil 1932.

A. Torpel.

№ 59. Kavandi

Koolis II + III kl. 1 komplekt. Õp. Olga Kalm Emakeel. III kl. vihud korralikud. Ettekütlused üldiselt head. II kl. on viga palju. Väited on läbi töötatud. Lugemise toon hea. Matemaatika. Läheb korda.

Kord koolis tundub olevat hea. Peale kõlistamist jääb klass peaaegu vaikseks, mis kestab kuni läheme klassi. Vahetunnil on võõnus kilge ja suna. Lapsed kastavad rõõmsalt, kärmelt, löbusalt. Enne tunde loeb üks laps palve — kõigil näod tõsised, hardunuse-ga, ülespidamine korralik.

16. märtsil 1932.

J. Kappel.

Rahuldav.

№ 60. Taaliku

Koolis I–VI kl. 3 komplekti Juh. Johannes Luts. Emakeel I + VI kl. Õp. Aleksander Aas. Vihud rahuldavad, kuid käekiri mitmelgi väga ri-paras (v. Tagavere). Tõõsse suhtumine hea. Saksakeel I + VI kl. Õp. Alex. Aas. keeleoskus ja käsitlemine rahuldavad. Tõõsse suhtu-mine — hea

Emakeel I + II kl. Õp. Olümpiada Aas. Vihud ja käekiri üsna korralikud. — Üldse tundub koolis paranevat vaimus.

16. märtsil 1932.

J. Kappel.

Täiesti rahuldav.

N° 61. Maasi.

Kooli I–VII kl. 2 komplekti: Juh. Jakob Endrekson.
Matemaatika I+II+IV kl. Õp. Evert Theodori asetäitja õp. ameti kandidaat — Kirivahi.
IV kl. risttahuka ruumala. Võtan klassisolendon kapi risttahukaks. Kaunis segane. Ei suudeta kuidagi teadmisi risttahukast kohandada kapile.
Matemaatika III+V+VI kl. Õp. J. Endrekson. Kui mõningad puudused mittearvata, süs on klassi teadmised rahuldavad. Nii on vihkudes märgitud geomeetrias tähed A. B. C. punktidega; A_2, B_2, C_2 — märgitud A^2 B^2 C^2. Ülesande seletamisel ei ole mõtte avaldamine selge.
Emakeel III+V+VI kl. Õp. J. Endrekson. V ja VI kl. väga korralik käekiri ja õigekirja harjutusi hästi tehtud. Tööse suhtumine kõigil hea.
Emakeel I+II+IV kl. Õp. Th. Evert — praegu Kirivahi. Vihud rahuldavad. Õigekiri rahuldav.
Maadeteadus. Õp. Kirivahi. Tund läheb korda. Jääb õpetajast liialt keskkooliõpilaslik mulje.
Saksakeel V+VI kl. + koduluga III kl. Õp. J. Endrekson. Saksakeele häälduamine ja keeleoskus mõlemal klassil rahuldavad. Vihud korralikud. — III kl. tunnikella tundmaõppimine ja kella joonistamine läheb korda.

17. märtsil 1932.

J. Koppel.

Rahuldav

№ 62. Saikla

Koolis I + IV kl. 1 komplekt. Juh. Andrei Mägi.
Matemaatika vihud IV kl. on räpakad: maha tõmmatud ja numbrid teistele selga kirjutatud. Murru mõiste ja kirjutamine kui ka kahadkümnendmurrus on selged.
Emakeeles IV kl. lüalt viigu ei ole. I klassiga võtan selgitusele l väite, mis lastele päris selgeks saab, nii et lauses: „Nelli tule ülalt alla, annan neli lille sulle" ei tulnud ühteg i viga. Lapsed töid lõpuks ise näiteid ja määrasid l välte õigesti. — Lapsed andsid ise l väitele järgmised nimetused:

pikk l	—	lühike l
tugev l	—	nõrk l
raske l	—	kerge l
range l	—	väeti } nigel l
tubli l	—	viletsus }
kõva l	—	pehme l

Kõik need nimetused, kui laste oma leitud, aitasid l iseloomustuseks ja temast aru-saamiseks kaasa. — „l" välte võtsin täiesti juhuslikkusest: väike poiss kirjutas oma nime tahvlile: „ Woli Wäli pro „Wolli (Woldemar) Väli."

Väldmuljе kvalist: Rahuldav.

17. märtsil 1932.

J. Kappel.

№ 63. Audla II kord (v. № 8 lehk 9).

Saksakeel I+II kl. Õp. Sophia Kirs. Väga jõuetu tund. Klassile nagu ei oleks omane töötamine ega vastamine õpetaja küsimustele: muigamine, tallutamine, matka ja kõrvalevaatamine muidu; tahtmatu, lõtv vastamine. — IV klassile ei ole õpetaja võõrapäraste häälikute hääldamist kätte õpetada jõudnud või suutnud. Praegu kuulub kuke aega sõna „Sprache“ hääldamisega ühe tütarlapsega. Kui võimalus üldse katsub hääldada, siis tuleb midagi ebamäärast: spääche, sreichhe jne. Õpetaja susiseb ise küll klassi ees, aga midagi sellest välja ei tule. Sagedasti jäävad sõnad ja laused selgaseks ja õpetaja läheb „päevakorra edasi“.

Eesti keel I+II kl. Õp. Alexei Rand. II kl. ettevõtluse harjutus tahvlil. Kord a läheb. Käekirjad rahuldavad. Laulmine I+II kl. Õp. S. Kirs. Laul käe häälega: „Lõpmal Junal Stall“ ja „Jõmaa kutsub mind“ — kahkab minema. — Õpilased praatavad oma mõtetest sõnu — ei ühelgi pole noote kirjatundi. Tähendab, laul tundub käe pähe. Muusika teooria osa, mida õpetaja käsk natuke võtab, on nii kahvatu, klassi tähelepanu väga loid. Matemaatika IV+VI kl. Õp. A. Treiman. Tund rahuldav. Vihud üldiselt täiesti rahuldavad.

18. märtsil 1932.

Kappel.

Vaevalt rahuldav

№ 64. Linna.

Koolis I–VI kl. 7. komplekti juhataja Gattlieb Kurk.

Eestikeel I kl. Õp. Wilhelmine Jõgi. Paljudki lõevad häsna puudulsinnet. Üldisest läheb korda. Tekkse ka diktaati: 2 last kirjutavad klassi tahvlitel. Teine: „Ilmar kart-is koli" (pro kolli). Õp. küsib: „kes näeb viga?" Õeldakse et: „koli" on viga. Ühel ajal hakkab kirjutamu parandama ülekandmist „kartis". Õp.: „Ei, me vaatleme nüüd sõna „koli". Aga, kas ka seal on viga?" Nüüd tekib segadus: teised reageerisad õpetaja viimasele küsimusele, kuna kirjutamu õp. esimese lause põhjal „koli" juurde läheb ja seda parandab. Samal ajal, kui arutletakse ülekandmist, parandatakse tahvlil teist sõna. – Sellase nähtu eest tuleb hoiduda, sest kirjutamu ei saanud osavõtta arutlusest „kartis" lahutamisest. — kirjutamise ajal õigaselt kirjutatud sõna ripitte parandada püüda, vaid kirjutis lasta valmis kirjutada ja siis õigekirjalisele vaatlusele asuda. Ühisparandamisel kõik vaadelgu ja harutagu sama viga.

Eestikeel III kl. + käsitöö V kl. Õp. jrl. Salomon Ainult tütarlapsed selles klassis, kuna muu osa samadest klassidest töötab üksikklassidena III ja II-na klassidena. Lugemine ja käekiri korralik. Näputööd korralikud.

Eestikeel III kl. Õp. Johannes Luks. „Wäistlusluge-mine", rühmade vahel klassis, kuna iga pinkide rida eri rühma moodustab. Wiimane lugeja määrab järgmise lugeja teisest rühmast. Iga määraja katsub muidugi teise rühma nõrgemat lugejat nimetada, et rühm võistlused alla jääks. Kogu klass otsustab lugemise väärtust, kas vahuldav,

hea või halb. Enamuse otsus (toimub ka häälte lugemine!) kirjutatakse tahvlile numbritega 2, 3, 4. Kes nõrga (2) saanud, seda kõstab õpetaja eriti esile ja jätab ta ka sama otsuse põhjal „järelõppima". Igatahes see viis ja eriti vaim, kuidas see sünnib, ei ole mitte kasvatav! — — —

Eriti paistab siin klassis silma mõtmed väga nlakliku ülespidamisega poisid, kes iga õpetaja korralduse peale oma ette pomiseerad, keelega naksutavad ja mudid rigureid teevad, lohakaet istuvad jne. Õpetaja Luks jätab neist kes „nõrgalt" lugenud, mõned „järele õppima"; pendele lisaks ka, kes laulu hästi ei mõistnud, nii päke õppida tulnud. Järelõppijate hulgas on muidugi mõista ka need nlakad. Et III klassil viimane tund oli ja samal õpetajal veel II kl. tund järgnes, siis otsis õp. Luks need järelõppijad endaga kaasa II klassi. Oma klassi ilma järelvalveta neid ei võinud jätta, sõs tegevat nad lärmi ja minevat pea koju! II klassis jäid süs need trahvitavad klassi ette püsti, raamatud käes, kus pidid süs õppima. Muidugi keegi ei õppinud. Seisti lohakil kantsli najal, kus õpetaja istus, aeleti mööda seina, nõniti ümbrist, ringutati, aeti käed pea peale raamatuga jne. Pärast muidugi keegi paremini ei mõistnud. — Poisid, eriti 2 suuremat neist, näitasad õpetaja vastu kõige põõrasemat jõuskõiksust, ulakust, trotsi, narritamist üles. Ei vähemalki jälge austusest, lugupidamisest ega liitsast kartusestki. Õpetaja ei reageeri sellele kuidagi — teades, et see midagi ei aita — nagu ta pärast seletas. — Selge on, et siin on eriliste iseloomudega juurtidega tegemist, kus juures need võtted, mis õpetaja tarvitab, kuidagi sihile ei või viia.

Täiesti kahjulik kooli üldisele korrale on see võte, mis selles koolis üldse harrastatavat, et „süüdlased“ õpilased ~~õpilased~~ klassist klassi veeretatse ühes-selle õpetajaga, kes neile karistuse määras. Ka tundide ajal, nii et õpilased kaotavad omad tunnid täistes ainetes teiste õpetajate juures. Peale selle kahju näevad teised klassid, ka nooremad, nendest kangelastest eeskuju, kuidas ka õpetajaga tohib ümber käia! Samaste ja rast ka mujde kasvatuslikust ebaõnnestega seletub ki osaliselt alaline plankate juurekasv Kuressaare linna algkoolis. Peale puhastamist samasest õllusest tekivad varsi need „plakad“, nii et on tõenäoline, et see batsillus koolis endas pesitseb. Usun, et seda nimelt nooremates klassides lastakse vabalt areneda, mis siis keskmistes klassides juba täiesti välja lööb ja seal oleel ebasobivate võtetega head pinda leiavate.) — Sellele tuleb kindel lõpp teha!

Saksakeel V kui ka VI kl. komplektis. Õpet. Alice Aulla. kes tundub täiesti rahuldavana.
Matemaatika V kui ka VI kl. komplektis. Õp. Nadežda Puhk. Tundub täiesti rahuldavana.
Loodusõpetus VI kl. Õp. Mihail Mikk. Täiesti rahuldav.

3. ja 4. mail 1932.

J. Kappel.

õpetl.: rahuldav.

№ 65. Reichardti kirakool.

Koolis eelkoolieelised ja mõned koolieelised lapsed. Õpivad 3-mes klassis, ühes komplektis. Juhataja-õpetaja Asta Reichardt.
Lapsed loevad, kirjutavad ja tehkendavad omakohta rahuldavalt.

L. Kappel.

Rahuldav

№ 66. Gümnaasium.

N° 67. Kaarma Suuresalla.

Koolis I–VI kl. 3 komplekti. Juhataja Aleksander Jakson. Kaeli kell on 8 minutit üle 9, kui õpetajate tuppa jõuan. Klassis algab parajasti palvejäreline laul, nii et koolitöö algus hilineb 10 minuti võrra. Kõik klassid olla toas olevate õpetajate ütlusel palvel ühiselt. Laul kõlab väga jõuetult. Palvel õpetaja A. Jakson. — Minu järel tuleb veel 3 last, tähendab: hiljaksjäämine, nagu inna siin koolis. Esmaeel III+IV kl. Õp. Glafiira Aleksandroff. IV kl. harjutab lugemise tükist nimisõnu välja kirjutama, äramääratles päänet, milles sõna esineb. III kl. loeb. Domineerib tugevasti lugemine ja kirjaharutused raamatust. III kl. käekirjad võib lugeda rahuldavaks, samuti õigekiri. IV kl. käekirjad on võrdlemisi puudulikud, samuti on puudulik tugevasti õigekirja tundmine. — Tähast ülesannet pole mitmed täitnudki, on vaid lihtsalt ärakiri. Pea kõik on mitmekäänded valesti märkinud ja mitmed ka märkimata jätnud. Õpilase kaju töö ja käekiri ja õigekiri on ainuke vastuvõetav IV klassis. — Töö lõppedes harjutab jälle lugemine, aga mitte vast tehtud töö ühine ülevaade, analüüs.

Matemaatika V+VI kl. Õp. Viktor Oztlich. Õpilasi koolis 33-st 19. V kl. sööri ümbermõõt ja pindala arvutamine raadiuse järgi. Õpetajal on väga kärsitu ja praegu loon kogu tunni, mis õpilaste töömeeleolu muidugi ei edenda. Milleks on vaja „poolekümnendiku" täpsuse mõistet? Ehk kuigi, siis vähemalt oli see klassile praegu väga segane ja raskelt mõistetav. — Kuidas saame geomeetriliselt silindri? Raske ja abstraktne küsimus V klassile, eriti kui ta näitlik ei ole. — Praegune õpetamise tulemus on käega katsutav: kogu VI kl. pole oma ülesannet lahendanud (võrdeline ja vastuv. jagam.).

Saksakeel V+VI kl. Õp. Aleksander Jansen.
Keel tundub täiesti rahuldavana.

2. mail 1932.

II kord 18. mail 1932
Saksakeele test korraldatud.
JK.

J. Kappel.

№ 68. Püha II kord. (cf. № 36)

Eesti keel III+IV kl. Õp. Anna Grönberg. Täitmine täiesti rahuldav.
Eesti keel I+II kl. Õp. Helmi Sepp. I kl. väga palju vigu, pole ainugi õigekirja algest. Puudurad vastavad suulised harjutused, kuulmise harjutused. Domineerib raamatust lugemine ja kirjutamine, kirjutamine ja lugemine.
Laul V+VI kl. Õp. Aleksander Sepp. Harjutatakse „Lehe kuu, tulnud ju." Teine, õpitud laul – ei oska koos-kõla, häälel väljalöölamata. „Veli hella velleke" – rahuldav.

Test saksakeeles. Õp. A. Grönberg

9. mail 1932.

J. Kappel.

№ 69. Kugalepa.

Koolis I–III kl. 1. Komplekt. Õp. Peeter Laul. Jõuan kell 12 järele kooli. Tunnid on lõppenud, kuid „kinnijäänuid" on 14 tükki koolijuures, 4 sarnast ka ära juba läinud, nüüdkinni oli 18 tükki 29-st õpilasest, mis on üle 64%! I kl. üldse 6, kinni 5; II kl. üldse 13, kinni 3; III kl. üldse 10, kinni kõik 10. III kl. on kinni, et ülesanne rehkendamata: „Poes oli 3 kasti apelsüne; ühes kastis 15, teises 45 enam ja kolmandas 55 vähem kui kahes esimeses kokku. Palju oli apelsüne kokku kolmes kastis?" II kl. oli püüli loo pärast kinni (12 aastane Jeesus templis); I kl. laulukeste pärast, mis emakeele tunnis õppida olnud! — Kaks paisikest – Vassili Lindo ja Johannes Kull — on kakelnud teineteisega – need on sellepärast kinni. — Nii on siin õige imelik kasvatusviis. — Klassid on suurtud ja mitte tarvilikult rahvad. Nii saan vastuseks, et olla 33 rahvast; räägitakse soome rahvast, lahe rahvast. Üks ütleb siiski, et hääliku rahvad on. Muidu ei tunta hääliku ega lahe rahvet.

Viimasest jääb keskmine mulje.

Vaevalt rahuldav.

20. mail 1932.

J. Kappel.

№ 70. Musťjala II kool. (v. N° 1.)

Ajaloo-kodaniku teadus I+VII kl. Õp. Ed. Lember. Teadmised neis aineis rahuldavad.
Matemaatika I+VII kl. Õp. Ed. Lember. Täiesti rahuld.
Joonistused I+VII kl. Õp. E. Lember. Ilusad.
Tööõpetuses I+VII kl. Õp. E. Lember. On tehtud labida varsi, kirvevarsi, puulusikaid, kulpe, harju ja muid. Antud olukorras täiesti rahuldav.
Saksakeel I+VII kl. Õp. kaasik. Küsitlemisel tundub rahuldavad teadmised saksakeeles. Korraldasin testi.
Laste reageerimine ja olemine on palju kergem, rõõmsameelsem kui mõõdunud aastal.
Emakeel I+II kl. Õp. kaasik. Ümberkäimine lastega kena; käsitlus energiline, mõjus. Õigekirjas lapsed tarviliselt arenenud (vräldetes). Kenad, julged lapsed.
Joonistused I+II kl. Õp. kaasik. Ilusad.

Üldiselt kool täiesti rahuldav.

20. mail 1932.

A. Kappel.

N° 71. Anseküla. II kord. (Vr. N° 9.)

Looduslugu VI kl. Õp. J. Ait. Wälk, elekter. Õpilased ei ole mingisuguseidki katseid näinud elektri – isegi magnetismi alalt. Isegi magneetnaela ega selle külgetõmbe võimet. Ei ole selleks mingisuguseid vahendeid. – Raamatu järgi õpitud tühikjutustatakse rahuldavalt.
Saksakeeles – õp. Borissenok – kasvaldavtesti.

23. mail 1932

J. Kappel.

N°72. Rahuste.

Koolis I–VI kl. 2 komplekti. Juh. Friido Kirs. Õp. Robert Mägi.
1. Detsembril hakkas kool töötama kahe komplektiga. Eunem olid selle koolkonna IV, V ja VI kl. Lõpõllel.
Tõna on parajasti juhtunud ka arstlik ülevaatus, mõnda ei koolitööd võimalik näha ei ole. Õppevahendeid mingisuguseid ei ole. Raamatukogu mingisugustki ei ole, ei õpetajale ega õpilasile. On vaid „Looduse k/ü" poolt annetatud raamatud lähemal ajal saada.

23. mail 1932.

Rahuste

J. Kappel.

N:o 73. Torgu. II kord. (v. N:o 11.)

Eelmisel päeval kavatsemud õp. S. Raun VI klassiga Vilsandisse sõita. Wast umbes veerand tund enne minu tulekut kooli juurde lahkunud VI kl. õp. Raunaga jalgratastel. Minuga kaasas oli hra J. Aul Tartu ülikoolist, kes toimetas koolides antropoloogilisi mõõtmisi. Et meie auto kasutada ja teine kord raske siia tulla, otsustasime salgale autoga järele sõita ja tagasi tuua. Sõitsime ühte teed suurele teele välja; sel teel neid ei olnud. Mööda ka ei olnud sõitnud, nagu üks karjapoiss teadis rääkida. Pöörasime siis teisele teele, tagasi Torgu poole, kus nad meile kindlasti vastu pidid tulema. Tulidki. Enne paar paissi, siis paar tütarlast jne. Kõige viimaks õpetaja paari lapsega. Kõik kogunesid auto juure kokku ja siis olid pikad nõud kõigil. — Mun seas: eelmisel päeval oli teada, et ma Pärnus olen ja igasse kooli tahan minna, sest testid saksakeeles olid kõigil oodata.

Teen VI kl. saksakeele testi. Õpetajaks S. Raun. Testimise ajal palun Raunalt V ja VI klassi emakeele ja matemaatika vihke. Õp. Raun ütleb, et vihud olevat laste käthe antud ja need on laste kodudes. Sama tõendavad ka pärast lapsed. Tähendab: kirjalõõd on juba lõpetatud ja vihudki käthe antud. — Pärast selgub küll midagi muud, millest täieliku pildi saab selleteemalisest kirjavahetusest. Küsin lapsi I+II+III kl. matemaatikas, õp. W. Russ. III kl. ei taipa mullide panemist jakku. Õp. Russ ei anna aega lapsele mõtteid asjale koondada, vaid segab alati oma segaste selgitustega ja küsimustega laste tööd. Annan 5432:5; saadakse 186 ehk 1860, (sest ülejäägi 2 ei jagu enam 5-le!).

Emakeel I+II+III kl. Õp. W. Russ. III kl. pisut

laipab vältteid. Kirjaga võib rahul olla.
I kl. kirjutab püstkirja – üsna rahuldav.
Laulukesi õeldakse väga tasa ja ettevaatlikult.
Õp. Russ teeb lastele kuuldes halbu märkusi
neile kohta, nagu: „Ta on väga nõrk!" ja teisi.
Tundub, et kool on nõrk.

24. mail 1932

J. Kappel.

№ 74. Karala. II kord. (V. № 16.)

Emakeel III+IV kl. Õp. Stefanüda kunsk.
IV kl. loeb; III kl. kirjutab püstkirja joonestikuga
vihkudesse, ilma et kiri püstkirjaks kujuneks
oleks. – Üks paiss ei kirjuta, vaatab vaid, kuidas
teised seda tööd toimetavad; pole tal vihku ega
muud paberit, ei sulge, sulepead ega pliiatsit
– kõik on koju jäänud! Õpetajal ei pöörata
sellele oma tähelepanu. Palju lapsi palja-
jalu, kuid jalad ropult mustad. – Nüüd
hakkab IV kl. kirjutama, ilukirja vihkudesse – ka
püstkirja joonestikuga, lauseid pealt, kus „kui" ees
koma ja teine, kus „kui" ees koma ei ole. – Mai-
nitud paissi küsin, kas tal kunagi pole vihku kaasas
olnud või puudub ainult täna. Paiss tallutab, va-
hib maha ja ei vasta mulle musta ega valget, enne kui
pärutan – siis avanevad suu ja keelepaelad.
Saksakeeles II kl. õp. St. kunsk, kes alban testi.

25. mail 1932.

J. Kappel.

№ 75. Tartu. II kord. (W. № 17)

Eesti keel V kl. Õp. H. Alber. Õpilaste teadmistega ja tunniandmisega võib rahul olla.
Eesti keel III kl. Õp. Aleksander Prei. Teadmised rahuldavad. — Õpetaja teeb väga ebasündsa pöördumise: „Noh, kes mul tuleks siis tahvli juure, — üks nõrgemates!" — Ja kedagi õp. enneid nimetab, see tunneb ennast avalikult „ühe nõrgema" nimega austatud olevat!
Saksa keeles käisin V ja VI klassi. Õp. H. Alber. Keele oskusega ja küsimisega võib täiesti rahul olla. — Ametivõimude pean võimalikuks õp. ameti kandidaati Hermine Alberi kutsesse asumisesse ettepanna.

26. mail 1932.

J. Kappel.

(W. Täiesti rahuldav)

№ 76. Lõmanda. II kord. (W. № 15.)

Saksa keel VI kl. Õp. Perro.
Tunneb täiesti küllaldased teadmised keele alal. Üldiselt tunneb kool korras olevat õpetuslikult kui ka kasvatuslikult.

25 mail 1932.

J. Kappel.

№ 77. Türju. 2 korda.

Koolis I-VI kl. 2. komplekti. Juhataja Eduard Punab, õp. Helmi Hüüdma.

Türju kooli sai külastatud õieti 2 korda. Esimene kord ühes Rüga koolivalitsuse abidirektor härra Barkwell'iga, kaasas oli ka maakonna hariduse osakonna juhataja härra Steinberg. ~~Teine kor~~ Külastus oli 20. aprillil 1932. Teistkordne külastus oli ühes mag. J. Aul'iga, kes toimetas antropoloogilisi mõõtmisi, mis oli 24. mail 1932.
Mõlemal korral oli aeg õige lühike, kuid üldmulje jäi rahuldav.

J. Kappel.

№ 78. Kanste.

Koolis I-IV kl. 1. kompl. Õp. Aleksei Väli. Õpilased on veel hästi koolis. Teadmistega võib rahul olla. Väldetes olevs küll tugevamaid teadmisi taotsis ja paremaid näiteid tuua: kull, kolm — ei ole head näited l välte jaoks, rõhemalt algaastail.

Rahuldav.

24. mail 1932.

J. Kappel.

№ 79. Tõnija.

Koolis I–IV kl. 1 komplekt. Õp. Alexander Rand.
I kl. 2 õpilast, II kl. 7 õp., III kl. 5 õp., IV kl. 8 õp., kokku 22 õp.
Välted on rahuldavad kõigil klassidel. Laulukesta ütlemine jäketoonilised, segased, raadetakse seenale ja maha; sund nagu putru läis.
Korrutav vaim. IV kl. laipab ka mõnda ajaloo sündmust. Suuremal osal IV kl., eriti tütarlastel, pole palju õigekirja viga.
Tõdiselt võib kooliga rahul olla.

27. mail 1932.

A. Kappel.

№ 80. Kahutsi

Koolis II+III kl. 1 komplekt. Õp. Eduard Rataskepp.
Suureed. III kl. loeb ilusasti. Õige palju välte viga. Luuletiste ütlemine küsna kena.
II kl. vihud. Doppeltjoontega. Käekiri keskmine.
Õigekiri nõrk: 13 vihku halba õigekirja, 8 vihku rahuldavaid ja paremaid.
Joonistused pole suuremad asjad – krüpsukesed, lõpetamata algatused.
Laul – vilkav, muidu jõuline.
Kaksnn lastega väldetest rääkimine – alul ei taipa midagi, pärast saavad väga hästi väldetest aru. – Ilmne, et sellased harjutused on tahaplaanile jäänud.

27. mail 1932

A. Kappel.

Vld. Rahuldav.

N° 81. Saare Lastekodu kool.

Koolis I + III + IV + V kl., ühes komplektis.
Asutuse juhataja Vassili Teder; Õpetaja-kasvataja Helmi Rüsik.
Ajalugu rastavad õpilased üsna hästi.
Matemaatikas - läheb korda.
Saksakeel - üsna rahuldav
Kõnni(reid) aineid õpetab õp. Rüsik.
Laul - Õp. V. Teder. Läheb korda.
Õpetusline külg tundub üsna rahuldavana.
Samuti kasvatusline külg näib paranenud olevat. Lapsed on üsna korralikud.
Päevast korraldatakse õues ühismänge, eraiksematel oma mänge ning teenija-koeraja Melania Armase juhtimisel, suurematel pallimäng õp. Rüsikun õpetajatöötul. Palatkäed on tavilisest puhtad.

27. mail 1932.

Rahuldav.

J. Koppel.

N:o 82. Kahtla.

Kahtla koolis käisin ühes riigi koolivalitsuse abidirektoriga härra A. Borkwell'iga. Kuolist jäi täiesti rahuldav mulje.

22. aprillil 1932.

Kappel.

N:o 83. Kurttummade.

Koolijuhataja proua Eda Rahnel. Koolis V aasta kursuse õpilased. Külastand olen seda kooli mitu korda aastas. Viimane kord oli ühes Riigi koolivalitsuse abidirektor hra mag A. Borkwell'iga. Kool on iga kord hää mulje jätnud laste edasi jõudmise ja eriti kirjatööde ja joonistuste korralikkuse poolest. Puhtus ja kord alati eeskujulik.

Nüüd aga kuulub see ilus asutus sulgemisele – raha puudusel. Õpetaja Rahnel läheb Riigi kurttummade kooli Borkuni. Koolimaja läheb riist valla kasutamisele. — Kahju küll!

22. aprillil 1932.

Kappel.

N:o 84. Küdema.

Koolis I–III kl. Juhataja Jaan Õunpuu. Külastan kooli ühes riigi haridusnõunik härra G. Allik'uga. Ei jõudnud enne tundide lõppu kooli. Oli vaid Kättesaadaval õpetaja omad samas koolis käivad lapsed, kellega sai jutte aetud ja üsna head arenemist sooli osjades avaldasid. Samuti olid nichud Kättesaadavad, mis rahuldava muljet jätsid.

11. mail 1932.

J. Koppel.

N:o 85. Kärla.

Koolis I–VII kl. Juh. Jakob Tarkpea. Kool korralik nii õpetuslisest kui kasvatuslisest.

19. mail 1932.

J. Koppel.

N:o 86. Kandla.

Koolis I–VII kl. Juh. Kirill Unmal. Õpilased on keskpidu päaprooril, kus näen nende ettekandeid ja teen ka VII kl. saksakeele testi. Tundsid rahuldavad teadmised.

19. mail 1932.

J. Koppel.

1 Lüva algkool.

Koolis I – IV kompl. Juhataja Andreas Vana.

Saksa keel VIII. Õpet. Aino Sirp. Õpetaja parandab ise liiga palju, selle asemel võiks seda teha lasta teistel õpilastel. Lihtsamaid käske nagu „istu", „mine tahvlile" jne. võiks anda. saksa keeles. Õpitud sõnade kontrollimisel ei saa kõik õpilased sõnastikke. Õppeaastatöö puudumisel kirjutab õpetaja ülesantava tüki tahvlile, mis muidugi võtab palju aega, kuid sisuga pole muidugi parata. Õpetaja ei lõpeta tundi kõlistamisega, vaid jätkab seda ka vahetunnis, mis ei ole lubatav. Aine tuleks jaotada üldiselt nii, et vahetunnis poleks tarvis täätada. Üldiselt tund rahuldav.

Saksa keel VIII. Õpetaja Milda Raunmägi. Ülesantud saksakeelne talnike teati peast päris hästi. Õpetaja teeb suure didaktilise vea sellega, et ütleb enne õpilase nime ja alles siis esitab küsimuse — nüüsi jäävad teised õpilased passiivseks. Õpetaja küsib abstraktseid reegleid, näit. kuidas nõrk d sõna lõpul hääldatakse jne. nagu t jne. Selle asemel võiks esitada küsida, kuidas on saksa keeles see ja see sõna, mille häälduses kohe nähtub, kas hääldamine on õige või mitte. Artikli „ein" tõlgib õpetaja eesti keele järjekindlalt sõnaga „üks", näiteks das Mädchen ist eine Schülerin 'tüdarlaps on üks naisõpilane' jne. Õpetaja püüab asjata üht õpilast ega küsi teisi, kui need kõige märku annavad ning tahavad vastata. Õpetaja esitab klassile küsimuse: „Kas laene koos või üksikult?" Niisugust küsimust ei tohiks üldse esitada, sest see näitab õpetaja ebakindlust. Õpetaja ei tohi õpilastelt nõu küsida, kuidas peab tõõtama! Õpetaja laseb ühe õpilase väga palju lugeda, mispärast teised ei saa tõest osa võtta. Võõrkeelt võiks lasta igal õpilasel alguses lugeda kas või ainult ühe lause.

Üldkokkuvõttes võis tunni lugeda enam-vähem rahuldavaks.

6. detsembril 1941. a.

Vaino Noot

#2 Piiri algkool.

Koolis I - IV kompl. Juhatajа Anton Sirp.

Kirjatehnika jа joonistamine II kl. õpet. Veera Väli. Alguses seletas õpetaja lastele, kuidas peab olema kehahoiak kirjutamise juures. Alguses lasti lapsed kirjutada lunelatust „Esimesed" lumekelbed". Käekiri üsna ilus, kuid kirjutamine üldse nagu pisut aeglane. Mõnel õpilasel olid raamatud väga määrdunud. Õpetaja käskis õpilasi joonistada välismaastikku - talvist maastikku (maja, puu jne.). Õpetaja oleks ise rohkem pidanud näitama, kuidas tuleb joonistada — muidu jäävad õpilased väga omapead. Viimasest seigast johtus seegi, et mõni õpilane talvest midagi ei jõudnud ega osanud ~~kirjutada~~ joonistada. Tund siiski kõigiti rahuldav.

---

8. detsembril 1941.a.

Vasil Naat

#3 Tamse algkool.

Koolis I - II kompl. Juhatajа Mihail Pallas. Teine määratud õpetaja ei ole ikka veel kohale jõudnud ilmuda, mispärast hr. M. Pallas töötab ühe komplektiga, pidades kuhitande, kella 9 — 12 ja teise komplektiga kella 12 — 15. Koolimaja on väga viletsa — see on vana rootsiaegse riigimõisa mahalammutamata osa. Kantselei on nii pime, et seal kuidagi ei näe kirjutada. Ues ehitus on täiesti poolel.

Matemaatika tund III, IV, V kl. VI klassis räägiti ja arvutati välja ristlahuka pind- ja ruumala, millega õpilased üsna hästi hakkama said. Vastates ei seisa õpilased korralikult, vaid küünitavad, millele aga õpetaja ei juhi mingit tähelepanu.

Saksa keel III, IV, V kl. Üles oli antud „Unsere Klasse" ja „Unsere Familie". Kääldamine oli üldiselt rahuldav, ainult ʃ-i kääldamine teeb raskusi. Õpetaja kirjutab ülesantava pala tahvlile, siis õpilaste käes olevad õpperaamatud on eemaldatud. Lugemine läheb enam-vähem korralikult, ainult õpilased ei pane tähele kirjavahemärke ega rõhuta sõna lauses, nagu tarvis oleks. Õpetaja oleks võinud kontrollida ka juba kätteõpetatud sõnade tundmist. Üldiselt on tund rahuldav, kuid õpet. M. Pallas töötab väsinult, mis on tingitud ka vanadusest ja viletsast tervislikust seisundist.

---

8. detsembril 1941.a.

Vasil Naat

#4. Tõnmala algkool.

Koolis I – III kompl. Juhataja Vasili Pukk.

Jõudsin kooli kell ¼10, sest ei osanud aega täpselt reguleerida.

Eesti keel VI kl. Õpet. V. Pukk. Analüüsiti ja arutleti A. H. Tammsaare „Tõhtis päev". Õpilased olid kodus välja märkinud igaüks kõige meeldivama koha. Lugemine võinuks alla juhtuda ja suurema rõhutamisega. Lõpuks laseb õpetaja kõvera joonega kujutada joku meeleolu. Keeleõpetust sellel tunnis ei võetud.

Eesti keele tund jättis päris hää mulje

Eesti keel I ja II kl. Õpet. pr. M. Ratassepp. Õpetaja oma eesti keel vigane, ta ütleb: „Sõdame vihmud korda", „Oata, väino pole veel algandki" jne. Õpilased laevad küünutades — nii võivad nad lõpuks kooku jääda! Õpetaja poolt küsitatud küsimustele tuleks alati nõuda täisvastust, mitte rahuldada üheõnaliste vastustega. Õpetaja küsib ülesantud pala kontrollinise puhul näiteks: „Kes veel teab!" Niisugust küsimust ei tohiks üldse alla, sest kõik õpilased peavad teadma ülesantut. Tund rahuldav.

Joonistamine III ja IV kl. Õpet. M. Tuuling. Õpilased joonistavad vanaaegset kannu. Õpetaja kontrollib ja parandab ning aitab igaüht tavidust mööda. Tund rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. Õpet. M. Ratassepp. Õpetaja kirjutas sõna tahvlile — kirjutas valesti õffnen. Õpetaja andis lihtsamaid käskluse saksa keeles, millest ka õpilased aru said. Kahjuks ei lasknud õpetaja lugeda mingit pala. Muidu oli tund täiesti rahuldav. —

---

9. detс. 1941. a.

Vasili Noat

#5 Maasi algkool.

Koolis I – II kompl. Juhataja Vasili Jüitmaa.

Eesti keel IV, V, VI kl. Õpetaja V. Jüitmaa. Õpetaja laseb ühe õpilase käänata kõik käänata antud sõnad. Iga õpilane oleks pidanud käänama ainult ühe sõna, siis oleks kõigil tööd olnud. Õpilased oskasid kuhemat mitm. osastavat päris hästi moodustada. Lugemine oli võrdlemisi ladus. Luuletuse Ed. Võsnapuu „Jõuluöö" mõistmine ja arutamine tegi õpilastele raskusi. Muidu oli tund päris hää.

Eesti keel I, II, III kl. Õpetaja H. Turu. I klassi õpilased ei oeuda küllaldaselt tähele panna lugemise järge. Mõned õpilased saavad lugemisega üsna hästi hakkama, mõnedel ei lähe see ongugi. Õpilased käivad tunni jooksul silmaterkavalt palju väljas. Õpetaja nagu ei oeutnud haarata kõiki õpilasi, millest oli tingitud ka see asjaolu, et ta III kl. jutustava õpilase jättis väga omapead ega keeulanud ütlse, mis ta räägis. Üldiselt jäi mulje, et õpetajal ei ole tarvilisel määral eneseusaldust, müpärast ka tunni saab lugeda ainult vaevalt rahuldavaks. Õpetaja oma käega kirjutatud tunnikavas esines nüsngusid vigu nagu eestikeel, saksakeel (pro eesti keel, saksa keel).

Ajalugu IV, V, VI kl. Õpetaja V. Tüütmaa. Õpetaja oeudab oma kõndla esinemisega klassi päris hästi köita. Klass vastab esitatud küsimustele rahuldavalt. Tund on ogatahes täiesti rahuldav.

Saksa keel IV, V, VI kl. Õpet. H. Turu. Lugemine on väga viletsa. Ka laseb õpetaja ühe õpilase väga palju lugeda. Ei tunta kõige lihtsamaid ülesautud palas esinevaid sõna. Lihtsamaid käske võiks anda saksa keeles. Ei taata näiteks, kuidas on eesti keeles „ich spreche", tõlgitakse „ma mängin", olgugi et see on juba väga sageli esinenud. Sõna peaks rohkem õppima. Õpetaja ebaoeudlust näitab ka see küsimus, mille õpetaja esitab V ja VI klassile: „Mis teile oli üles antud?" Õpetaja jätab selliste küsimustega mulje, et ta nagu ei teaks, mis on üles antud.

Üldiselt jäi mulje, et õpetaja küll lügagi palju läbi võtab, kuid vähem rõhku paneb läbivõetu omandamisele. Sõna tehakse vähe, häälduse on halb. Ka tahaks tunnis näha rohkem elu ja tegevust. See oleks saavutatav ka näiteks sellega, et õpetaja esitaks klassile küsimusi, millele õpilased võiksid vastata. Vaheldusrikkata lugemine teeb tunni monotoonseks ja igavaks.

See saksa keele tund on kõigekokkuvõttes vähem kui rahuldav.

---

10. detsembril 1941. a.

Vaatleja Voat

#6. Kuressaare Linna Algkool.

Võimlemine I kl. õpet. Helmi Põldemaa. Õpetaja rivistas õpilased üles, laskis nad taktsammus marssida, tegi vaba harjutusi ja lõpuks laskis mängida kassi ja hiirt. Võrreldes eelmise revideerimisega on õpet. H. Põldemaa esinemine palju julgem ja kindlam, mis lubab oletada, et temast saab üsna tubli võimlemise õpetaja. Võimla oli tarvilisel määral soe, nii et õpilased oleksid pidanud võimlema särgiväel, mitte kampsunis ja pintsakuis.

Tund üldiselt päris rahuldav.

Vassil Noot

Saksa keel III a kl. õpet. F. Tarma. Õpetaja esitab küsimusi, millele õpilased üsna kindlalt vastavad. Paljud õpilased ei oska siiski tarvitada õiget artiklit, nii ütlevad nad isegi „der Lehrerin" pro „die Lehrerin" jne. Tahvlile kirjutamine oli ka üsna vaevaline. Üldiselt oli tund siiski päris elav ja õpetaja suutis haarata kogu klassi.

Eesti keel IV a kl. õpet. A. Vinkel. Jutustati ja arutleti Fählmanni muuti „Loomine". Lugemine oli täiesti rahuldav — õpetaja sõnaseletused olid ilmekad. Müüdi kavastamine oli hää ja selle järgi jutustamine läks ladusasti. Keelepõhjust teadsid õpilased ka päris korralikult.

Üldmulje. Tund oli sisukas ja õpetaja suutis haarata kogu klassi.

15. jaan. 1942.

Vassil Noot

#7. Haanse Algkool.

I ja II kl. eesti keel ja kirjatehnika, III kl. saksa keel — õpet. E. Väli. Lihtsamad käsklused nagu „istu", „mine tahvlile" jne. võiks anda saksa keeles. Õpilastele esitatud küsimused ja vastused oleks võinud tegevusega ühendada. Näis, et õpetaja oma küsimustega liiga raamatu küljes kinni oli. Üldiselt oleks tund pidanud pisut elavam olema.

II kl. eesti keele lugemine oli rahuldav ja I klassi käekiri üsna korralik.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Tarkus. Õpetaja oletab ettevõtluse vigu. üsna rahuldavalt. Klassitööde vihikud näisid olevat päris korras. Lauseanalüüsi tehti vaevaliselt — vahetati ära alus ja sihitis jne. Õpilaste lugemine oli väga tuim

ning eluter. Ka torkas silma, et õpetaja ühel õpilasel liiga palju lugeda laseb, nii et teised sel ajal igavusk ja tegevusetuse all kannatavad.

I ja II kl. matemaatika, III kl. joonistamine (õpet. E. Väli) Liitmine ja lahutamine läks I kl. ladusasti, ükskorduks on II kl. üsna kindlasti käes. Õpetaja küsib iuht õpilast liiga kaua ka siis, kui see midagi ei oska vastata. Ka esineb see viga, et õpetaja laske ütleb õpilase nime ja alles siis esitab küsimuse, mis loomulikult peaks olema just ümberpöördult.

Tööõpetus kõigile tüdarlastele ja I ning II kl. poeglastele – õpet. E. Väli. Iga õpilane teeb kodust kaasavõetud materjalist midagi omaette, kusjuures õpetaja neid parandab ja tarvidust mööda abistab. Poistel peaks olema papptöö, kuid papi puudusel nikerdavad ja meisterdavad nad puust lennukeid, autosid jne. Tuuni võis lugeda rahuldavaks.

Tööõpetus ülejäanud, s.t. III, IV ja V kl. poeglastele – õpet. A. Tarkus. Poisid teevad kodust kaasavõetud abinõudega nüideagisid, kulpe jne. Käsitööriistade puudusel ei ole võimalik turdi nii korraldada, nagu see peaks olema. Tund siiski rahuldav.

Koolis puuduvad päevaraamatud, kuid minu korraldusel võetakse need kohe tarvitusele. Töökavad saab koostada siis, kui on kohal uued õpperaamatud.

Kooli raamatukogu seni veel pole kasutatud, sest õpilastel pole valgustuse puudusel võimalik kodus kuigi palju lugeda.

Õpetuslik külg on koolis rahuldav, distsipliin päris hää. Ruumid on puhtad ja vastavad terviseõnõudele.

Koolimaja on üldse rahuldavas seisukorras, ümbrus korralik ja puhas. Õpilased on võrdlemisi korralikult riietatud, mõnel on käed ja nägu siiski pisut räpased. Õpetajad peaksid üldiselt olema natuke elavamad ning julgemad.

Üldiselt jään õppe- ning kasvatustöög. Haanse Algkoolis rahule.

14. jaan. 1942.

Vassil Naat

#8. Randvere Algkool

Koolis 3 kompl. Juhat. Ed. Fat.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. Antonie Kirss. Antud ülesanded tundusid VI klassi jaoks pisut kerged olevat. V klassis tegi kolmnurga nurkade suuruse arvutamine õpilastele raskusi. Nii ei osata vastata küsimusele, missugune nurk on kolmnurgas kõige väiksem.

Muidu tunniandmine siiski rahuldav. Õpetaja räägib mundekeelt.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. pr. H. Kivi. Õpetaja ütleb enne õpilase nime, alles siis esitab küsimuse. Mõni õpilane loeb väga monotoonselt. Jutustamine siiski üsna ladus. Üldiselt jääb mulje, et õpetaja ühe õpilase juures liiga kaua peatub, jättes teised nagu unustusse. Hää oli see, et õpetaja ka õige vastuse puhul proovis, kas õpilased on selles kindlad, miks nad vastavad, käisides, kas see õige nii on? Õpilane ütles: „Ta tukkus lätte", mida ka õpetaja ei parandanud, vaid rõhutas veel, et sisseütl. võib olla lätte ja lättesse. Kõik aeg kulus IV. klassile, nii et ei saadud kontrollida 3. klassi tööd.

VI kl. joonistamine, V kl. loodusteadus – õpet. Ed. Int. VI kl. õpilased joonistasid kannu eesti ornamentidega, tüdarlapsed eesti mustrilist vööd. Õpetaja seletused olid selged ja asjalikud. Loodusteaduse tunnis rääkis õpetaja turbast. Õpetaja seletus turba tekkimisest olid selged ja lihtsad. Tund oli eluline.

Maateadus III ja IV kl. – õpet. H. Kivi. Õpetaja rääkis tuulest ja pilvedest. Kontakt klassiga oli õpet. H. Kivil hea. Seletused olid selged ja arusaadavad.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Sandvere Algkoolis rahule.

16. jaan. 1942.

Vassil Naat

9. Salme Algkool.

Koolis 2 kompl. Juhat. Orest Reis

Eesti keel I ja II, III kl. – õpet. L. Rooma. Silpidesse jaotamist oleks pidanud tahvlil harjutama, nii et kõik õpilased seda oleksid saanud silmadega jälgida. Tint puudus koolil täielikult, isegi õpetajail. Jäi mulje, et õpetaja laseb ühel õpilasel liiga palju vastata. Õpetaja ütleb II kl. õpilastele „teie". Klassiforandal oli pähklikoori.

I kl. õpilased loevad rahuldavalt. Kui õpilane ei osanud vastata, siis ei oleks tarvitsenud tema juures nii kaua peatuda, vaid oleks pidanud laskma teisel õpilasel vastata.

Tund rahuldav. Klassiruume küllalt ja küttemata.

Matemaatika I, II ja III kl. – õpet. O. Reis. Paljud õpilased ei osanud isegi kõige lihtsamale õpetaja küsimusile vastata. Ka ei kontrollinud õpetaja tahvlil lahendatud ülesandeid üldse. Jäi arusaamatuks, miks ta need üldse tahvlile kirjutas.

Tunni võib üldiselt lugeda [redacted] rahuldavaks.

Eesti keel IV, V, VI kl. – õpet. L. Rooma. Õpetaja ei paranda jutustamisel tehtud vigu (kolmandamal jne.). Loetud pala kavastamine läks rahuldavalt.

Laulmine I, II ja III kl. – õpet. O. Reis. Selle tunni võib lugeda täiesti õnnestunuks. Saksa keel III, IV, V ja VI kl. Õpetaja ütleb enne õpilase nime, alles siis esitab küsimuse. Saksa keele häälduamine on väga puudulik. Lihtsamad käsklused peaks õpetaja andma saksa keeles. Küsimused-vastused lähevad enam-vähem rahuldavalt.

Üldiselt jään tehtud tööga rahule, kuid puhtus ja kord koolimaamises jätab nii mõndagi soovida.

19. jaan. 1942.

Vassil Naat

10. Anseküla Algkool.

Koolis 2 kompl. Juhatajo Margarethe Saarva.

Eesti keel IV, V, VI kl. – õpet. M. Saarva. V ja VI kl. võrreldakse ains. osast. ja mitm. nimet. lõppu. Mõnele õpilasele osutub siiski raskeks vahet teha ains. osastava ja mitm. nimetava vahel. Välted on mõnel VI kl. õpilasel üsna kindlasti käes, mõnel siiski väga puudulikult – ei osata eraldada I väldet II väldest.

Päevaraamatud puuduvad, kuid võetakse kohe tarvitusele. Kooli kohustust täidetakse rahuldavalt. Kroonikaraamatut koolil ei ole, kuid minu korraldusel hakatakse seda kohe pidama.

Saksa keel IV, V, VI kl. – õpet. M. Saarva. Tänt oleks tulnud vahetusnis välja anda. Lugemine V ja VI kl. enam-vähem rahuldav. Sõnu tuntakse üsna korralikult. Lihtsamad käsud õpilastele tuleks anda saksa keeles. Tahvlile kirjutamine läheb.

Koolis on 2 kompl., kuid teise õpetaja puudumisel töötab õpet. M. Saarva kordamööda 1. ja 2. komplektiga.

Jään tehtud tööga rahule.

20. jaan. 1942.

Vassil Naat

11. Kaavi Algkool.

Koolis 1 kompl. Juhataja Kaarel Tuulik.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. K. Tuulik. III klassi lugemine rahuldav. Arutletakse lauletust „Suur Tõll", mis läheb üsna ladusasti. Mõnel õpilasel I kl. ei lähe täktede tegemine sugugi. I kl. lugemisega võib rahule jääda, II kl. lugemisega samuti.

Päevaraamat on korralikult peetud. Koolikohustust täidetakse korralikult. Puhtus ja kord koolimunides jätab soovida. Kooli kantseli, mis on üht klassi õpetaja kontoriks, oli väga korratu. Laual olid riided ja raamatud segamini taidmainetega.

Tööga jään enam-vähem rahule, kuid puhtus ja kord jätavad soovida.

21. jaan. 1942.

Vassil Naat

№ 12. Jõgu Algkool.

Koolis 4 kompl. Juhat. Vassili Tammiotu.

Koolimunid on keskkütteikke kõttu nii külmad, et õpilased istuvad klassis palituis ja mütsides. Nüüsuses munnis ei saa loomulikult tikkida täismeeleolu. Seepärast katkestan õpetöö Jõgu Algkoolis kuni keskkütteikke kõrvaldamiseni.

21. jaan. 1942.

Vassil Naat

№ 13. Karuste Algkool.

Koolis 1 kompl., 4 klassi. Juhataja-õpetaja O. Rosenberg.

I ja II kl. eesti k., III ja IV kl. saksa k. II klassile andis õpetaja kirjandi „Minu sünnipäev", III ja IV kl. saksa keelest test. I kl. lugemine viletsa. II kl. kirjand oleks tulnud koduseks tööks anda, sest ühe tunni jooksul ei jõua seda valmis kirjutada. Õpetaja oli klassis lüga arg ja kartlik. Õpetaja saksa keel on vigane. Ta ütleb ikka: „Guten Tag", sagt das Kind für die Mutter pro „sagt das Kind der Mutter". Päevaraamat on korras.

Loodusõpetus III ja IV kl. Teatavasse rahuldavalt. Õpetaja süski lüga raamatu küljes kinni. Õpilased ei tõuse vastates korralikult püsti, vaid seisavad kõveras.

Tund on tuim ja elutu. Õpetaja ragu ei oskagi haarata kogu klassi.

Puhtus ja kord koolimunides jätavad soovida. Üldiselt võib õppe- ja kasvatustöö Karuste Algkoolis lugeda vaevalt rahuldavaks.

20. jaan. 1942.

Vassil Naat

#14. Mõntu Algkool.

Koolis 3 kompl. Juhataja L. Häng. Kool asub kolmes eramajas.

Saksa keel V kl. – õpet. V. Volt. Õpetaja räägib õpilastele „teie" ja laseb ühel õpilasel liiga palju lugeda. Häälduse on siiski viletsv.

Maateadus V kl. – õpet. V. Volt. Õpetaja laseb maateaduse raamatust otse lugeda. Selle asemel peaks ta ise jutustama ja selgitama, siis oleks tund elavam, muidu on tund väga raamatuline. Kaardi puudumisel ei saanud tund olla küllalt ülevaatlik. Juba läbivõetud osa teadsid õpilased rahuldavalt. Õpilastelt tuleks nõuda täisvastust, mitte rahuldada üksiksõnaliste vastustega.

Käsitöö tütarl. kõigis klassides — õpet. E. Oder. Õpilased teevad kodust kaasavõetud materjalist väljaõmblusi, mõned koovad kinnast, sukka. Õpetaja seletused olid asjalikult. Tund rahuldav.

Pr. Häng ei saanud kurguhaiguse tõttu tundi anda, vaid õpilased tuli koju lasta.

Päevaraamatud olid korralikult peetud, kroonikaraamat aamuti. Raamatukogu on ülestatud.

Jään tehtud tööga rahule.

23. jaan. 1942.

Vasil Nõot

#15. Rahuste Algkool.

Koolis 4 kl. Juhataja S. Ader.

Eest. keel I, II, III ja IV kl. – õpet. S. Ader.

22°C külma tõttu oli 26 õpil. koolis ainult 11 õpilast. Lugemine läheb I kl. vaevaliselt, II kl. lugemine täiesti rahuldav, ühel ainsal poisil lugemine siiski väga vaevaline. Silbitamine on käes. IV kl. daab astmevaheldusest jagu. Jään tööga rahule.

#16. Lõõpõllu Algkool.

Koolis 3 kompl. Juhataja V. Maripuu.

Jõudsin kooli kell 3/4 11. Õpilased olid koju saadetud, sest oli –23° C. Nii ei saanud üldse mingit muljet, kuidas töö koolis areneb.

24. jaan. 1942.

Vasil Nõot

18a. Tamse Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja M. Pallas.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. H. Pedajas.

V ja VI kl. ettekirjutuse vigade läbivaatamine, arutamine ja ühine parandamine, mille õpilased kordamööda tahvlile teevad. Selle järgi näivad õpilaste teadmised olevat enam-vähem rahuldavad. VI klassis leidub üksi õpilasi, kelledele häälduse näib raskusi tegevat.

Saksa keel neis samades klassides läheb enam-vähem rahuldavalt, ~~mis mõnele~~ kuid mõnel õpilasel on hääldamine väga viletsi. Muidu jääb tunniadunise üksiga rahule.

Matemaatika I, II ja III kl. – õpet. M. Pallas. Kodused ülesanded olid tehtud rahuldavalt. Õpilased reageerisid õpetaja küsimustele õieti. Tund rahuldav.

Üldiselt jääb tehtud tööga Tamse Algkoolis rahule, kuid töötingimused on siin äärmiselt halvad. Uus maja on poolel ja kool töötab mahalõhutud mõisamaja ühes otsas. Kantselei on nii pime, et seal isegi keskpäeval midagi ei näe kirjutada.

3. II 1942.

Vassil Noot

18b. Kapi Algkool.

Koolis on üks komplekt. Juhataja-õpetaja A. Väli.

Saksa keel III kl. – õpet. A. Väli. Siin küsitlen peaasjalikult ise. Hääldamine pole suurem asi. Mõni õpilane ei tea lihtsalt midagi. Üldse on õpilaste teadmised saksa keelest puudulikud.

Eesti keel. Proovin ka I ja II kl. lugemist. See näib enam-vähem

minevat, kuid raskusi teeb õun see asjaolu, et õpilaste käes olevad raamatud on erinevad.

Matemaatika tunniga jään täiesti rahule.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö ~~Käpsis~~ Algkoolis rahuldavale päale. Saksa keele, mis õpsi jätab soovida.

4. II 1942.

Vassil Naat

18c Liiva Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja A. Vana.

Viibin selles koolis sel aastal juba teist korda, mispärast tunnen sünseid õpetajaid juba teataval määral. Tundides pürdan peamiselt küsitlemisega.

Matemaatika III kl. – õpet. A. Vana. Õpetaja Vana näib teinud olevat põhjalikku tööd, sest õpilased ei jäta ühtki küsimust vastamata.

Saksa keel samas klassis – õpet. M. Raunmägi. Tema tund võrreldes esimese revideerimisega on tunduvalt paranenud, nii et sellega võis täiesti rahule jääda.

Loodusõpetus II kl. – õpet. A. Palu. Rahuldav tund.

Saksa keel IV kl. – õpet. A. Sirp. Häälduamine enam-vähem korras, lugemine oskuti ja õpilased vastavad minu poolt esitatud küsimustele rahuldavalt. Jään antud tunniga kõigiti rahule.

Üldiselt jään Liiva Algkoolis tehtud tööga täiesti rahule.

5. II 1942.

Vassil Naat

A 17. Piiri Algkool.

Koolis 4 kompl. Juhataja A. Sirp.

Saksa keel IV, V kl. – õpet. pr. V. Väli. Alguses laskis õpetaja kõik õpilased koos lugeda. Õpetaja saksakeelsest käsklusest ei saanud kõik õpilased aru — minu küsimusele tõlgiti need korduvalt valjusti. Alguses tuleks käsklused kindlamini kätte õpetada. Mõnede häälikute hääldamine teeb õpilasile raskusi. Tund oleks olnud elulisem, kui õpetaja oleks lasknud õpilasi üksteisele esitada küsimusi, millele siis teised õpilased oleksid vastanud. Ka oleks tahulik rohkem pidanud kasutama. Õpetaja ise tegi küsimusi ja ütles: „Übersetzt das im Deutsche" jne.

Tunniandmine üsna rahuldav.

Eesti keel I kl., saksakeel III kl. – õpet. pr. H. Kramm. Saksa keele lugemine läheb ladusasti, hääldamine päris korralik. Sõnu teatakse rahuldavalt. Eesti keele sõnaseletused olid õigel kohal.

Tund täiesti rahuldav.

Looduseteadus III kl. – õpet. A. Paas. Seeni tuntakse pildi järgi hästi. Kontakt on õpetajal klassiga hea. Õpetaja seletused olid lihtsad ja lastele arusaadavad.

Jään tehtud tööga täiesti rahule.

31. I 42.

Vassil Noot

A 18. Hellama Algkool.

Koolis 4 kompl. Juhataja G. Vilto.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. V. Teiss. Elav tund. Lugemine korras, kirjutamine samuti. Iga õpilane teadis peast vähemalt ühe luuletuse.

Joonistamine III ja IV kl. – õpet. Joosep Tennst. Õpetaja seletused olid lihtsad ja selged. Õpilased joonistasid üsna korralikult. Tund rahuldav.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. G. Vilto. Peastarvutamine lähel. Antud ülesanded on väga elulised. Tund oli elav.

VI kl. saksa keel — õpet. P. Lango. Kirjutati diktaati, mille kaudu oli võimalik kontrollida õigekirjutust, sõnade ja artikli tundmist. Sõnu teati päris hästi. Tunnikäik rahuldav.

Samale päevale langes ka kooli 92. aastapäev, mispuhul korraldati aktus. Üldiselt jään tööga ja korraga koolis täiesti rahule.

2. veebr. 1942.

Vassil Noot

№ 19. Simiste Algkool.

Koolis 2 kompl. Juhat. Salme Raun.

Matemaatika I, V ja VII kl. – õpetaja S. Raun. VII kl. lahendas ainult üks õpilane ülesande õieti, teised kõik valesti. V kl. läksid tehted murdudega rahuldavalt, samuti liitmine ja lahutamine I kl.

Tunniandmine oli elav ja kontakt õpilastega hea.

I kl. joonest., V ja VII kl. saksa keel. Häälduamine läheb, lugemine samuti ja tahvlile kirjutamine ka. Sõnu tentaese küllaldaselt.

Laulmine II, III ja IV klassis – õpet. A. Luukas. Õpilased laulsid üsna korralikke häältega. Õpetaja Luukas andis tundi kindlalt ja asjatundlikult.

Eesti keel I, V ja VI kl. Kreutzvaldi elu ja tööd tundsid õpilased rahuldavalt. Õpetaja rõhutas tähtsamaid momente Kreutzvaldi elust ja tööst, nii et õpilased said sellest algkooli kohta küllaltki ümmarguse ülevaate.

Eesti keel II, III ja IV kl. Õpilaste teadmised keeleõpetusest olid täiesti rahuldavad.

Üldiselt jääb tehtud tööga rahule.

Koolil on kroonikaraamatut väga hästi peetud. Puuduvad küll eelmise aasta sissekanded, kuid ka need lubas juhataja kohe teha.

6. II 42.

Vassil Noot

№ 20. Türimetsa Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja H. Paivel.

Jõudsin kooli kell 3/4 9. Täpselt kell 9 oli kogu koolipere ühine koosviibimine, kus lauldi vaimulikke ja ilmalikke laule. Selle lõpul pöördus kooli juhataja õpilaste poole lühikese sõnavõtuga, mis oli väga südamlik.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. H. Kann. VI klassis oli protsentide arvutamine. Edasi kujutasid õpilased külma graafiliselt kuude kaupa. Õpetaja sinna juure kuuluvad seletused olid lihtsad ja kõigile arusaadavad. V klassis läks murdude ühenimeliseks tegemine samuti rahuldavalt. Ülejäänu tunnikäik on rahuldav.

Eesti keel V ja VII kl. – õpet. H. Paivel. Õpetaja seletas klassikirjandite viigu. Seletused olid asjalikud. Üldmulje klassitöödest – korralikud. Värsijalgu tunti päris hästi, samuti kreeka mütoloogiast.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. H. Kann. Teadmised rahuldavad. Kontakt klassiga oli. Tulid üldiselt rahuldav.

Õt õpetaja pr. O. Kann'u kurk oli haige, dus andsin tema eest ise saksa keele tundi, kontrollides päämiselt õpilaste teadmisi saksa keelest. Sõnu teati rahuldavalt. Lugemine läks ka. Mõne õpilase häälduseine oleks jõudnud siiski parem olema. Üldmulje — rahuldav.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Türimetsa Algkoolis täiesti rahule.

16. veebr. 1942.

Vanil Noot

#21. Tartu Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja Ed. Prei. Õpetajad Helmi Aus ja Hermine Leesi on puhkusel. Nende aset täidavad ajutiselt pr. Ella Onnis ja prl. E. Väli, viimane kui tagavaraõpetaja.

Eesti keel IV ja V kl. — õpetaja Ed. Prei. V klassile andis õpetaja kirjalikku ümberjutustuse õpetaja poolt ettelaetud palast. IV klassile seletas õpetaja ettevõtluse viisi. Üks õpilane kirjutas tahvlile: „Haust tööd, töö austab sintsi." „Hunt ajab karva, aga ei jäta ametlid." Hiljemini loeti ja jutustati „Vanemuise laulu".

Jääb mulje, et klassis on õpetaja, kes suudab haarata ja köita oma klassi.

Matemaatika III ja VI kl. — õpet. pr. E. Onnis. III kl. murdude liitmine ja lahutamine. Õpetaja ütleb enne õpilase nime, kus tuleb paus, alles siis esitab küsimuse. Tund on üldiselt hästi keskkoolilik. Õpetaja on hästi raamatu küljes kinni ja võtab asjata palju aega ühe õpilasega, kui see ilmselt midagi ei oska vastata.

Tund üldiselt peaaegu rahuldav.

Matemaatika I ja II kl. — õpet. E. Väli: I kl. liitmine ja lahutamine läheval, kuid oleks vaja rohkem elu, elulähust, sama maksab ka II kl. kohta.

Võimlemine I ja II kl. — õpetaja E. Väli. Päikesepaisteline ilma. Õpetaja selle tunni välja, lastes õpilased mängida mitmesuguseid mänge. Tunnikäik üldiselt rahuldav.

Jään õppe- ja kasvatustööga Tartu Algkoolis rahule.

17. II 1942.

Vanil Noot

№ 22. Lümanda Algkool.

Koolis on neli komplekti. Juhataja Valdar Mälk.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. O. Viitong.

Alguses kontrolliti IV kl. kodus tehtud harjutust. Hiljem loeti. Mõned lugemine väga monotoonne. Hiljem tehti kirjalik harjutus. III kl. kodus tehtud harjutust kontrolliti samuti. Õpetaja nimetas sissejuhtava käände lõpp-sse-d tunnuseks. Üldiselt oli lugemine monotoonne ja mõnel väga vaevaline. Õpetaja ise on samuti unine, elutu.

Eesti keel I kl. – õpet. P. Nõulik. Ülesantud luuletus oli üsna hästi pähe õpitud. Luuletuse arutamine ladus. Kontakt klassiga olemas. Tund oli elav.

Uusõpetus V ja VI kl. – Õpetaja V. Mälk. Õpetaja arutas 10 käsku. Jumala nime tohib suhu võtta ainult kõige suuremas hädas, mitte aga nii, nagu sageli igapäevases elus tehakse. Tund elaline. Õpetaja suutis haarata kogu klassi.

Eesti keel V ja VI kl. – Õpetaja S. Känd. Käsitleti Kreutzwaldi elulugu. Edasi loeti „Kalevipoja" proosaümberjutustust. Lõpuks korrati „Kalevipoja" lugusid ja korrati keeleõpetust. Minu poolt esitatud küsimustele vastasid õpilased enam-vähem rahuldavalt.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Lümanda Algkoolis rahule.

18. II 1942.

Vassil Naat

№ 23. Karala Algkool.

Koolis on neli komplekti. Juhataja Sergo Ruumet.

Matemaatika III kl. – õpet. S. Ruumet. Üks õpilane korrutas tahvlil 18×125 ning sai korrutiseks 3250. Järgisin teisi õpilasi — suurem osa oli neist korrutiseks saanud 2250, mis ongi õige. Nähes aga, et õpetaja jäi rahule vale korrutisega, parandasid ka need õpilased, kes olid õieti korrutanud, enesele vea sisse, saades korrutiseks 3250. See näitab õpilaste ebakindlust. Muidu oli tuvastikäik õige ja õpetaja suutis tööle rakendada kogu klassi.

Eesti keel I ja IV kl. – õpet. L. Hark. Luuletuse kandis klass ette dialoogivormis. Küsimärgi arutamine oli lihtne ja asjalik. Käänamine teeb IV klassile raskusi. Ei teata, mis küsimusele vastavad käänded. Astmevaheldus ei olnud ka veel kõigil käes.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. V. Kukk. Alguses tegi õpetaja kontrollküsesande. V klassi lugemine korras. Teksti seletamine omal kohal. Lugemine läheb rahuldavalt. Ka vältejd osati rahuldavalt määrata.

Võimlemine III kl. — õpet. V. Kukk. Tunni andmine üsna energiline. Alguses mitmesugused harjutused, süs marsimine, jooksmine. Lõpus mitmesugused mängud. Kahjuks oli neist, kus tund anti, liiga tolmune.

Ajalugu IV ja VI kl. — õpetaja G. Lend. Õpilased teadsid ülesantud osa rahuldavalt. Õpetaja laskis õpilasi viktoriinile esitada küsimusi, millele teised õpilased korralikult reageerisid. Sageli esitasid aga õpilased ka väga ebamäärased küsimusi, näiteks: „Kellega puutusid roomlased kokku?" või „Millele pani Augustus suure rõhku?" Õpetaja jutustas edasi roomlaste kodusest elust üsna huvitavalt, ainult hääl oli pisut vilets.

Jään õppe- ja kasvatustööga Karala Algkoolis rahule.

19. veebr. 1942.

Vassil Naat

#24. Abruka Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja A. Russ

Eesti keel. Lugemine I ja II kl. läheb, aeglalt õpilane ei saa hakkama. Käekiri üsna korralik. V kl. kirjand ühel poisil väga korralikult. Õpetajan seletus sõnade järjekorrast oli vale. Ta ütles, et pöördsõna ei või jääda lause lõppu. Nii parandas ta „Läksime kelguga sõitma" ümber „Läksime sõitma kelguga". Täiesti tarbetu parandus! Minu arvates on esimene järjekord kogu aeg parem.

Matemaatika. Liikkordüks teisel klassil käes. V kl. korrutamine ujasuuruste arvudega läheb.

Loodusõpetus III, IV ja V kl. Õpilaste teadmised olid rahuldavad, kuid need süski väga raamatulised.

Saksa keel III, IV ja V kl. Algul seletab õpetaja kirjutuses tehtud vigu. Häälduamine enam-vähem korralik. Sõnu tuntakse üsna korralikult, kirjutamine läheb ka. Üldse väga osavõtlikud õpilased.

Maateadus IV ja V kl. IV kl. kirjutas kokkuvõtte Soomest, V kl. Tiibet ja Põhja-Hiina. Õpilaste jutustamine, eriti ühel V kl. õpilasel laks üsna ladusasti. Õpetaja ettekanne Lõuna-Hiina kohta rahuldav.

Üldiselt jään tehtud tööga rahule.

20. veebr. 1942.

Vassil Naat

№ 25. Laadjala Algkool.

Kaalis on 2 komplekti. Juhataja Aleksander Punab.

Matemaatika II, III ja VI kl. – õpet. A. Punab. II kl. korratakse õpetamine 5-kaupa. V kl. õpilane ütleb, et 3/8 on vähem kui 1/8, mille järast õnnoki kohe parandab, kui õpetaja vastusega ei nõustu. Murdude korrutamine ja taandamine läheved. VI kl. jäi tsilindri ruumala väljaarvamine poolele. II klass tikub liiga palju juttu ajama. Tund rahuldav.

Eesti keel II, V ja VI kl. – õpet. L. Tamm. Vaadeldakse nimmuse omastava tunnuseid. Õpilane kirjutab akente pro äkende. Edasi laseb õpetaja tahvlile kirjutada nüngusid õõnu, millel ains. osastavas on -t ja nimm. omastavas -de. Õpetaja tarvitab järjekindlalt paenavad sõnad pro astmevahelduslikud sõnad. Tunnis domineeris keelõpetus. II kl. lugemine läheb. Tund rahuldav.

Laulmine I, II ja III kl. – õpet. L. Tamm. Laulmine läheb, ainid tegelesku laulmist oli väike, selle asemel õpetati laulusõnu pähe, mida oleks õpetaja võinud kodus teha. Tund läheb.

Loodusõpetus III ja IV kl. – õpet. A. Punab. Tunni teemaks on kala siseelundid. Seletus ahvenast on näitlik ja ülevaatlik. Tund rahuldav.

Jään rahule õppe- ja kasvatustööga Laadjala Algkoolis.

7. märtsil 1942. Vassil Nõst

№ 26. Nasva Algkool.

Kaalis 1 komplekt. Juhataja-õpetaja L. Luig.

Eesti keel II, III, IV, V kl. – õpet. L. Luig. III kl. ainsuse osastava harjutamine, IV kl. kirjavahemärkide harjutus lõpetada, V kl. Ed. Vilde eluloo jutustamine läheb, II kl. lugemine läkeb samuti, III kl. lugemine ja jutustamine läheved

Matemaatika II, III, IV ja V kl. Õpilased saavad antud ülesannetega hakkama.

Usuõpetus II, III, IV ja V kl. Õpetajal oli kontakt klassiga hea, ettekanne elulähe ja südamlik. Tund kõigeti rahuldav.

Saksa keel III, IV ja V kl. Häälduamine mõnel õpilasel väga vaevaline. Lugemise ja kirjutamisega võib siiski rahule jääda

Looduslugu III, IV, V kl. III kl. lindude elu hoolitsemine talvel. IV kl. hobuse elu hoolitsemisest ja hobuseist üldse. V kl. veerest ja haavadest. Tund oli päris ajalik ja huvitav.

Jään tehtud tööga rahule.

9. märtsil 1942. Vassil Nõst

27. Käesla Algkool.

Koolis 2 komplekti. Juhataja F. Tarkus.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. F. Tarkus. Lugemine läheb rahuldavalt. Sch häälduine teeb raskusi, muidu hääldamine rahuldav. Käsklused olid kõik saksa keeles. Küsimustele vastati hästi. Hääldamise õpetamine omal kohal. Tund päris hää.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. P. Võõrtmann. Õpetaja ütles korduvalt enne õpilase nime ja alles siis mõtleb, missugune küsimuse esitab. V kl. protsentide arvutamine läheb. VI kl. saab selgi: reeumala välgnarvamisega hakkama. Tund oli küga raa- matuline. Õpetaja nägu ei ouenda või ei taha haarata kogu klassi, vaid tegeleb ainult üksikute õpilastega.

Laulmine I, II ja III kl. – õpet. F. Tarkus. Tund rahuldav.

Saksa keel III kl. – õpet. P. Võõrtmann. Sõna kontrollides oleks pidanud ütlema sõna enne eesti keeles ja siis alles küsima, kuidas on see sõna saksa keeles, mitte aga ümberpöördult.

Tund on üksiklauseline, raamatuline, ebaelulene. Õpetaja tegeleb ühe õpilasega küga kaua.

Üldiselt jääb juhat. F. Tarkuse tööga täiest rahale ja õpet. P. Võõrtmann'i tööga enam-vähem rahule.

10. III 1942.

Vassil Nõmm

28. Kihelkonna Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja Aleksander Urban.

Loodusõpetus IV kl. – õpet. A. Rahula. Õpilased jutustavad rahuldavalt. Õpetaja laseb ühel õpilasel väga pikalt lugeda jutustada. Uut ainet loetakse loodusloo raamatust ette. Õpetaja oleks pidanud ise jutustama ja seletama. Lugeda võivad õpilased kodus ise.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. P. Hannus. I kl. lugemine ja jutustamine läbevad. II kl. lugemine läheb, kuid õpetaja laseb ühel õpilasel väga palju lugeda.

Saksa keel III kl. – õpet. P. Hannus. Algul seletab õpetaja kirjutuses tehtud vigu. Vigade parandus tehti klassis, mille aga oleks väga hästi kodus võinud teha. Õpilased häälduvad hästi pro(want), mille ka õpetaja parandamata jätab. Lugemine läheb enam-vähem rahuldavalt. Tund üldiselt süski tuimas- võtta — sleisnel ainult 3–4 õpilase lugemises. Klassis tuleks rohkem kasvas- tada vestlemist (lihtsat) väljaspool raamatut.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. A. Urban. Algul seletas õpetaja VI kl. etteütluses tehtud vigu, hiljemini tehakse harjutus puudutatu kirjavaheмärkide paneмiseks. V kl. loeti J. Parijõe „Vargus", mis läks ladusasti.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. H. Põldme. Õpetaja ise ei oska artikleid õieti tarvitada. Tund seisneb päämiselt lugemine. Vestlus puudub peaaegu täielikult.

Jään tõega rahule, kuid õpetajad on pääle juhataja süski väga viluмatud.

11. III 1942.

Vassil Vaat

29. Vilsandi Algkool.

Saksa keel III, IV, V kl. – õpet. L. Vanaaus. Saksakeelne juttlemine läks väga ladusasti. Õpilased oskd lihtsast jutust aru ning reageerisid küsimustele hästi. Lugemine täieti rahuldav, häälduмine enaмvähem korras.

Õpetaja on tuuniandмuses täieti kodus.

Eesti keel I, III, IV ja V kl. IV kl. „Kalevipoja" prosaüмberjutustuse lugemine. Lugemine üldiselt rahuldav, jutustaмine saмuti. I kl. käekirі rahuldavalt arenenud, lugemine käes ja jutustaмine läheb. V kl. tuntakse väljteid ja artuмevaheldust rahuldavalt.

Matemaatika I kl. Lõtмine ja lahutaмine peaaegu rahuldavad. Korratabel osaliselt käes. Kümnendмurdude jagaмine ja korrutaмine IV kl. läheb, V kl. protsentide arvutaмine saмuti.

Laulмine I, III, IV ja V kl. Noodiõpetust käsitleb õpetaja lihtsalt ja õpilastele täiesti arusaadavalt.

Maateadus IV ja V kl. V kl. anti läbi töötada Sahaara kõrb, IV kl. Saaremaakond. Õpetajal on kontakt klassiga hea ja tund on kõigiti korralik.

Hindan õppe- ja kasvatuslikku töö Vilsandi Algkoolis hääks.

12. III 1942.

Vassil Vaat

30. Tagala Algkool.

Koolis on 4 komplekti, millest üks asub Kureveres. Juhataja H. Pruul.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. H. Pruul. Algul oli uue pala lugeмine ja tõlkiмine. Hiljeмini esitasid õpilased üksteisele küsiмusi ja vastasid neile.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. H. Verken. V kl. „Tagaja", VI kl. soome hüмn

jäbe õppida. IV kl. lasti lauletust peast lugeda. V kl. „Tasuja" arutamine läbeb ladusasti. Tund rahuldav.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. E. Albo. III kl. mõtmuse moodustamise harjutus. IV kl. J. Parijõe „Kevad kutsub" lugemine, lõjemini sama jutustamine. Lugemine IV kl. korras. Õpetaja tarvitab veel tegevus- ja tehtavus pro iseseisvuline ja umbisikuline tegumood.

Eesti keel Tagala Algkooli Kuuevere kompl. I, II ja III kl. – õpet. V. Horn. Õpetaja pressib õpilastelt nõrgugut sõna, mille keskel on ühetäheline z-Gp, ja võtab sellega väga palju aega. III kl. lugemine. Õpetaja küsib: „Kes nüüd tahab lugeda?" Milleks nõrguse küsimus? Kõik õpilased peavad lugema. Lugemine ja jutustamine läheb.

Õpetaja V. Horn on oma eksamise poolest nähtavelt veider.

Üldiselt jääb tehtud tööga Tagala Algkoolis rahule.

13. III 1942.

Vaino Noot

№ 31. Pidula Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja S. Paltre.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. S. Paltre.

Lahku- ja kokkukirjutamine. Õpetaja laseb lauseid tahvlile kirjutada, mis õige üldiselt hääks küdetakse ja parandatakse. Harjutati ka õigekeelsus sõnaraamatu kasutamist. Tund üldiselt täiesti rahuldav.

Usuõpetus III ja IV kl. – õpet. A. Laanet.

Üles oli antud 10 käsku. Õpilased vastava lõiga tasase häälega. Tund piiut teoreetiline ja raamatuline. Õpetaja laseb õpilastel ülesantava pala raamatust ette lugeda ja seda isegi korduvalt. Ta ise seletab ja täiendab õpetaja loetut omalt poolt ainult paari sõnaga. Tund üldiselt vaevalt rahuldav.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. L. Roopere.

Lugemine läheb. Sõnu tuntakse rahuldavalt. Häälduamine enam-vähem rahuldav. Tunnikäik rahuldav.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. A. Laanet.

Lugemine mõnel õpilasel. Jutki väga vaevaline. Muidu tund peaaegu rahuldav. Üldiselt jään kooliga rahule.

14. III 1942.

Vaino Noot

№ 32. Vätta Algkool

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Lõuk.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Lipu. Lugemine läheb, küsimustele vastamine samuti. Tund kõigiti rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Lipu. VI kl. tehakse kirjavahemärkide panemise harjutus, IV klassis etteütlus. Tund samuti rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. A. Lõuk. Õpilaste teadmised näivad olevat täiesti rahuldavad. Tunniandmine hää.

Kool on õpetuslikult ja kasvatuslikult korras.

18. III 1942.

Vassil Noot

№ 33. Sauvere Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpet. J. Penu.

Eesti keel I, II, III ja IV kl. — õpet. J. Penu.

I kl. lugemine mõnel üsna vaevaline, käekiri siiski rahuldavalt arenenud. II kl. lugemine korras. III kl. teadis ülesantud luuletust korralikult.

Saksa keel III ja IV kl. — õpet. J. Penu. Selles tunnis küsitlesin pääsmeelt. Õpilaste teadmised rahuldavad.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga rahule.

19. III 1942.

Vassil Noot

№ 34. Mustjala Algkool

Koolis on 3 komplekti. Juhataja A. Kald.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. A. Kald. I klassi lugemine läheb, kirjutamine etteütlusena tahaks rahuldav. Tund rahuldav.

Joonistamine I ja II kl. — õpet. H. Horn.

Õpilased joonistasid vabalt omaette. Õpetaja käis pinkide vahel ja parandas ühe ning teise õpilase poolt tehtud viga. Õpetaja oleks pidanud siiski rohkem aitama ja seletama — muidu pole tunnist suuremat kasu. Tunni võib enam-vähem rahuldavaks lugeda.

Võimlemine III ja IV kl. — õpet. H. Horn. Võimlemise harjutusi

juhatas õpetaja üsna energiliselt. Lõpaks määgiti palli. Tunniga jääm rahule.

Maateadus V ja VI kl. – õpet. M. Multer. Käsitletakse Indiat ja küsitletakse läksamaad. Tunnetäiu ja õpilaste teadmised rahuldavad.

Üldiselt jääm õppe- ja kasvatuslikku tööga Mustjala Algkoolis rahule.

19. III 1942.

Vasil Nõmm

A 35. Võhma Algkool.

Koolis on 5 komplekti. Juhataja V. Arge.

Eesti keel V kl. – õpet. L. Valing.

Korratakse kääramisi. Õpetaja laseb ühel õpilasel lüga palju käänata. Õpilaste teadmised pööramises on puudulikud. Õpetajal on kurk haige ega jaa seepärast valjusti rääkida.

Läksa keel IV kl. – õpet. A. Kaasik. Õpetaja tegi kontrolltöö sõnade tundmise kindlakstegemiseks. Mõni õpilane täitis selle testharjutuse 33 sõna kontrollimiseks peaaegu ilma veata. Õpetaja oli väga rahutu, et õpilased küremini ei jõudnud kontrolltööd täita. Lugemine ja häälduamine näivad enam-vähem mineval. Tund rahuldav.

Laulmine II kl. – õpet. V. Arge. Tund rahuldav.

Läksa keel III kl. – õpet. E. Kirikmaa.

Algul kirjutati etteütlust, siis drilliti grammatikat, kuid puudus kõnelus. Tund liga raamatuline ja elutu ning seetõttu vaevalt rahuldav.

Usuõpetus I ja II kl. – õpet. E. Heinmets.

Liga palju üke ning sama kordutamist ja raamatu järgi eksamineerimist. Muidu on õpetaja oma ettekaane enam-vähem rahuldav.

Võimlemine I ja II kl. – õpet. E. Heinmets.

Alguses marsimine, siis märgimine ja vabad harjutused.

Tund rahuldav.

Jääm õppe- ja kasvatustööga üldiselt enam-vähem rahule, kuid Võhmale kui suurele Algkoolile annab tunda see asjaolu, et 4 naisõpetajat on kõik algajad ning juhataja on väga vana ega oma küllaldaselt energiat nii suure kooli juhatamiseks.

20. III 1942.

Vasil Nõmm

36. Küdema Algkool.

Koolis on 1 komplekt 3 klassiga. Juhataja-õpet. Ed. Heinmets.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. Ed. Heinmets.

I kl. lauletus oli korralikult ära õpitud. Käekiri rahuldavalt arenenud. Lugemine läheb. II kl. lauletust teati peast päris hästi; oma lauldi ka ning lasti peast tahtele kirjutada.

I ja II kl. matemaatika, III kl. saksa keel – õpet. Ed. Heinmets.

Õpetaja ütleb ikka: Sitz du, pro setz dich; wer hast Zu Hause ein Hund; liess du, was schreibst du in Hause jne.; weiter jetzt wir wollen lesen; alle mussen lernen jne.

Loen õppetöö Küdema algkoolis rahuldavaks pääle saksa keele, mis johtub sellest, et õpetaja oma teadmised saksa keelest on väga puudalikud.

21. III 1942.

Vassil Naat

37. Audla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Teivik.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. A. Rand. I kl. loetakse järgmiseks päevaks ülesantavat lauletust, mis mõnele õpilasele väga suuri raskusi teeb. II kl. küsi- ja hüüumärgi paneuse harjutus. III kl. lugemine ja kirjutamine täherad.

I, II ja III kl. joonistamine. Tund rahuldav.

I ja II kl. eesti keel, III kl. loodusõpetus. Tund ja pööad. Vahtrad. Laseb ühel õpilasel väga palju jutustada ega paranda õpilase keelevigu. Mõni I kl. õpilane ajab väga palju juttu, millele õpetaja ei pööra mingit tähelepanu.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Teivik.

Algul kaos lugemine. Lugemine ja häälduse üldiselt rahuldavad. Küsimustele vastamine läheb sarnati.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga rahule, kuid panen koolijuhatajale südamele, et kaoks nähtus, kus I ja II kl. õpilased tunni ajal nii palju kõrvalist juttu ajavad.

23. III 1942.

Vassil Naat

№ 38. Kureveare Linna Algkool.

Eesti keel III kl. — õpet. A. Maripuu.

Alguses lugemine ja jutustamine. Paralleelselt sellega harjutati käänamist. Õpetaja ütles, et me ei tarvita praegu veel lühemat lõppu „paate", vaid „paatisid", algugi et õpilane õieti tarvitas „paate". Nii ei oleks tohtinud seletada. Kaksiktäishäälikulise sõna näitena toodi „tuu", mis aga on ebakirjakeelne ega sobi vastavaks näiteks. Lõpuks harjutati tahvlil jaatava kõne eitavaks tegemist. Mõnest puudusest hoolimata oli tanniskäik rahuldav.

Ajalugu IV a kl. — õpet. O. Aavik. Õpilased jutustavad Aleksander Suurest. Algul kordab õpetaja juba läbivõetut. Hiljemini teevad õpilased üldvihkudesse märkusi õpetaja ettelöömise järgi. Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika IV kl. — õpet. V. Palts. Risttüliku pindala väljaarvutamine läheb. Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika II a kl. — õpet. M. Kivi. Liitmine ja lahutamine tahvlil, hiljemini ülesannete peast lahendamine. Õpilased andsid ise üksteisele ülesandeid. Tund rahuldav.

Eesti keel IV a kl. — õpet. V. Jõgi.

Õpetaja näitab, kuidas tuleb juhade kaart kirjutada. Edasi harjutatakse kirjavahemärke atsese kõne puhul. Tund rahuldav.

9. IV 1942.

Vasil Noot

№ 39. Kallemäe Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja J. Prooses.

Saksa keel V ja VI kl. — õpet. R. Aste

Õpilane loeb „vaden" pro „fauen". h-d ei häälda sõna alguses üldse. Õpetaja nagu eksamineeriks üksikuid õpilasi ega haara kogu klassi. Hiljemini luges õpetaja ise pala ise ette, mille üle ühes õpilastega tõlkis. Hiljemini laskis ta õpilasi vastata raamatus toodud küsimustele, nii et õpilane luges raamatust küsimuse, millele üks laskis vastata. Tund rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. A. Pettisepp

Sõnade kokku- ja lahkukirjutamist harjutatakse tahvlil. Minu küsitlemisel näivad õpilased keelt tundvat üsna rahuldavalt. Jääb mulje, et õpetaja on teinud üsna palju tööd.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustöö ~~tõega~~ rahule.

12. aprillil ~~juuni~~ 1942.

Vasil Noot

#40. Kahtla Algkool.

Koolis on 3 kompl. Juhataja J. Kadarik.

Loodusõpetus V ja VI kl. – õpet. A. Meier.

VI kl. räägib õpetaja hõõglambist, V kl. haava sidumisest.

Üldmulje tunnist täiesti rahuldav.

Laulmine III ja IV kl. – õpet. J. Kadarik.

Tunnikäik ja õpetusvõtted täiesti rahuldavad.

Saksa keel – õpet. A. Randma.

Üldmulje tunnist täiesti rahuldav.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga Kahtla algkoolis täiesti rahule.

Koolitööle mõjuvad pidurdavalt külmaruumid, mis ei lase õpilastel tekkida häid töömeeleolu.

10. IV 1942.

Vassil Naat

#41. Tõmala Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja V. Pukk.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. H. Krull.

IV kl. etteütlus tahvlile läheb rahuldavalt. Hiljemini lugemine samuti.

Läbiloetu arutlus läheb.

Üldmulje tunnist rahuldav.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. E. Jaanson.

II klassis etteütlus tahvlile läheb. I kl. lugemine süski veel vaevaline.

Saksa keel I ja II kl. – õpet. E. Jaanson.

Õpetaja ise ei oska artiklit õieti tarvitada, ütleb ikka: Zweites Teil.

Jääb malje, et ta jutleb liiga palju üksikute õpilastega, ei haara aga klassi kui tervikut.

Tunnid võib kõigest hoolimata süski rahuldavaks lugeda.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga Tõmala Algis päris rahule.

11. IV 1942.

Vassil Noot

#42. Paadla Algkool.

Koolis on 3 kompl. Juhataja A. Prei.

Matemaatika I ja III kl. – õpet. M. Sepp.

I kl. pealtvaatamine mitmesuguste tehetega läheb.

III kl. ristküliku pindala arvutamine vastavate mõõtudega

on ülevaatlik ja sellega saadakse hakkama.

Üldmulje tunniast rahuldav, kuid õpetaja peaks olema elavam.

Laksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Prei.

Alguses kontrollis õpetaja päke õppida antud luuletust. Mõnel õpilasel on häälduses väga puudulisi. Hiljemini esitas õpetaja õpilastele küsimusi, millele kordamööda vastati.

Tund enam-vähem rahuldav.

Usuõpetus IV, V ja VI kl. – õpet. M. Sepp.

Selle tunni võib sisuliselt lugeda rahuldavaks, kuid kahjuks puudus selles igasugune elavus.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustöö Paadla Algkoolis rahule.

13. IV 1942.

Vasil Noot

#43. Kaali Algkool.

Koolis on 6 komplekti. Juhataja Joh. Võlma.

Eesti keel V kl. – õpet. A. Mets.

Algul loetakse T. Pakkala „Võimusõna". Mõni õpilane loeb üsna vaevaliselt ja valesti. Hiljemini täiendas õpetaja loetut oma lisaseletustega loomest, süs jutustas keegi õpilane loetu ümber.

Tund täiesti rahuldav.

Eesti keel VI kl. – õpet. M. Remmel.

Algul kontrolliti päke õppida antud luuletust. Hiljemini laevad õpilased ette oma koduseid kirjandeid. Mõned neist on väga head nii sisuliselt kui ka stiililselt.

Tund täiesti rahuldav.

Maateadus V kl. – õpet. O. Saar.

Tund on sisuliselt ja metoodiliselt hää.

Joonistamine III kl. – õpet. J. Võlma. Tund täiesti rahuldav.

Ajalugu VI kl. – õpet. O. Vahter.

Õpperaamatute puudusel diktteerib õpetaja iseõ osa raamatust peaaegu terve tunni, nii et ei näe kahjuks teissugust aineväsitlust.

Laksa keel V kl. – õpet. A. Saar. Tund täiesti rahuldav.

Üldiselt tunnistan õppe- ja kasvatustöö Kaali Algkoolis hääks.

14. IV 1942. Vasil Noot

44. Pähkla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja M. Vaga.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Mägi.

Õpetaja ütleb, et „soend" on hundi rahvapärane nimetus. Vorm „pübelie" kohta ütleb õpetaja, et ie on otsast ära kulunud, praeguses keeles on pübel. Nii tarvitab õpetaja ka „jalutuspaike" pro -paiku.

Üldiselt jätab õpetaja õigekeelsuse oskus soovida, mistõttu tunni võis lugeda ainult vaevalt rahuldavaks.

I ja II kl. eesti keel, III kl. loodusõpetus – õpet. M. Vaga.

II kl. lugemine läheb, I klassis samuti. Tund rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Mägi.

Õpetaja teeb palju üksi õpilasega ega hoia kogu klassi. Ka keeleoskus pole suurem asi. Nii ütleb ta: „Am nächsten Seite" jne. Õpetaja „teietab" õpilasi, mida pole algkoolis tarvis.

Üldiselt võis sellegi tunni lugeda ainult vaevalt rahuldavaks.

Jään õppe- ja kasvatustööga Pähkla Algkoolis enam-vähem rahule.

15. IV 1942.

Vasil Nõot

45. Kaarma Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja J. Kuivjõgi.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. L. Tammo.

Algupäs laeti. Hiljemini vastasid õpilased õpetaja poolt esitatud küsimustele. Õpilaste häälduse ja teadmised olid rahuldavad, mistõttu võis tunni üldiselt lugeda täiesti korralikuks.

Loodusõpetus V ja VI kl. – õpet. E. Kipper.

Tund oli südamlik ja sõbralik. Õpetajal oli kontakt klassiga väga hää. Tund igal juhul täiesti rahuldav.

Maateadus IV kl. – õpet. J. Kuivjõgi.

Õpetaja räägib Rootsi maapiirkonnast. Tund täiesti korralik.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Kaarma Algkoolis täiesti rahule.

15. IV 1942.

Vasil Nõot

A 46. Vaivere Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja P. Virmastu.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. H. Int

V klassis käsitletakse nõrka ja tugevat astet (mõte: mõtte, hüpe: hüppe, rikas: rikka jne.). Hiljemini käsitlen välteid, kuid neid teatakse puudu-likult. Tund rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. M. Kitt.

Häälduine ja lugemine lähevad enam-vähem rahuldavalt. Hiljemini vastavad õpilased õpetaja poolt esitatud küsimustele. Siin kordub sama viga, mida teevad paljud algajad õpetajad, et õpetaja ütleb enne õpilase nime ja alles siis esitab küsimuse. Esitatud küsimused olid ragu süt-sealt võetud ja neil puudus omavaheline side.

Kirjest sellest hoolimata tundub, et õpetaja on teinud tööd, mistõttu võiks temaga rahule jääda.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. P. Virmastu.

V kl. kümnendmurdude jagamine läheb. Klass töötab kaasa.

Tund täiesti rahuldav.

Kirjatehnika I ja II kl. – õpet. M. Kitt.

Siin märkan järgmisi õpetaja poolt tehtud viigu: „Nüüd on kevade käes". „Ümberkirjutada" pro „ümber kirjutada". Käekiri tavalisest arenenud ja tund on muidu rahuldav.

Laulmine I ja II kl. – õpet. H. Int.

Õpetaja tundub tunniandmises kodus olevat ja tund on rahuldav.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga rahule.

16. IV 1942.

Vasil Naat

A 47. Pihtla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja J. Piht.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. S. Kangur.

Algul harjutatakse tahvlil lahku- ja kokkukirjutamist.

Hiljemini korratakse käänamist, mis rahuldavalt läheb. Tund rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. J. Piht.

Ülesannete lahendamine tahvlil sündis väga ebaülevaatlikult — üks tehe siin, teine sääl. Üldiselt on õpetaja väga tuim, mistõttu ka kogu koolis näib halitsevat teatav tuimuse vaim.

Tehtud tööga jään siiski rahule.

17. IV 1942. Vasil Naat

№ 48. Tõlluste Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja A. Lepik.

Laulmine III ja IV kl. – õpet. A. Lepik.

Tund oli asjalik ja hoogne, mistõttu täiesti rahuldav.

Võimlemine V ja VI kl. – õpet. Fr. Kirs ja A. Reinart.

Õpilased mängivad õues palli; kuid mänguplats oli rahjuks veel väga mudane.

Õpetaja H. Laus'il olid tunnid juba läbi, kuid tema V kl. eesti keele vihikud näisid kasvas olevat.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. A. Reinart.

Algul oli lugemine, millega võis enam-vähem rahule jääda. Üldiselt on see tund liiga raamatuline. Oleks tahtnud näha rohkem jutlemist ja elavust. Tunnis tegeldakse ainult üksikute õpilastega ega haarata klassi kui tervikut. Kõige selle tõttu võib selle tunni vaevalt rahuldavaks lugeda.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Tõlluste algkoolis üsnagi järis rahule.

17. IV 1942.

Vassil Noot

№ 49. Kärla Algkool.

Eesti keel IV kl. – õpet. K. Mumme.

Alguses klassitööde väljajagamine ühes vigade seletamisega. Õpetaja teeb kõneldes ise vigu, üteldes: „Kuidas oleks ärns. nimet. olema?“ jne. Hiljemini loeti uus harjutus raamatust. Käärete tundmine õnnestus peenduliku. Tund õnnestus enam-vähem rahuldav.

Eesti keel II ja III kl. – õpet. S. Sillart.

Õpetaja ise vastas paljudele küsimustele, mida muidugi õpilased olnuid pidanud tegema. Muidu oli aga tund haruldaselt elav ja hoogus, nii et võib selle lugeda üsna rahuldavaks.

Saksa keel IV kl. – õpet. A. Truus.

Täiesti korralik tund. Kontakt õpilastega hää. Tund täiesti rahuldav.

Usuõpetus V ja VI kl. – õpet. K. Mumme.

Elav tund. Rahuldav.

Üldiselt jääm koolitööga rahule.

18. IV 1942.

Vassil Noot

#50. Haeska Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Reinem.

Kool asetseb kahes majas — ühes reast on I, II ja III kl. ning teises IV, V ja VI kl.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Reinem.

IV kl. ettelugu, V kl. lugemine. Tund rahuldav. Õpetaja A. Reinem kannatab aga üsna tugevasti räwikaru rikke all.

Teist komplekti ei ole võimaliku tänaw waatama minna, sest kawakohaselt peau ruttama Pärsamaa Algkooli.

20. IV 1942.

Wassil Noot

#51. Pärsamaa Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpet. V. Raavel.

Eesti keel kõigis klassides — õpet. V. Raavel.

Küsitlen õpilasi keeleõpetusest süt ja sealt. Õpilaste teadmised osutuvad rahuldavaks.

Saksa keel III ja IV kl. — Küsitlen samuti jällen ise õpilasi. Teadmistega võib eeski aines rahule jääda.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Pärsamaa Algkoolis rahule.

20. IV 1942.

Wassil Noot

#52. Leisi Algkool.

Koolis on 5 komplekti. Juhataja K. Kiviall.

Eesti keel I kl. — õpet. Tiia Tiitus.

Õpetaja ütleb, et need tähed, mida ei oska täie häälega hääldada, on kaashäälikud. Õpetaja nagu ei haaranud kogu klassi, waid tegeles ainult üksikute õpilastega, küsides ja kontrollides neid kordamööda — mees osa klassist oli aga tegewuseta. Kõike kokku wõttes wõib selle tunni ainult waewalt rahuldawaks lugeda.

Eesti keel IV kl. — õpetaja E. Leepere.

Lugemise ja loetu kawastamise lähewad ladusasti. Wälteid ja üldse keeleõpetust tuntakse rahuldawalt.

Tund täiesti rahuldaw.

Saksa keel III kl. – õpet. A. Joasaare.

Õpetaja saksakeelne jutlemine klassiga läks rahuldavalt.

Tund rahuldav.

Matemaatika II kl. – õpet. Linda Joasaare.

Minu küsitlemisel osutusid õpilaste teadmised rahuldavaks. Ka tunniandmise viisiga jään rahule.

Võimlemine III ja IV kl. – õpet. K. Kivirall.

Ses tunnis palju ei olnud näha, sest õpilased mängisid terve tunni palli. Mis õuski silma torkas, oli teatav distsiplineeritus, nii et tunni võib lugeda rahuldavaks.

Üldiselt jään õppe ja kasvatustööga Leidi Algkoolis rahule.

21. IV 1942.

Vasil Noot

53. Lauga Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja S. Väer.

Maateadus IV kl. – õpet. S. Väer.

Õpetaja rääkis Lätimaast. Kontakt klassiga oli, kuid õpetaja oleks pidanud olema elavam. Tund kokkuvõttes üsna rahuldav.

Usuõpetus V ja VI kl. – õpet. A. Taam.

Õpetaja rääkis reformatsioonist. Tunnitöö oli ladus ja õpetaja valitses ainet. Tund kõigiti rahuldav.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. S. Väer.

Siin võetakse läbi sarnaseid kolmnurki. Tund rahuldav.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. A. Taam.

Õpetaja küsis: „Mitu astmevaheldust on eesti keeles?" Samuti küsis ta, et missugused sõnad kuuluvad käändkonda, selle asemel et küsida, missugused sõnad käänduvad. Muidu on tund rahuldav.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. M. Lemps

II kl. ettelugu, mille õpilased kordamööda tahvlile kirjutavad. I kl. lugemine enam-vähem rahuldav. Tund rahuldav.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Lauga Algkoolis rahule.

22. IV 1942.

Vasil Noot

#54. Pammana Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpetaja M. Saarelaid.

Saksa keel III ja IV kl. — õpet. M. Saarelaid.

Õpilaste saksa keele teadmised on viletsad, sest õpetaja enese saksa keele oskus on väga puudulik. Nii ütles õpetaja: „Schreibe mit dem Kreide", lange Schwantz. Geh an die Tafel und nimm die Lappen. Has macht noch dein Vater. Hier ist etwas zu schwalz pro falsch. Igatahes peab selle tarvi sõnaliselt mitterahuldavaks lugema.

Õpilaste teadmistega muis aineis jääb rahule.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustöega nimetatud koolis rahule pääle saksa keele õpetamise.

22. IV 1942.

Vassil Naat

#55. Liiküla Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpetaja Oskar Lember.

Eesti keel I, II, III ja IV kl. — õpet. O. Lember.

Õpilaste käekirjad on tarvilisel arenenud. Vihikud on korras.

I kl. lugemine läheb. III kl. lugemine täiesti kindel.

Üldiselt on kool kasvatuslikult ja õpetuslikult üsna hääs korras.

23. IV 1942.

Vassil Naat

#56. Metsküla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja O. Grünbaum.

Et õpetaja L. Roomets on haigestunud, siis töötab õpetaja Oskar Grünbaum üksinda. kahe komplektiga. Soovitasin tal kuni õpetaja L. Roometsa tagasitulekuni õppetööd korraldada nii, et ta töötaks I komplektiga ~~12–15~~ 9–12 ja teise komplektiga 12–15, pidades lühitunde

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. O. Grünbaum.

Tund tundub olevat tuim. Lageli on päevaraamatusse märkimata, mis tunnis on läbi võetud ja kes tuani on tundnud.

Maateadus IV, V ja VI kl. — õpetaja O. Grünbaum.

Korratakse Inglismaad ja Itaaliat. Tund on sisuliselt ja ka käsitluse poolest rahuldav.

Õppe- ja kasvatustöö Metsküla Algkoolis jätab sel aastal nii mõndagi soovida, sest alguses ei saadud õpetajaid, ja kui need hiljemini tulid, oli puudus üks neist mitmesuguseil põhjusil, nii et 2-komplektiline kool on suurema osa lühikesest kooliaastast töötanud ühe õpetajaga.

23. IV 1942.

Vassil Noot

#57. Pamma Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja M. Seppel.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Teesalu.

Lugemine on rahuldav. Hiljemini lastakse loetut jutustada. Õpetaja ei paranda jutustaja vigu üldse. Muidu on tunnikäik rahaldav.

Matemaatika I, II ja III kl. – õpet. M. Seppel.

Õpetaja seletused on lihtsad ja ülevaatlikud. Murdude taandamine III kl. läheb ladusasti. Antud peastülesanded olid väga elulised. Tund täiesti rahuldav.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Pamma Algkoolis rahuldavaks. Kooli ruumides oli sel päeval kahjuks väga palju tolmu.

24. IV 1942.

Vassil Noot

#58. Karja Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja H. Saarelaid.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. H. Saarelaid.

Võetakse läbi silindri üldpindala väljaarvamine. Edasi korratakse mõnd geomeetrilisi kujundeid. Tund kõigiti rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. F. Raapen.

I kl. lugemine läheb. III kl. ettekirjutus. Tund rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. H. Saarelaid.

Alguses jälgisin õpetaja töötamist. Jään sellega päris rahule. Hiljemini kontrollisin õpilaste teadmisi saksa keeles, millega jään rahule.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Karja Algkoolis täiesti rahule.

24. IV 1942.

Vassil Noot

#59. Haeska Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Reinem.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. V. Ükskask.

Kontrollin õpilaste teadmisi, küsides neid ise. Õpilased vastavad ka, kuid on väga tuimad ning passiivsed.

Usuõpetus I, II ja III kl. – õpet. V. Ükskask.

Õpetaja loeb õpilastele raamatust ette. Hr. Gjemini järgnes lugeja arutlus, mis läheb üsna ladusasti. Tund rahuldav.

Matemaatika I ja II kl., daksa keel III kl. – õpet. V. Ükskask.

Õpilaste teadmised daksa keeles on väga viletsad.

Üldse on Haeska kooli selle komplekti õpilased väga tuimad ning võiks ütelda — isegi arenematud, mida aga viist ei tule kirjutada õpet. V. Ükskask, vaid eelmiste aastate õpetajate arvele.

Üldiselt loen õpetaja õppe- ja kasvatustöö küll rahuldavaks, kuid õpetaja peaks õpilastele rohkem elu sise puhuma.

25. IV 1942.

Vasil Noot

#60. Lõõne Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja Oskar Kaasik.

Et õpetaja Ida Kaasik on haige, tuleb õpetaja Oskar Kaasikul töötada kahes komplektis korraga.

Eesti keel III, IV, V ja VI kl. – õpet. O. Kaasik.

Sirvin õpilaste vihikuid ja kontrollin nende teadmisi. Vihikud on korras, õpilaste teadmised täiesti rahuldavad. Tunnikäik hää.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. M. Ristkock

II kl. õpilased kirjutasid kordamööda tahvlile ettevõtlust. I kl. õpilased lugesid ja jutustasid loetut. Õpetaja ise räägib vaevalt kuuldava häälega. Õpilane kirjutas tahvlile: „Eedi jookois nii et higi tilkus", parandas õpetaja: „Eedi jookois, nii et higi tilkus", teha vea sisse. Lihtsa ümber jutustada laskmise asemel oleks võinud õpilastele esitada küsimusi ning nendega jutelda.

Üldiselt jääb mulje, et õpetaja ei haara kogu klassi, vaid tegeleb aeglast õpisõnte õpilastega, mistõttu selle tunni võis lugeda ainult vaevalt rahuldavaks.

Matemaatika III ja IV kl. – õpetaja O. Kaasik.

See matemaatika tund on väga eluline ja näitlik, mistõttu

see tahab lugeda hääks.

Üldiselt hindan kooli juhat. O. Kaasiku töö hääks, kuid õpetaja M. Ristkoka töö vaevalt rahuldavaks. Õpetaja Ida Kaasik on haige, nispärast pole võimalik teda kontrollida ega hinnata.

28. IV 1942.

Vassil Naat

№ 61. Sassi Algkool.

Koolis on 3 komplekti: Juhataja Voldemar Tamm.

Eesti keel I ja II kl. — õpetaja Aleksander Rand.

I kl. teadis ülesantud luuletust peast hästi. II kl. käekiri oli rahuldav. I kl. lugemine läheb. Jään antud tunniga rahule.

Matemaatika V ja VII kl. — õpet. V. Tamm.

Protsentide arvutamine läheb rahuldavalt. Tund rahuldav.

Tööõpetus III, IV, V ja VI kl. — õpet. L. Käer.

Iga õpilane tegi kodust kaasavõetud materjalist midagi. Õpetaja aitas ja juhtis igaüht tarvidust mööda. Tund rahuldav.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Sassi Algkoolis rahule. Juhtisin kooli juhataja tähelepanu sellele, et mõnel õpilasel on juuksed lubamatult pikad.

29. V 1942.

Vassil Naat

№ 62. Tornimäe Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja A. Kivi.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. A. Loo.

Algul käsitleb õpetaja õnnade lahku- ja kokkukirjutamist. Jään tunniga täiesti rahule. Kodutöö kontrollin ise õpilaste. Ka õpilaste teadmistega jään täiesti rahule.

Eesti keel III ja IV kl. — õpet. V. Kivi.

Õpetaja ütleb, et käskiv kõnevõis sõnast „jooksma" on „jooksku" pro „joosku". Muide jään tunniandmisega rahule.

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. A. Kivi.

IV klassis on käsil ristküliku ja kolmnurga pindala arvutamine. III kl. liitmine ja lahutamine suurematte arvude piirides, samuti ka

jagamine ja korrutamine lähevad. Tund on kõigiti korras.

Saksa keel III ja IV kl. — õpet. V. Kivi.

Ses tunnis küsitlen õpilasi ise. Nende teadmised näivad alevat rahuldavad.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Tornimäe Algkoolis täiesti rahule.

30. IV 1942.

Vassil Naat

#63. Kõrkvere Algkool.

Koolis on 2 komplekti: Juhataja H. Aro.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. S. Rehi.

Loetakse Jüri Parijõe „Kevad kutsub". Lugemine ja loetu arutamine lähevad. Küsitlen ise väldete ja astmevahelduse tundmist — need jätavad aga soovida. Ka käänded ei ole veel päris hästi käes.

Üldiselt on tund siiski rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. S. Rehi.

Tund rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. H. Aro.

Jään õpilaste teadmistega ja õpetaja tunniandmisega rahule.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Kõrkvere Algkoolis rahuldavaks. Kooli juhataja H. Aro on väga energiline mees, kes ise on koolimajas iiht-teist parandanud, mis sõja ajal kannatada sai.

31. V 1942.

Vassil Naat

#64. Saarekõla Algkool.

Jõuan kooli kell Gemini, kui alguses kavatsesin, sest halva sõidutee tõttu kukkusin jalgrattalt ning vigastasin jalga, nii et hästi ei saanud sõita.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja L. Raev.

Usuõpetus IV, V ja VI kl. — õpet. A. Pants.

Loen selle tunni sisulselt rahuldavaks, kuid see oli kahjuks üksluine. Oleks pidanud olema rohkem elavust ning hoogu.

Eesti keel I ja II kl. ning saksa keel III kl. — õpetaja L. Raev.

Jään õpilaste teadmistega ja tunniandmisega t. rahule.

Kell Gemini tutvun Saare Lastekodu tegevusega.

Üldiselt loen õppe- ja kasvatustöö Saarekula Algkoolis rahuldavaks.

1. V 1942.

Vasil Noot

#65. Taaliku Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja O. Aas.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. O. Aas.

Küsitlen õpilasi ise ja jään nende teadmistega ning õpetaja tunnitöödega täiesti rahule.

Matemaatika I ja II ning III kl. — õpet. A. Reus.

Õpetaja võtis liiga palju aega ühe õpilase kallal, tahtes demonstreerida selle teadmisi. Üldiselt jääb sellest tunnist mulje, et õiu rohkem eksamineeritakse kui õpetatakse.

Üldiselt on tund igav ning tuimavõitu.

Üldkorraldusõttes jään tehtud tööga rahule.

11. V 1942.

Vasil Noot

#66. Tagavere Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja E. Lõugas.

I ja II kl. joonistamine ja kirjatehnika ning III kl. joonistamine — õpet. E. Lõugas.

Käesoleva I ja II kl. tarvilikselt arenenud. Ka joonistamise tunnitöö jääb rahule. Õpetaja parandas ja abistas kõiki õpilasi joonistamises kordamööda.

Samas tunnis kontrollisin ka õpilaste lugemisoskust, millega jään rahule.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpetaja A. Kalle.

Küsitlesin õpilasi ise. Jään nende teadmiste ja tunnitöödega rahule.

Loodusõpetus IV, V ja VI kl. — õpet. A. Kalle.

Õpetaja seletab veerevingvoolust. Tund on rahuldav.

Loen õppe- ja kasvatustöö Tagavere Algkoolis rahuldavaks.

4. V 1942.

Vasil Noot

#67. Kavandi Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Aas.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpetaja A. Aas.

V ja VI kl. kontrolletöötlus. Kui see valmis, küsitlen

õpilasi ise. Jään nende teadmistega eesti keeles rahule.

Saksa keel IV, V ja VII kl. — õpet. A. Aas.

Õpetaja jutlеb õpilastega saksa keeles. Hiljem küsitlen õpilasi ise. Jään nende teadmistega rahule.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. L. Tischler.

I kl. lugemine läheb väga vaevalselt; II kl. lugemine on kasnas. Õpetaja L. Tischler on väga aparatne ja elutu, mis paratamatult on nakatanud ka kogu klassi. Teadmistega jään enam-vähem üldiselt rahule.

Üldiselt võib õppe- ja kasvatustööga Kavandi Algkoolis rahule jääda.

5. V 1942.

Vasil Naat

#68. Raobaka Algkool.

Halbade teede tõttu jõudsin kooli alles teise tunni lõpuks, mistõttu kavatsesin jõuda juba loimesse tunniks.

Koolis on kaks komplekti. Juhataja Aleksei Mägi.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. A. Mägi

Proovin peaasjalikult lugemisoskust. Jään sellega, samuti õpetaja teadmistega rahule.

Usuõpetus IV, V ja VI kl. — õpet. E. Mägi.

Alguses jäi tunnist mulje, et see on liiga raamatuline ning teoreetiline ega suutnud nagu huvi äratada. Hiljemini järgnes siiski üksikute käskude läbiarutamine tegeliku elu seisukohalt.

Üldiselt loen tehtud töö Raobaka Algkoolis rahuldavaks.

6. V 1942.

Vasil Naat

#69. Koikla Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja M. Kukk-Rosenvald.

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. M. Rosenvald.

Küsitlen õpilasi ise. Jään nende teadmistega ja õpetaja tunniandmisega rahule.

Maateadus V ja VI kl. — õpet. A. Klaas.

Et kursus on juba läbi võetud, korratakse Siberit, Hiinat, Indiat ja Aafrikat. Õpilaste teadmised näivad rahuldavad olevat. Ka jään õpetaja tunniandmisega rahule. Pääle selle proovin selles

tunnis veel õpilaste teadmisi saksa keeles. Need on täiesti rahuldavad.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. M. Rosenvald.

Küsitlen õpilasi ise, proovides nende teadmisi. Teadmised eesti keele grammatika alalt on täiesti rahuldavad, võiks ütelda — isegi head.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. M. Lepik.

Õpilaste käekirjad on tarvilisel arenenud. Lugemine on rahuldav. Tund on samuti kõigiti rahuldav.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Koikla Algkoolis täiesti rahule.

7. V 1942.

Vassil Nõot

№ 70. Elme Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja N. Mölder.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. N. Saarmets.

VI kl. kirjutas kirjandi „Mina ja kevad". V kl. oli ettevõtlus kirjavahemärkide paremiseks otsekohese kõne puhul. IV kl. küsiti pähe õppida antud luuletust.

Üldiselt hindan tunni kõigti rahuldavaks, ehkki siin ei olnud võimalik näha kuigi palju metoodilisi võtteid.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpetaja N. Mölder.

I kl. eelmises tunnis kirjutatud ettevõtluse vigade parandamine. Tund on sisuliselt ja metoodiliselt hea.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Elme Algkoolis täiesti rahuldavaks.

8. V 1942.

Vassil Nõot

№ 71. Tõrise Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja R. Kalaste.

Matemaatika I, II, III ja IV kl. — õpet. R. Kalaste.

Tiimnendmurdude jagamine läheb väga vaevaliselt. Kui õpetaja ühe klassiga töötab, siis ei andnud ta teistele üldse mingit tööd, vaid need vahtisid nüüdsama tegevuseta.

Proovin õpilaste teadmisi ka eesti ja saksa keeles. Need on viletsad.

Üldiselt jääb mulje, et R. Kalaste võiks küll kõlvata õpetajaks, kuid mitte enam juhatajaks, eriti mitte neiuguseese kooli, kus on ainult juhataja-õpetaja.

8. V 1942.

Vassil Nõot

№ 72. Eivla Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja O. Sõmer.

Saksa keel V ja VI kl. — õpetaja O. Sõmer.

Kõsitlen õpilasi ise. Jään nende teadmistega täiesti rahule, samuti ka õpetaja tunniandmisega.

Rjalugu IV kl. — õpet. S. Kuusk.

Õpilane jutustab eestlaste võitlusest enamlastega ja rahulepingu sõlmimisest Tartus 1920. a. Õt kursus juba läbi on võetud, siis kordab õpetaja läbivõetut, kontrollides õpilaste teadmisi. Õpilaste vastused on rahuldavad. Tund üldiselt rahuldav.

Õt õpetaja Leo Vaher on haige, siis ei saa tema töötamist vaadelda. Kooli juhataja ütleb aga ennast temaga rahul olevat.

8. V 1942.

Vasil Vaat

№ 73. Lõopõllu Algkool.

Jõudsin kooli kell ¼ 9 hommikul. Kooli juhataja V. Marjuse ei olnud veel kooli jõudnud, sest ta oli laupäeval koju sõitnud (umbes 60 km kaugele). Seetõttu olid 3. ja 4. klass ilma õpetajata.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. A. Korsar.

Lugemine mõlemais klassides läheb. Ka tunniandmise viisiga jään rahule. Õpetaja häälday hetkel (III v.) pro hetkel (II v.).

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. A. Korsar.

IV klassis terve arvu leidmine osa kaudu ja ümberpöördult. Tunni kaik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Matemaatika I ja II kl. — õpet. A. Arge.

Õpetaja peatub üksikute õpilaste juures liiga kaua, mistõttu teised õpilased on tegevuseta. Ka distsiplüün pole kõige parem, sest õpilased tiknvad õpetaja keelest hoolimata vägisi juttu ajama. Kõigest hoolimata võib tunni enam-vähem rahuldavaks lugeda.

Õt õpetaja V. Marjuse ka 3. tunni alguses kohal ei ole, siis ei jää teda enam ootama, vaid sõidan edasi Tõrvu Algkooli külastama.

Üldse jääb koolist mulje, et juhataja ei võta ülesandeid küllalt tõsiselt. See paistab eelt poolt — õuevärav on rapakil, nii et halk aega enne kalub, kui sellest läbi pääseb. Minu arvates võib V. Marjuse kõne alla tulla küll õpetajana, kuid mitte kooli juhatajana.

11. V 1942.

Vasil Vaat

74. Tõrgu Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja V. Tammistu.

Et koolimaja sõja ajal palju kannatada sai, siis asuvad 1. ja 2. klass praegu Tõrgu rahvamajas.

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. L. Tuuling.

III kl. lihtmurdude lugemine ja lahutamine läksid. Tund rahuldav.

Matemaatika I kl. — õpet. V. Tammistu.

Kordamisülesannete lahendamine. Lugemine ja lahutamine peast läksid. Tund muidu lüga ükskoluine. Õpetaja oli mõnikord ülearu kärsitu.

Üldiselt võis aga tuaaiga rahule jääda.

Saksa keel III ja IV kl. — õpet. T. Kuul.

III kl. anti ~~vead~~ kirjalikult pöörata: „Ich wasche das Gesicht" ja „Ich trockne die Hände". IV kl. loeb ja tõlgib. Hiljemini vastab klass õpetaja poolt esitatud küsimustele.

Tund rahuldav.

Võimlemine II kl. — õpet. M. Suur

Õpilased kasutasid alguses koolimaja ümbrust. Hiljemini järgnesid marsimine ja vabad harjutused. Tund rahuldav.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Tõrgu Algkoolis rahuldavaks.

11. V 1942. Vasil Noot

75. Hindu Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja L. Pelt.

Kool asub kahes üürimajas — I, II ja III kl. Hindu külas Simmuste talus ja IV, V ning VI kl. Tänava talus.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. L. Pelt.

I kl. teeb pildi järgi kirjalikku ümberjutustust, II kl. etteütlus ja III kl. parandab kirjandeis esinevaid vigu.

Tunnikäik täiesti rahuldav.

Saksa keel IV kl. — õpet. L. Esseitsmes.

Algul laseb õpetaja lugeda, mis kuidagiviisi läheb. Hiljemini järgneb õpitud sõnade kontrollimine ja õpetaja poolt esitatud küsimustele vastamine. Eesti keeles esitatud küsimuste asemel oleks võinud parem juba saksa keeles küsida, sest siis oleks õpilastel võimalik olnud rohkem saksa keelt kuulda.

Usuõpetus I ja II ning III kl. — õpet. L. Pelt.

Kontakt klassiga olemas. Tund täiesti rahuldav.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga Hindu Algkoolis rahule.

12. V 1942.

Vassil Naat

#76. Kallenäe Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja J. Rooses.

IV klassis on 3-tunniline eesti keele test, mille on koostanud õpetaja M. Raidla. Testis esines liiga palju küsimusi ning see on üldiselt raskevõitu.

Jälgisin peaaegu kogu aja testi täitmist. Üldiselt sai sellega hakkama väga väike % õpilasi. Jääb üksi mulje, et õp. M. Raidla on tublisti töötenud.

13. V 1942.

Vassil Naat

#77. Kandla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja L. Otsa.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. L. Tänak.

I ja II kl. kirjutasid, III kl. luges lauseid — mõni õpilane luges liiga tasase häälega. Hiljem kirjutas III kl. etteütlust tahvlile. Oleks tahtnud näha loetud lauseid arutlust, mis aga kahjuks ei järgnenud. Üldiselt on tund pisut monotoonne ning elutu.

Matemaatika IV kl. — õpet. L. Otsa.

Liht- ja liigmurrud. Hiljemini segaarvude avaldamine liigmurdudena ja liigmurdude avaldamine segaarvudena. Tund rahuldav.

Saksa keel IV kl. — õpet. L. Tänak.

Algul lugemine, mis mõnel õpilasel väga valvaline on. Häälduse mõnel halb. Hiljemini kirjutasid õpilased kordamööda õpetaja etteütlemise järgi tahvlile. Jutlemine puudus kahjuks, mis oleks tundi elustand. Tund üksi rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. L. Otsa.

Küsitlen päämiselt ise õpilasi ja jään nende teadmistega rahule.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Kandla Algkoolis rahuldavaks.

14. V 1942.

Vassil Naat

19 42/43. õppeaastal.

1. Piiri Algkool.

Koolis on 4 kompl. Juhataja A. Sirp.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. Veera Väli. Kontrollisin õpilaste keelelisi teadmisi häälikuõpetuse ja kääramise alalt, mis võib lugeda täiesti rahuldavaks. Eriti agarad olid mõned VI kl. tütarlapsed, V kl. poisid seevastu näisid olevat fiziut passiv-sed.

Kodulugu III kl — õpet. A. Paas.

Ilmakaarte käsitlemine oli väga näitlik ning elevaatlik. Tund hää.

Tööõpetus I ja II kl. — õpet. H. Kramm.

Õpilased teevad kastareist ja nännikäbidest tibusid. Igal õpilasel oli midagi teha. Õpetaja seletused olid selged ja parajal kohal. Klassis valitses kord ning töömeeleolu.

Tund hää.

Loodusõpetus IV kl. — õpet. A. Sirp.

Õpetaja räägib soojusemõõtmisest ning termomeetreist.

Tund on hää.

Üldiselt hindan õppe- ning kasvatustöö Piiri algkoolis hääks.

31.X 1942. Vasil Noot

2. Hellamaa Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja G. Vilto.

Eesti keel V kl. — õpet. J. Tuust

Laseb õpilasel tahvlile kirjutada järgmised sõnad: sepa: seppa, rehub: rehhusid, sõbra: sõpra. Hiljemini kokis ühel õpilasel tähelepanule kruttond alla tõmmata. Õpetaja luges astmevaheldusega ka küla: külla, maja: majja, mis aga seda ei ole. Edasi laskis õpetaja raamatust teha harjutuse põhja ja tugeva astme määramiseks. Hiljemini kontrolliti tehtud harjutust. Ebaselge oli ka õpetaja poolt antud definitsioon astmevaheldusest kohta, mis kõlas järgmiselt: Tähelepanu tuleb mõnel kajul meenutamist nimetame astmevaheldusega. Tund kokkuvõttes rahuldav.

Õjalugu VI kl. — õpet. Vassil Teiss.

Õpetaja rääkis ürg- ja vanaaja elust. Oma kõnes tarvitas ta ebtrasti murdekeelt: edatsi, maakondas, nüüd on kord teite käes, viimatest rahvastest räägime vabamein jne.

Üldiselt võib tunni siiski lugeda täiesti rahuldavaks.

Saksa keel V kl. — õpet. P. Langa.

Algases laetakse, tõlgitakse ning vastatakse õpetaja poolt esitatud küsimustele. Kirjemini kontrolliti jäheõpitud salmidest, mida teati üsna rahuldavalt.

Tunniraik on täiesti rahuldav.

Matemaatika VI kl. — õpet. G. Vilto.

Õpiarvamine. Tund täiesti rahuldav.

Tööõpetus I ja II kl. — õpet. P. Langa.

Õpilased tegid ajalehepaberist peekreid, lennukeid, tualerattaid jne. Kõik olid väga õhinal töö juures. Kahjuks oli materjal, millest midagi tehti, väga ühekülgne — ainult ajalehepaber. Tund täiesti rahuldav.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Hellamaa Algkoolis täiesti rahuldavaks.

3. XI 1943.

Vassil Noot

3. Liiva Algkool.

Koolis on 4 kompl. Juhataja A. Vana.

Maateadus III ja IV kl. — õpet. A. Palu.

Õpetaja rääkis jõgedest, allikaist ja järvedest, tarvitades vijast keelt: turvad, jõgesi, ei väeta kodusse.

Edasi rääkis ta Muhumaa mägedest, pankadest ja jõgedest ning metsadest, lastes õpilastel neid oma mõtu järgi vihikusse kirjutada.

Üldiselt tund nii sisult kui vormilt täiesti rahuldav.

Saksa keel V kl. — õpet. Klaudia Leiner.

Mõnel sõnal oli rõhk vale. Nii ütles õpetaja Geographie asemel järjekindlalt Geográphie. Edasiks küsis õpetaja sõnu ning laskis õpilasi vastata enese poolt esitatud küsimustele. Õpetaja on luiga raamatu kuljes kinni, mis ~~segab~~ raskendab ka dictsüpliini hoidmist. Tunni võib üldiselt lugeda peaaegu rahuldavaks.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. A. Palu.
Alguses harjutati liitmist ja lahutamist praat, hiljemini tehti seda vihikus. Tund kõigiti rahuldav.
Joonistamine V kl. – õpet. A. Vanor.
Õpilased joonistasid üsna ilusaid jõulukaarte. Tund täiesti rahuldav.
Saksa keel VI kl. – õpet. F. Ervart
Õpetaja kirjutab tahvlile „O, Tannenbaum" ning õpetas selle õpilastele kätte. Korduvalt juhtis õpetaja õpilaste tähelepanu õigele intonatsioonile. Lõpuks lauldi kätteõpetatud laulu ühiselt.
Tund rahuldav.
Üldiselt loen õppe- ja kasvatustöö Luua Algkoolis rahuldavaks.

9. XII 1943.

Uno Vaat

4. Kaji Algkool.

Koolis on 1 kompl. I, II ja III kl. – juhat.-õpet. A. Väli.
Eesti keel – Õpetaja laseb õpilasi kordamööda tahvlile kirjutada, kuid ei lase kõiki vigu ära parandada, vaid jätab vead sisse, nagu näiteks: „Kui päästukesed madalalt, lendavat süs tuleb vihma" jne.
Muidu võib tunni lugeda rahuldavaks.
Matemaatika – Peastarvutamine läheb rahuldavalt. Antud ülesanded on väga elulised.
Üldiselt tund täiesti rahuldav.
Jään õppe- ning kasvatustöga Kaji Algkoolis rahule.

10. XII 1943.

Uno Vaat

5. Kaali Algkool.

Koolis on 5 komplekti. Juhataja Johannes Võlma.
Eesti keel IV klassis – õpet. J. Võlma. Õpetaja andis tagasi klassikirjandeid, lugedes neist ette paremaid. Tahvlil parandati suuremaid kirjandeis esinevaid vigu, nagu näiteks: „teeklamatsjoon. Sõdi kuke praati, magatest. Küsitlesin õpilasi väldete määramises – neid tundsid. Edasi järgnes lauseanalüüs. Analüüsimisel oli suurles

Veaks see, et enne ei määratud mitte lause peakõikmeid alust ja öeldist, vaid lauseliikmeid määrati selles järjekorras nagu need lauses esinevad: täiend, alus, öeldis, täiend, sihitis jne. Valesti analüüsis õpetaja lauset: Tublil t. tööl abs käib öeldis kasu kasvul ja viimane sõna jäeti määramata. Samuti väär oli ka järgneva lause analüüs: Veereval t. kivil a. ei käsva ö. sammalt sih.

Üldiselt võis selle tunnari siiski lugeda enam-vähem rahuldavaks.

Matemaatika I kl. – õpet. M. Remmel. Algutses kontrollis õpetaja koduseid ülesandeid, siis harjutati liitmist ja lahutamist peast. Tund rahuldav.

Õpetaja A. Saare haigestumise tõttu asendas teda õpet. H. Võlma.

Matemaatika II kl. – õpet. H. Võlma. Tund oli osaline pealtvaatlemise kodutöö ülesannete kontrollimises ning liitmise ja lahutamise harjutamises kümnete piires. Tund rahuldav.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. O. Saar. Algul küsis õpetaja, missugust arvu nimetame täis-, missugust murdarvuks. Õpilased defineerisid seda õieti. Edasi peatutakse liigmurdude segaarvuks muutmisel peast, millega saadakse hakkama. VI kl. peatutakse arvu jagamisel võrdelisteks osadeks. Edasi peatutakse kolmnurkade juures. Tund on üldiselt hää.

Koolijuhatajaga mundi koolielu puutuvate küsimuste üle juteldes selgub, et:

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi koolis 1 laps ebanormaalsuse tõttu. 2. Koolivaht on koolimaja ning õpilasi vaadanud, kuid suuremaid puudusi ta ei ole leidnud. 3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud – viimane protokoll on 9. detsembrist 1942. 4. Koolil on 0,5 ha suurune aed, koolimaja ümbrus on korras. 5. Kooli ruume on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras. 6. Õpilased sanuti. 7. Hoolekogu on koolil olemas ja see käis koos viimast korda 19. nov. Üldse on hoolekogu koos käinud 2 korda ja kõik koosolekud on protokollitud. 8. Lastevanemate koosolekuid veel peetud ei ole. 9. Koolil on kroonikaraamat ja viimased sissekanded on 19 11/42. õppeaastast, kuid mitte täielikult. 10. Ringkirjade kaust ja Haridusdirektooriumi Teataja on õppejõududele ette loetud. 11. Tööka vu õpetajad koolijuhatajale eskitanud ei ole. 12. Päevaraamatuis puuduvad mõned sissekanded. 13. Koolil on internaat, milles elab üle 40 õpilase

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga kaali 4klg koolis rahule.

Kuressaares 8. jaan. 1943.

Maat

#6. Randvere Algkool.

Kooliis on 4 komplekti. Juhatajaõ Eduard Int.

Eesti keel VI kl. — õpet. E. Int. Peatuti eeme ja väikese algustähe küsimisel. Hiljemini käsitlesin õpilaste eesti keeleõpetusest ise — teadmised näisid olevat täiesti rahuldavad. Tund on hea.

Eesti keel II ja III kl. — õpet. H. Kivi. Õpetaja küsis: „kuidas kirjutatakse lühike täishäälik?" ja edasi: „kirjutage tahtele sõna, milles on lühike täishäälik. Kuidas kirjutatakse lühike, kuidas pikk kaashäälik. III kl. peatus õpetaja liht- ja liitsõna juures. Õpetaja ütles, et liitsõnad kirjutatakse nii, nagu nende osad üksinda omaette. Tahvlile ei kirjutata kahjuks sihtki näidet. Nõrgama tunnike näiteid selle kohta, et liitsõnal käändub ainult lõpposa, kuid tahvlile ei lasta neist ühtki kirjutada.

Tund on rahuldav, kuid tuleks rohkem kasutada klassitahvlit.

Matemaatika IV kl. — õpet. A. Kirsch.

Käsil on protsentide kordamine. Õpilaste teadmised on rahuldavad. Tund rahuldav.

Eesti keel I kl. — õpet. L. Heintare. Lugemine läheb üldiselt rahuldavalt — mõnel üksikul on sellega üsski raske hakkama saada. Pärast lugemist oleks tahtnud näha ka laeta läbiarutamist, et õpilastel oleks võimalik alasid jutelda. Sama pala vahetpidamata ning korduv lugemine terve klassi poolt teeb tunni monotoonseks. Tunni teine pool oli pühendatud kirjatehnikale — harjutati G, g kirjutamist. Oli päris hea, et õpetaja laskis õpilasi korda-mööda tahtile tahvlile kirjutada, kuid teda oleksid võinud teha rohkem õpilasi korraga, sest tahvlil oli ruumi küllalt. Õpetaja näitas käeliigutusi G, g kirjutamisel. Hiljemini laskis õpetaja tahvlilt näidata, missugune G, g oli kõige ilusam. Ka see võte oli omal kohal. Tund rahuldav.

Asjalugu VI kl. — õpet. L. Heintare. Õpetaja räägib ärkamisaegsest tegelastest J. V. Jaansen'ist ja C. R. Jakobson'ist. Sisuliselt on tund rahuldav.

Maateadus IV ja V kl. — õpet. H. Kivi. IV kl. käsil „Saaremaa", V kl. „Matk rohtlais". Korrati Saaremaast kõik, mis seni on läbi võetud. Tunni käik rahuldav — kõik õpilased on tööle rakendatud. V kl. õpilased lugesid kordamööda ette oma kirjandi. Hiljemini korrati ülesandeid. Õpilaste jutustamine on ladus ning asjalik.

Tund täiesti rahuldav.

Saksa keel III kl. — õpet. L. Heintare. Meie on tund rahuldav, kuid õpetaja on liiga raamatu küljes kinni. Asjatult palju aega võttis ka nõrgemate laustele väljapressimine, nagu: Moodustage lauseid, kus esineb

Sõna „Schrell". Selle resultaadi oleks küsimisi saanutanud, kui õpetaja oleks ütelnud eesti keeles mõnigase lause ette, kus see sõna esineb, ning lasknud selle üle saksa keele tõlkida. Tehtud häälduseharjutused sobisid. Tund rahuldav.

1. Kaalikohuturbkest lastest ei käi koolis: I kl. 2 õpil. vastuse järast, IV kl. 1 õpil. kogunharjuse ja III kl. 1 õpil. vastuse järast. Kooli juhatajo on püüdnud vallavalitsuse kaudu asja nii ajada, et kõik saaksid nüüd ning võiksid koolis käia.

2. Kooliarst ei ole juba 2 aastat õpilasi ega ruume vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on peetud protokolle. Viimane protokoll on 21. detsembrist 1942.

4. Koolil on 1 ha suurune aed. Kooli umbrus on korras.

5. Kooli ruume on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtad.

7. Koolikogu on 1 korra kaas käinud, mis on ka protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on olnud 1, mis samuti on protokollitud.

9. Kroonikaraamatut koolil ei ole, sest see on sõjaajal kaduma läinud.

10. Reglkinjade kaust ja HOT on õppejõududele ette loetud, mille kohta on võetud vastavad allkirjad.

11. Kooliraamatukogu on enam-vähem rahuldavas seisukorras.

12. Töökavad on ja neist peetakse kinni.

13. Päevaraamatuis paranduvad mõnede õpet. A. Kirschi antud tundide kohtas sisekanded.

14. Koolil internaati ei ole.

Üldiselt hinnan õppe- ja kasvatustöö Randvere Algkoolis rahuldavaks.

12. jaanuaril 1943.

Vaat

#7. Paadla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhatajo A. Prei.

Matemaatika I ja II kl. — õpet. M. Sepp. I klassis harjutatakse lühtmist ja lahutamist peast. II kl. jagamine ning korrutamine ühes klassitööde vigade parandamisega. Õpilased käisid kordamisöida tahvlil oma vigu parandamas. Tund oleks võinud olla hoogsam, muid üldiselt on see siiski rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Prei. IV klass tõlgib eesti keelest saksa keele kirjalikult. V ja VI kl. kordavad läbivõetut ning vastavad loetud jüriides õpetaja poolt esitatud küsimustele. Häälduamine ja lugemine õnnestub.

Tõlkimine eesti keelest saksa keele nii suuliselt kui ka kirjalikult läheb rahuldavalt.

Lõpuks tehti ühiseid häälduseharjutusi: spa, spe, spo, spu, spi, spiele.
Siis laeti pala kaanis läbi. Tund rahuldav

1. Koolikohustuslikest õpilastest ei käi koolis 2: üks haiguse tõttu, teine vaesuse pärast.

2. Koolivara on koolimaame ja õpilaste vaadanud. Suurimaks osaks peab märgitud puudusena ali see, et mõnel õpilastel alid täid peas.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.

4. Koolil on umbes 1 ha suurune aed.

5. Koolihoolekogu on 3 korda koos käinud.

6. Lasteaiamaterjalide koosolekuid on peetud 1.

7. Kroonikaraamat on, kuid sellesse 1941/42. aasta sisse kandmata.

8. Ringkirjade kaust ja ÜLÕ Teataja on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

9. Tööaeg koolijuhataja ei ole nõudnud, kuid õpet. M. Sepp on need siiski korralikult teinud.

10. Klassijäevaraamatuid on korralikult peetud.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustöö rahule.

14. I 1943.

Aadu Neat

#8. Kärla Algkool.

Koolis 4 komplekti. Juhataja O. Sommer.

Eesti keel V ja IV kl. — õpet. O. Sommer. Arutletakse Juhan Liiv'i jutustust „Punasoo Mari". Punasoo Mari ja Kirstu Mõisa võrdlus. Iseloomustamiseks juhendab õpetaja mõlemad tüübid tahvlile. Tund täiesti rahuldav.

Eesti keel ja kirjatehnika I kl. — õpet. O. Prei. Kirjutamine ja lugemine lähevad, välja arvatud üks õpilane, kes sugugi lugeda ei oska. Tund rahuldav.

Eesti keel ja kodulugu II ja III kl. — õpet. A. Truus. Alatakse tellega, et lile oli väga raske kooli tulla, sest oli tuger tuul ning tuisk. Hiljemini arutletakse neid kahjusid ja kasusid, mis torm toob ja teeb. Õpetajal oli kontakt klassiga hea — tund täiesti rahuldav.

Eesti keel IV kl. — õpet. S. Sillart. Käsitakse läbi astmevaheldust. Õpilased töid näiteid tugeva- ja nõrgaastmeliste vormide kohta. Õpetaja ütleb: „Võta sõna 'sukkadega", siis võta veel „sügis", siis „vaha" jne. ning ütle, kas need on tugevas või nõrgas astmes. Oleks parem olnud, kui õpetaja oleks nende sõnade

astmevaheldusse tundmist kontrollinud lausete kaudu, sest muidu jäävad üksikud õnnad nagu õhku rippuma.

1. Koolikohustuslikud lapsed käivad kõik koolis.

2. Koolimaist on õpilasi ja kvaliteetne vaadanud. Ruumide remont jätab soovida: ahjud on viletsad. Mõned õpilased kannatavad alatoitluse all.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 19.XII 1942.

4. Koolil on aed ja koolitõmbus on korras.

5. Koolituumid on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtad.

7. Hoolekogu koostöömiseks sõi tarvidust ei ole olnud.

8. Seni on peetud 1 lastevanemate koosolek.

9. Kroonikaraamatut on korralikult peetud.

10. Ringkirjade kaust ja HÕTeataja on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tööraad on ja neist peetakse kinni

12. Klassijäevaraamatud on korras

13. Internaati koolile ei ole korraldatud, sest et pole olnud selle soovijaid.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga rahule.

15. I 1943.

Vassil Noot

#9. Tõnise 8lgkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Aas.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. V. Kivi. I, II ja III kl. ei ole õpikuid, mistõttu lugemine on viletsa. IV, V ja VI kl. on seni saanud ainult emakeelse õpikud. Ka plüatsite puudus on suur. II ja III kl. kirjutab kirjandit „Jänese vaenlased". I kl. on terve klassi kohta ainult paar vanast ajast pärit õpikut. Krüdi puudusel ei saa ka tahvleid tarvitada. Tunni võib üldiselt õnnestuda lugeda rahuldavaks.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. V. Kivi. Lugemine läheb, käändamine on rahuldav. Kirjemini kontrollisin õpilaste teadmisi — need näitsid olevat üsna rahuldavad. Kahjuks ei ole aga uued õpikud seni ikka veel kohale jõudnud.

Usuõpetus I, II ja III kl. — õpet. A. Aas. Selle tunni võib nii sisult kui ka vormilt lugeda täiesti korralikuks.

Joonistamine IV, V ja VI kl. — õpet. A. Aas. Õpilased joonistavad ornamente mahu motiividel. Vaatlesin õpilaste jooniseid — need alad puhtad ning ilusad. On mulje, et selle tunniga võib täiesti rahule jääda.

1. Kaks koolikohustuslikku last ei käi koolis vaesuse pärast. Hoolekogu on küsimust arutanud ning oma arvamuse avaldanud koolivalitsusele.

2. Koli arst on koolimaume ja õpilasi vaadanud. Koolimaumid on täiesti kõlbmatud. Peale kahe klassiruumi ei ole õpilastel üldse kuhugi minna.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 22. dets. 1942.

4. Koolil on väike ilusad. Kooli ümbrus on uue maja ehituse materjali ning vana lammutamise prahti täis

5. Koolimaumid on puhtuse poolest nüüdne korras, kui säärasteis oludes üldse on võimalik.

6. Õpilased on puhtad.

7. Hoolekogu on 3 korda koos käinud, mille kohta on peetud vastavaid protokolle.

8. Lasteaiamaete koosolekuid on seni peetud üks.

9. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

10. Kooliraamatukogu on väga armetus seisukorras.

11. Klassipäevaraamatud on korras.

12. Internaati koolil ei ole. Kõige pikem koolitee on 5 km.

Eduka õppetöö takistavad viletsad koolimaumid ja õppevahendite, eriti õpikute puudus.

21. I 1943.

Maat

10. Simiste Algkool.

Eesti keel V ja VII kl. — õpet. A. Lunkas. Arutleti J. Mändmetsa jutustust „Katkiraiutud kaljas". VII kl. oli käsil mõtmise osastava moodustamine kirjalikult. Õpetajal oli kontakt klassiga olemas — tund täiesti rahuldav.

Et õpetaja A. Pants puudus, siis andsin eesti keele tunni V ja VII klassile ise ning kontrollisin rende teadmisi, mis näisid olevat rahuldavad.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. S. Raun. Alguses seletas õpetaja kirjandeis tehtud vigu. I kl. lugemine läheb viisa ladusasti, II kl. käekiri näib olevat tarviliselt arenenud. Tund täiesti rahuldav.

III kl. matemaatika, IV kl. maateadus — õpet. A. Lunkas. Maateaduse tunnis räägitakse Eesti taimkattest. Õpilased reageerivad õpetaja küsimustele rahuldavalt, nii et tund läheb ladusasti.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Kooli arst on koolimaume ja õpilasi vaadanud, kuid puudusi ta ei ole märkinud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 20. XII 1942.

4. Kaalid on aed ja kooli ümbrus on korras.

5. Kooliruume on puhtad ning korras.

6. Lapsed on üldiselt puhtad.

7. Hoolekogu on 3 korda koos käinud ja koosolekud on protokollitud. Viimane protokoll on 12. jaan. 1943.

8. Lastevanemate koosolekuid on seni peetud üks

9. Kaalid on kroonikaraamat, kuid seda pole pärast 1939/40. õppeaastat peetud.

10. Ringkirjade kaust ja HBT on õppejõududele teatatud.

11. Kooliraamatukogu on korras.

12. Päevaraa ei ole kooljuhataja õppejõududelt nõudnud.

13. Klassipäevaraamatud on korras.

14. Internaadis on 8 õpilast, kes käivad kooli 9 km tagant.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustööga rahule.

22. I 1943.

/Maat

11. Mustjala Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja A. Kald.

Matemaatika I ja II kl. — õpet. L. Köster. II klassi õ. kontrolltöö, I klassi õpilased lahendasid kordamööda tahvlil ülesandeid. Hiljemini harjutati lühemat, lahutamist ja korrutamist ning jagamist peast. Didaktiline viga, mille õpetaja tegi, oli see, et ta lane ütles õpilase nime ja alles siis ehitas küsimuse.

Tund rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. — õpetaja K. Mumme. Õpetaja ütles lause eesti keeles, mille õpilane saksa keele tõlkis ning tahvlile kirjutas. Hiljemini parandas õpetaja klassitöösa tehtud tõlke viga, lastes need lause tahvlile kirjutada, milles esines viga. Mõnele õpilasele tegi tõlkimine ouni raskusi. Tund rahuldav.

Loodusõpetus I ja II kl. — õpet. A. Kald. Alguses kõsiti ning kontrolliti ülesandeid. II kl. õpilased nääkisid väetusaineist ladusasti. III kl. õpilased jutustasid valguse leviniseat soravalt. Tund täiesti rahuldav, sest see ~~tad~~ oli kindel ning hästi läbi mõeldud.

Kehaline kasvatus III, II ja III kl. tüttard. — õpet. L. Köster. Võimla oli jahe. Tund sujnes päämiselt turmapalli mängimises. Hoogu oleks võinud rohkem olla. Rahuldav.

Sama aine III, II ja III kl. poistele. Teht päämiselt vaba harjutusi. Rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Neist ei ole koolimme ega õpilasi vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.
4. Koolile korrastatud aeda ei ole. Kooli ümbrus on üsna korras.
5. Koolinumnid on puhtad ning korralikud.
6. Õpilased on puhtad.
7. Koolihoolekogu on 2 korda koos käinud. Mõlemad koosolekud on protokollitud.
8. Lasteaednate koosolekuid on peetud üks.
9. Kooli kroonikaraamat on sõjaajal kadunud käinud ning hiljemini ei ole uut enam peetud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõndudele teatatud
11. Pöökaru seni tehtud ei ole, sest uute õpikute puudusel on aineid raske olnud jaotada.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaadis on 43 õpilast.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

26. I 1943.

Maat

№ 12. Võhma Algkool.

Koolis on 5 komplekti. Juhataja A. Kalju.

Maateadus VII kl. — õpetaja L. Raomets. Tunniteemaks on „Lätimaa". Liiga küüe ning õpilaslik ettejutustus õpetaja poolt raamatu järgi. Teema pakuks palju võimalusi põnevamaks ning üksikasjalisemaks peatumiseks üksikute küsimuste juures — oleks võinud näiteks tuua võrdlusjooni Eestiga jne. Hõljemini küsis õpetaja ülesandeid. Õpilane jutustas kõrvast üsna ladusasti. Tund üldkokkuvõttes rahuldav.

Saksa keel III kl. — õpet. L. Valing. Alguses tehakse harjutusi määratud artikli tarvitamiseks. Hõljemini kirjeldab õpilane saksa keeles oma tegevust, selle järele kirjeldab üks õpilane teise tegevust. Kolmas õpilane kirjeldab 3. isikus teise õpilase tegevust (er steht auf, er steht, er geht an die Tür, er öffnet die Tür, er kommt in die Klasse jne). Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika IV kl. — õpet. A. Kalju. Tund hää.

Saksa keel VII kl. — õpet. E. Kirkmaa. Tund läheb ladusasti.

Matemaatika III kl. — õpet. H. Kaasik. Alguses kontrolliti kodutöö ülesannete lahendust. Õpilased lahendasid kodutöid ülesandeid veel kord tahvlil. Hõljemini lahendati ka uusi ülesandeid ühiselt tahvlil. Tund kõigiti rahuldav.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi kaks koolis: neist üks vaegnae pärast ja teine on tüsikushäire,

2. Tirst ei ole koolirumme ega õpilasi vaadanud.

3. Õpetajate koosolekute kohta ~~oleks~~ protokolle peetud. Viimane protokoll on 15. dets. 1942.

4. Korrastatud aeda koolil ei ole, kuid kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaid on puhtad ning korras.

6. Lapsed on üldiselt puhtad.

7. Hoolekogu on 3 korda koos käinud, mis on ka protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud üks.

9. Kroonikaraamat on koolil kaasti läinud. Koolijuhataja lubas seda alates 19 42/43. kooliaastast pidama hakata.

10. Ringkirjade kaust ja HTJ on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Pöökava koolijuhataja õppejõududelt nõudnud ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaadis on 26 õpil. — 17 tüdrl. ja 9 poeglast. Poiste internaat on vanas koolimajas.

Koolijuhataja ja õpetajate omavaheline läbisaamine jättis soovida, mis aga pärast minu vastavat juurdlust ning märkusi loodetavasti paraneb.

Üldiselt jään õppetöö tulemustega rahule.

29. I 1943.

Imaat

13. Küdema Algkool.

Koolis 1 komplekt — 3 klassi. Juhataja-õpetaja V. Feldmann.

Õppetöö algas hommikupalvusega.

Eesti keel I, II ja III kl. - Kasvatuslik külg näib mõnes suhtes soovida jätvat. Nii ei tõuse õpilane püsti, kui vaatan tema tööd. Et uusi õpikuid veel ei olnud saadud, siis olid need järis juhuslikud — igal õpilasel erinev. See raskendas õpetaja tööd suuresti. III klass loeb siiski rahuldavalt, II klassi käekiri tarvilikult arenenud, lugemine läheb. I kl. lugemine rahuldav. Enne tunni lõppu algas suur sagimine, nii et kord näis ragu kaduvat.

Üldmulje tunnist — rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — Kas ses aines puuduvad õpikud. Klassi kohta on ainult paar vanemast ajast õpikut. Eristajaliin ei näi kõige parem olevat, sest õpetaja peab sageli tegema märkusi: „Olge vait!", „Vaikselt, vaikselt!" jne. Üldiselt segab tööd palju õpikute puudus ning nende ebaühtlus.

Laulmine — Tunni alguses valitses segadus. Vahetunnis oli järandale

loobitud paberitükke. Algukes peatuti helirodeli juures. Hr Gjemini lauldi mitmesuguseid laule. Tund rahuldav.

1. Koolikohustuslikest lastest käivad kõik koolis.
2. Koolivarst ei ole koolivunne ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta ei ole protokolle peetud. Teen kooli juhatajale teatavaks, et edaspidi tuleb kõik koosolekud protokollida.
4. Korraldatud aeda koolil ei ole. Ka kooli ümbrus jätab ilu suhtes soovida — kõik on nagu maha jäetud.
5. ~~Õpilased on siiski puhtad ning rended ülesed käivad olevat korras.~~
   Koaliruumid on puhtad ning korras.
6. Õpilaste rüüete ja ihupuhtus jätavad soovida.
7. Koolekogu on üks kord koos käinud ja koosolek on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on samuti peetud üks, mis ka on protokollitud.
9. Kooli kroonikaraamat on kaduma läinud, kuid õpet. Feldmann hakkab seda käesolevast kooliaastast alates pidama.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Klassipäevaraamat on korras.
12. Koolil internaati ei ole.

Üldiselt kannatab õppetöö õpikute puuduse pärast, kuid kooli juhataja Feldmanni töö tulemustega jään rahule.

30. I 1943.

Maat

14. Tõnala Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja V. Pukk.

Matemaatika V ja VI kl. — õpet. V. Pukk. Neljatahulise püramiidi ruumala arvutamine on väga näitlik — püramiid täidetakse veega ja mõõdetakse tellest 3 täit risttahukasse ning leitakse, et 4-tah. püramiidi ruumala on 1/3 risttahuka ruumalast. Pärast seda katset lahendasid õpilased kordamisi kodutöid ülesandeid 4-tah. püramiidi ruumala väljaarvutamiseks. Tund täiesti hää.

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. M. Kitt. Laseb ühel õpilasel lahendada 3 ülesannet, sellal kui teised ka vajaksid tegevust. Õpikute puudusel kirjutab õpilane järgmise päeva ülesanded tahvlile. Edasi kontrollis õpetaja IV kl. kodutöid ülesandeid: kümnendmurdude jagamise alalt. Tund rahuldav.

Kehaline kasvatus I ja II kl. — õpet. L. Raev. Võimla oli külm, nii et lapsed olid väga pärs siniseid. Algul korraldati hüppeid sile kraavi, mis tegi õpilastele

tarviliselt sooja, süs järgnes aia alt läbirooimine, süs kelgu järelvedamine. Mäest allalaskumine tagumisel ei oleks praegusis oludes mõeldav, sest see kulutas palju rüet. Hiljemini järgnesid mitmesugused laulumängud. Üldmulje tunnist täiesti rahuldav.

Saksa keel IV ja VI kl. — õpet. M. Kitt. Klass vastas õpetaja poolt esitatud küsimustele üsna õieti. Hiljemini loeti juturest „Der kluge Star". Lugemine rahuldav. Lõpuks kontrolliti õpitud sõnade teadmist. Tulemused rahuldavad.

1. Koolikohustuslikest õpilastest ei käi koolis 2 õpilast rüete puudusel. Hoolekogu on küsimust arutanud, kuid väljapääsuteed pole leitud.

2. Arst on käesoleva aasta jooksul kontrolli õpilasi ning koolimaime vaadanud. Puudusi pole ta ei ole märkinud.

3. Õpperõivakogu kaardistamise kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.

4. Koolil on aed, kuid see korrastamata ning metsikus olekus. Koolimaja ümbrus on korras.

5. Koolimaid on puhtuse poolest rahuldavas olukorras.

6. Õpilased ning nende rüüded on puhtad.

7. Hoolekogu käib igas kuus 1 korra koos ning tema otsused on protokollitud.

8. Seni on peetud 1 lastevanemate koosolek.

9. Kroonikaraamatut on kuni viimase ajani peetud.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Täiskavad esitatakse kooljuhatajale kuukaupa.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaadis on 13 tütarlast ja 5 poeglast.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustöaga rahule.

2. II 1943.

Maat

A 15. Maasi Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja V. Tüfmaa.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. V. Tüfmaa. Algul loetakse „Die Kinder haben Ferien". Edasi esitab õpetaja loetu kohta küsimusi, milledele õpilased kordamööda vastavad. Vastused on rahuldavad. Hiljemini loevad õpilased ette koduse kirjaliku harjutuse, mis on tehtud rahuldavalt. Häädamist harjutati kogu klassiga koos. Uue ülesandava pala loeb õpetaja ise paar korda ette ning tõlgib tundmatud sõnad eesti keele. Tulemused on üsna head.

Eesti keel I ja II kl., kodulugu III kl. — õpet. J. Kangur

III kl. räägib õpetaja pilvedest ning sademeist. Ühtjemini andis klassile kirjutada kirjandi „Sademete tähtsus". Lugemine ja kirjutamine I kl. lähevad. Õpetaja oma kõnes ning lääldamises oli mõningaid vigu: nii hääldas ta hirved (III v.) pro hirved (II v.), samuti „pilveid" pro „pilvi" jne. Tunnai võib üldiselt üsski lugeda rahuldavaks.

Looduseõpetus ja tervishoid IV, V ja VI kl. — õpet. V. Tütmaa. Õpetaja demonstreerib katsete varal, kuidas soojus ja külmus õhku kokkupuutumisel tekib nüskus. Ühtjemini peatus õpetaja söehappegaasi tekkimise juures. Õpetaja kõnelemistempo on liiga kiire.

Tund üksi täiesti rahuldav.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

3. II 1943. Vt. lisa sama lehe teisel küljel.

Enast

Enast

16. Ilpla Algkool.

Koolis on 1 komplekt I, II, III ja IV klassiga. Juhataja-õpetaja F. Kirs.

Matemaatika I, II, III ja IV kl. — õpet. F. Kirs. I kl. liitmine ja lahutamine 20 piires. Õpilased lahendasid kordamööda tahulil ülesandeid. Õpetaja keel on väga murdeline: „teada" asemel „täädä", „pailu" pro „palju" jne. II, III ja IV kl. lahendasid sel ajal kirjalikult neile antud ülesandeid. Tund on kokkavõttes täiesti rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. — õpet. F. Kirs. IV klassiga on lugu väga viletsi — lugemine ei lähe pärnagi. III kl. on asi pisut parem. Üldiselt võib III kl. teadmised lugeda vaevalt rahuldavaks, IV kl. teadmised aga nõrgaks. IV klass on viletsavõitu ka muis aineis, mis on tingitud osalt ka sellest, et sellesse klassi on sattunud väga anderaased õpilased. Õpetaja ise on oma keeles ka ebakindel: heisst asemel üttleb ta eisst, setzt euch asemel sitzt alle jne.

Kodulugu I ja II kl., joonistamine III ja IV kl. Peatutakse talviste tähtpäevade ja nendega kaasas käivate kommete ning pruukide juures. Tund on täiesti rahuldav, kuid õpetaja keel on murdeline.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi koolis 1 haiguse pärast.
2. Arst ei ole koolimuuse ega õpilasi vaadanud.
3. Hoolekogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 13. XII 1942.
4. Koolil on aed, kuid kooli ümbrus on korrastamata.
5. Koolimaamid on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu on 2 korda koos käinud. Viimane protokoll on 7. jaan. 1943.
8. Lastevanemate koosolek peeti 13. dets. 1942.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1938. a. Endine Ilpla Algkooli juhat. ja praegune Puha Algk. juhataja J. Piht ei ole hiljem raamatut pidanud.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.

11. Kooli raamatukogu on väga armetus seisukorras: raamatud on määrdunud ning käärinud.

12. Töökava ei ole kirjalikult tehtud.

13. Klassipäevaraamatud on korras — puuduvad ainult mõned allkirjad. Sissekanded aine läbivõtmise kohta on korralikult tehtud.

14. Internaati koolil ei ole, sest selleks pole tarvidust

Üldiselt loen õppe- ja kasvatustöö Ilpla 4lgkoolis rahuldavaks jääle anksa teele, mis jätab soovida.

10. II 1943. E Maat

Liiva Maadi 4lgkooli protokollile #15.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi 4 koolis haiguse pärast.

2. Ärst on koolimaja ning õpilasi vaadanud, mis suuremaid puudusi ta ei ole märkinud.

3. Õpetajakogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 20. detsember 1942.

4. Koolil on 1 ha suurune aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaju on puhtad, mis remonteerimata.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on 1 peetud, mis samuti on protokollitud.

9. Kronikaraamatut on peetud kuni 1941. a. Kaks viimast aastat kannab kooli juhataja sisse kevadeks.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Töökava kooli juhataja õppejõududelt ei ole nõudnud.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaati koolil ei ole.

10. II 1943. E Maat

A 17. Vätta 4lgkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Lipu.

Kui koolimajja sisse astusin ning õpilasi tervitasin, ei reageerinud need sellele, vaid jäid normajäi vaatama. See, et õpilased koolinunnides varemat inimest ei tervita, näitab, et kasvatuslikust küljest võttes kõik korras ei ole.

Õpetaja V. Arge ametiaasjus vallamajja oli kutsutud, siis kasutasin juhust ning kontrollisin õpilaste teadmisi ise. VI kl. teadmised eesti keelest (õpetab A. Lipu) on puudulikud. Vastatakse, et „Kalevipoeg" ilmus a. 1600, ning arvatakse, et eesti rahvuslik ärkamisaeg algas 1840 ja kestis kuni 1900. Ka keeleõpetusest on vähe läbi võetud: ainult välted ja astmevaheldus. Mõned eesti keele tunnid on mille-gipärast päevaraamatusse sisse kandmata. Väldete määramise oskus on väga nõrk. Koolijuhataja seletas puudulikke teadmisi sellega, et õpilased on halbade teeolude tõttu koolist palju puudunud. Eesti keele kirjandid näivad siiski täiesti korras olevat. IV kl. ei oska vältekiri üldse määrata, mistõttu õigekirjutus on siiski rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. - õpetab A. Lipu. Kontrollin õpilaste teadmisi — need on täiesti korralikud.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpetab V. Arge. Kontrollisin õpilaste teadmisi. Andsin lihtsa ülesande: Kui suur on ringi pindala, kui raadius on 3 m pikk? Mõni õpilane ei oska öelda midagi kahendada ka siis mitte, kui valem oli teada. V kl. õpilased ei oska lihtmurdu teha kümnendmurruks. IV kl. õpilastel ei ole selge vahe pindala ja ruumala vahel. Üks õpilane ütleb näiteks, et risttahuka ruumala, mille üks külg on 2 m, teine külg 3 m ja kõrgus 4 m, on 24 m^2 pro 24 m^3. Teeb raskusi ka kümnendmurdude jagamine: nii jagatakse 0,83 : 0,25 ning saadakse resultaadina 0,332.

Matemaatika, mida I, II ja III kl. õpetab V. Arge, on rahuldav. Eesti keel samades klassides (õpetaja A. Lipu) ka rahuldav.

1. Koolikohuslikest õpilastest ei käi koolis 2 vaesuse pärast. Hoolekogu on neile rüete korrastamiseks aega andnud kuni 1. märtsini 1943.

2. Arst ei ole kooliruume ega õpilasi vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. detsembrist 1943.

4. Koolil on väike juurviljaaed. Kooliumbrus on korras.

5. Kooliruume on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest keskmised.

7. Hoolekogu koosolekute kohta on protokollid olemas.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut ma ei näinud, sest see oli eelmise aasta sissekande tegemiseks Vaivere Algkooli juhataja hr. A. Lõugu käes.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Kooli raamatukogu on korras.

12. Koolijuhataja A. Lipul on tööka vad tehtud.

13. Päevaraamatuisse on paar sissekannet tegemata — muidu on need korras.
14. Koolil internaati ei ole, sest ruume on praegu vaksa sõjaväelaste kasutada.

Koolikasvatuslik külg jätab mainitud suhtes soovida. IV, V ja VII klassis ei ole eesti keelt küllaldases ulatuses läbi võetud; samades klassides on matemaatikat küll palju läbi võetud, kuid süvendamine jätab soovida. Saksa keel IV, V ja VI kl. on rahuldav, eesti keel ja matemaatika I, II ja III kl. samuti.

11. II 1943.

Unoot

18. Püha Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja J. Piht.

Loodusõpetus IV ja V kl. – õpet. H. Horn. V klassi õpilased kutsutakse kordamööda klassi ette vastama: vastused on ladusad. Õpetaja peatub tsemendi valmistamise juures. Ettekanne on pisut ruttav ning kiire, nii et raske on jälgida. IV kl. õpilased kutsutakse samuti kordamööda vastama: vastused on ladusad. Uue ainena peatub õpetaja tuleKustutamise juures. Ettekanne on kiire, nii et seda on pisut raske jälgida. Tund oli täiesti rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. H. Horn. II kl. lugemine korralik, I kl. tähtede kirjutamine tasemelt arenenud. Pärast lugemist jutustas II kl. loetut ümberjutustamine on ladus. Loetu läbiarutamisel on õpetajal kontakt klassiga hea. Edasi olid õpilased oma harjutusest välja kirjutanud sõnu, millede häälduisel suu lüngub ühe korra ja siis sõnu, millede häälduisel suu lüngub kaks, kolm jne. korda. Järeldatakse, et neid sõnu, millede häälduisel suu lüngub ainult ühesuna korra, nimetatakse ühesilbilisteks, kaks korda — kahesilbilisteks jne. I kl. lugemine läheb.

Tund täiesti korras.

Eesti keel IV ja V kl. – õpet. J. Piht. Algul kirjutati ettenütlus läbivõetu kontrollimiseks. Õpetaja keel on viyane: algatakse, pandakse, sõnna jne. Hiljemini kontrollisin õpilaste teadmisi keeleõpetuse alalt. Väldete tundmise selgendamisega andsin järgnevalt ühe eesti keele tunni ise. Selvisin ka IV ja V kl. õpilaste klassikirjandeid. Üldmulje neist — rahuldav.

Maateadus IV ja V kl. – õpet. J. Piht. Alguses laseb õpetaja õpilasi kordamööda jutustada Tübetist. Jutustamine on ladus. IV kl. Viruma, millest õpilased kordamööda jutustavad. Edasi tutvustab õpetaja IV kl. õpilasi Euroopa mandriga, peatudes lähemalt Soome ning soomlaste juures. Õpetaja ütleb eksikombel, et soomlasi on 8 miljonit. V kl. võetakse edasi Hiina. Tund on kokkuvõttes rahuldav

Matemaatika V kl. – õpet. H. Horn. Alguses kontrollis õpetaja kodus

tehtud ülesandeid. Ilmjeminé peatuts selle juures, kuidas liita iseseisvalt, kuidas ühenimelisi murde. Tund rahuldav.

1. Koolikohustuslikud lapsed käivad kõik koolis.
2. Aust ei ole koolimaime ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on peetud protokolle. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.
4. Koolil on aed ja kooli ümbrus on korras.
5. Koaliruumid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtad. Puhtust kontrollitakse igal esmaspäeval.
7. Nõukogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on seni peetud 1, mis ka on protokollitud.
9. Kroonikaraamat on, kuid 1941/42. õppeaasta on sõna kajastmata.
10. Päevikute kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Kooliraamatukogu on nõuetekohane.
12. Töökava koolijuhataja ei ole nõudnud.
13. Klassipäevaraamatud on korras.
14. Interneeridis on 3 õpil., kes rohkem saavutusi ei ole olnud.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

12. II 1943. Maat

19. Tõllaste Algkool.

Kooli on 4 komplekti. Juhataja A. Lepik

Eesti keel VI kl. — õpet. A. Kübar. Tunni alguses pidas üks VI kl. õpilane referaadi: „Kuidas käituda väiksemate õpilastega". Nõuandeid ettekandeid peetakse igal laupäeval eesti keele tunni alguses. Ettekanne õnnestus. Lausеanalüüs jätab soovida. Sihitava regleid tuleks paremini tunda. Väljeid oskas mõnis õpilane päris hästi määrata. Edasi harjutati kirjavahemärkide paremist otsese kõne puhul. Õpetaja parandas „Vanamuine" pro „Vanemuine". Ilmjemiini kordas õpetaja, millal parandatakse juttumärke. Tund on rahuldav, kuid hoogu oli vähe.

Saksa keel III kl. — õpet. O. Oolma. Alguses luges üks õpilane ülesantud pala. Ilmjemiini esitas õpetaja talle küsimusi loetu kohta ning laskis siis õpilasel kirjutada tahvlile üks lause. Sõna „Vater" häälduse tegi õpilastele raskusi. Edasi järgnes jutlemine: õpetaja esitas küsimusi kogu klassile, millele õpilased korduvõõda reageerisid. Hääldamine on õpilastel rahuldav. Hääldamist harjutati kogu klassiga koos. Tund läppes saksa hümniga. Üldmuljetes on tund mitmekesine ja korralik.

Matemaatika I ja II kl. - õpet. H. Laus. Tund oli näitlik ja kogu klass võttis innuga osa.
Tund täiesti rahuldav.

Laulmine IV ja V kl. — õpet. A. Lepik. Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika VI kl. — õpet. A. Kübar. Protsendi arvutamine läbeb. Õpilased käivad kordamööda tahvli juures ülesandeid lahendamas. Tund rahuldav.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi koolis 3 rüüte puudusel.
2. Arst ei ole koolivunne ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokollid olemas. Viimane protokoll on 17. dets. 1942.
4. Kooli ei ole aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolivunnaid on korra ning puhtuse poolest rahuldavas seisukorras
6. Õpilased on puhtad ning rahuldavalt rüietatud.
7. Hoolekogu koosolekute kohta on protokolle peetud.
8. Lastevanemate koosolekuid on üks peetud 1.
9. Kroonikaraamat on ja seda on korralikult peetud.
10. Ringkirjade kaust ja HKT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Raamatukogu on rahuldavas seisukorras — kogus on nimestiku järgi 390 eks.
12. Tõkava koolijuhataja nõudnud ei ole.
13. Klassijäevaraamatud on korras.
14. Internaadis on 14 õpilast.

13. II 1943.

Ernst

#20. Tornimäe Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja A. Kivi. Kool asub kahes majas: neist 2 kompl., s.o. I, II ja III kl. Tornimäel ja 1 kompl., s.o. IV, V ja VI kl. Uuemõisas (eesti keel V ja VI kl. — õpet. S. Reki. VI kl. õpilased kirjutavad kordamööda tahvlil grammatilist harjutust nud-partitsiibi moodustamiseks. Proovin väldete kindlust: määratakse „päike" (II v.), vajub (IV v.), taha (III v.), looduse (II v.). V kl. ei tea, missuguste vormide järgi määratakse kindlaks pöördsõna astmevaheldus.

Tunnikäik on rahuldav, kuid õpil. teadmised jätavad soovida.

Matemaatika V ja VI kl. — õpet. S. Reki. Jääb mulje, et on küll üsna palju läbi võetud, kuid pole seda süvendatud. Tund rahuldav.

Kodulugu III kl. ja loodusõpetus IV kl. — õpet. A. Kivi. Peatutakse koduloomade, eriti lehma juures. Tund on liiga põhjalik. Kokkuvõttes — hää.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. A. Loo. I kl. lugemine läheb. Laetule

järgnes kohe vähemtuntud sõnade seletamine. Üldjoontes jutustasid õpilased raamatus leidvate piltide järele. Käekiri on tavalisest arenenud. Lõpuks õpiti koos pähe üht salmikest. Tund täiesti hää.

Saksa keel IV ja IV kl. — õpet. A. Laos. III kl. tegi raamatust kirjalikku harjutust IV kl. lugemine läheb. Esitasin küsimusi — vastused on rahuldavad. Tund rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Aust on koolinõume ja õpilasi vaadanud. Suurimaks puuduseks on see, et käimlad on 2 aastat välja vedamata.

3. On peetud 4 õppenõukogu koosolekut, neist need on protokollimata. Juhin tähelepanu sellele, et õppenõukogu koosolekud tuleb igakord protokollida.

4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.

5. Koaliruumid on puhtad ning rahuldavas seisukorras. Ühelnõinas on aknad ja uksed läbi, samuti katus, mis vajaks parandamist.

6. Õpilased on puhtad ning korralikult riides.

7. Koolekogu koosolek on protokollitud.

8. 1 lastevanemate koosolek on peetud.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 16. nov. 1941.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tööaval on kooljuhatajale esitatud.

12. Klassipäevaraamatuid on korralikult peetud.

13. Koolil internaati ei ole.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

17. II 1943.

E Moor

#21. Kõrkvere Algkool.

Koolis on 2 kompl. Juhataja H. Aro.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. E. Järvalt. Korratakse verbivormide vastastikust olenevust. Tund on rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. E. Järvalt. Õpetaja kombineerib lahendada antavad ülesanded peast. Tund on rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. H. Aro. Korratakse läbivõetut. Tund on rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. H. Aro. Lugemine rahuldav. Küsimustele vastamine oüvib üsna kindlalt ning õieti. Kodune harjutus on õieti täidetud. Tunnikäik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

1. Koolikohust. lastest ei käi koolis 1 haiguse järast.
2. ttist on koliruume ja õpilasi 1 korra vaadanud. Esineb palju hambahaigusi.
3. Õppenõukogu koosolekud on protokollitud ja viimane protokoll on 20. dets. 1942.
4. Eeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koliruume on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtad ning korralikult riietatud.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lasteaiaemate koosolek on protokollitud.
9. Kronikaraamatut on peetud kuni 1943. a.
10. Riigikirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Tööaeg koolijuhat. nõudmud ei ole.
12. Klass-päevaraamatusse on mõned tunnid sisse kandmata.
13. Internaat on, kuid seda ei kasutata, sest pole soovijaid.

Üldiselt jään õppe- ja kasvatustööga rahule.

18. II 1943.

Moost

A 22. Saarekülа Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Rand.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Rand. IV kl. kirjutatakse tahvlile harjutust b, d, g märkimiseks t-i kõrvale. V kl. tugeva ja nõrga astme määramise harjutus: t.n.a. kukke hari on punane. Ema otsis t.a. kukke. VI kl. loetakse J. Mändmetsa jutustust „Sõnn." Ki õjemini järgneb loetu läbiarutamise. Pärast seda anti VI kl. teha de-mitmuse moodustamise harjutus. Tund on rahuldav, kuid õpilased on saamatud ning täpsamatud.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. M. Multer. VI kl. lahendatakse lihtsaid protsentide arvutamise ülesandeid, kuid õpilased ei saa nendega kuidagi hakkama. Üldse on lapsed väga saamatud.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. A. Rand. III kl. peaks lugemine kindlamini käes olema. I ja II kl. tegid kirjutamise harjutusi. Käekiri rahuldavalt arenenud. III kl. anti pärast kirjalik harjutus. Et kõik sellest aru saaksid, laskis õpetaja alguses osa harjutust tahvlil täita. Tund rahuldav.

1. Kõik koolikohuslikud lapsed käivad koolis.
2. ttist on koliruume ja õpilasi vaadanud. Suurima puudusena märkis ta kärnatõbi.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane

protokoll on 21. dets. 1942.

4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolirumnid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Vanemate koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1942/43. õppeaastani.
10. Riigikirjade kaust ja HD Teataja on õpetajate allkirja vastu teatatud.
11. Tööraad on tehtud nädalate kaupa.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole. Suurem osa lapsi elab Saare Lastekodus.

Üldiselt jääb mulje, et õpetajad küll koju teevad, mis nad suudavad ning oskavad, kuid puudulikku ning viletsat edasijõudmise põhjuseks on õpilaste saamatus.

1. märtsil 1943.

Maat

A 23. Audla õppekoht.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. A. Teivik. Ühelaste asemel tarvitab õpetaja järjekordselt „ükoik". Õpilased käivad tunnis silmatorkavalt palju väljas. Õpetaja seletused on selged ning asjalikud. Tund on täiesti rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. E. Laas. Õpetaja korraldas testi sõnavara kontrollimiseks, andes sõnu eesti keelest saksa keele tõlkida: V ja VI kl. anti tõlkida 30 sõna, IV kl. 22 sõna. Kui õpilaselt midagi küsin, teib sellele püstitõusmisega raskusi ja püüab istudes vastata. Nähtavasti pole õpetajad neilt seda nõudnud. Testis on hirmus palju vigu. Sõnult paarile õpilasele läheb see korralikult. Sõnu tuntakse, kuid õigekirjutus jätab soovida. Üldiselt on õpilaste teadmised asjalt vaevalt rahuldavad.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. A. Teivik. Mõnel I kl. õpilasel ei taha kokkulugemine kuidagi minna. Käekiri on aga tarvilikult arenenud. Tund rahuldav.

Ajalugu IV, V ja VI kl. — õpet. E. Laas. VI kl. õpil. jutustab Paju lahingust ja Ltn. Kuperjanovi surmast, teine õpil. jutustab õõjast Landeswehriga. Õpilased käivad liiga palju väljas.

Õpetajal oneks peaks olema rohkem haaravat ning elu, kust muidu jääb tund liiga tuimaks. Üldse on tund väga raamatuline — õpetaja ei oska minutiksi raamatust lahti. Ka õpilased jutustavad monotoonselt ning elutult. Tund vaevalt rahuldav.

Maateadus IV, V ja VI kl. – õpet. A. Teivik. Õpetaja peatub Läänemaa juures, tõmmates paralleele Saaremaaga. Kõigemini juhutaksid õpilased kordamööda õpetaja poolt ettekantut ümber. V ja VI kl. juhutasid Venemaast. Tund täiesti rahuldav.

1. Koolikohustusest hajuvad kõik kooliskäivad lapsed käivad kõik koolis.

2. Arst on koolinumme ning õpilasi vaadanud. Erilisi puudusi ta ei ole märkinud – 6 õpilasel oli näärmetuberkuloosi.

3. Õpetajatekogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.

4. Koolil on aed ja kooli ümbrus on korras.

5. Koolinumme on remonteerinata. Välisseinad ja siseruumid vajaksid paremat.

6. Õpilased on puhtad ning nende riided on korralikud.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Õpetöö algul on peetud 1 lasteaiaõp. koosolek.

9. Kroonikaraamat on ja seda on peetud kuni viimase ajani, kusjuures kaks viimast aastat on sisse kandmata, sest koolijuhataja kogub veel andmeid viimase ajaga sündmuste kohta.

10. Reegkirjade kaust ja HDV on õpetajaskondadele allkirja vastu teatatud.

11. Töökava koolijuhataja nõudnud ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaati koolil ei ole.

Üldiselt hinnan õppe- ja kasvatustöö enam-vähem rahuldavaks.

2. III 1943.

Maat

A 24. Kahtla Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhatajaõp. J. Kadarik.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. A. Randmaa. I kl. harjutati korratabelit. Kõigemini kontrollisin õpilaste teadmisi – need näisid olevat rahuldavad. Tund rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. A. Meier. V kl. loetakse O. Lutsu ühe vaatluslikku meinajutte „Ülemiste vanake". VI kl. täidab samal ajal da-inf. moodustamise harjutust. Väldete tundmine on rahuldav. Tund rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. A. Randmaa. Õpilaste teadmised on täiesti rahuldavad.

Usuõpetus I ja II kl. – õpet. J. Kadarik. Arutletakse juttu „Haige

Peedešta tugi juures". Tund hää.

1. Kõik koolikohustuslased lapsed käivad koolis.
2. Arst on koolimaime ja õpilaste vaadanud. Eriliste puudusi ta ei märkinud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokolle on 26. veebr. 1943.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korrastamata.
5. Koolimaimid on puhtad ning korras.
6. Mõne õpilase käte puhtus jätab soovida.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941. a.
10. Riigikirjade kaust ja HDT on õppejõududele teatatud.
11. Tööaru nõutud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole — ehitus on pooleli.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

3. III 1943.

Mart

25. Kallemäe Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja: J. Praakes.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. M. Sahitikov. Algul kontrollib õpetaja kodust harjutust liitsõnade kohta: õpilased loevad kordamisööda harjutust ette. Selle järele kirjutati tahvlile ette ütlust. Hiljemini korrati keskšõna ning sellele järgnevalt määršõna ja keskšõna kokku- ning lahkukirjutamist. Klass reageerib üsna hästi. Tund hää.

Eesti keel I kl. — õpet. L. Umal. I kl. lugemine läheb. On üsna hää, et õpilased kordamisööda klassi ette lugema kutsutakse. Lugemisele järgnes kirjutamine: käekiri on tarviliselt arenenud. Lõpul järgnes õpetaja poolt õppejutt emast. Tund täiesti rahuldav.

Saksa keel III kl. — õpet. R. Aste. Lugemine on kindel + küsimustele vastamine täiesti rahuldav. Sõnu teatakse rahuldavalt. Häälduseharjutusi tehti koos kogu klassiga. Õpilaste teadmised on rahuldavad. Tund t. rahuldav.

Laulmine III ja IV kl. — õpet. J. Praakes. Korratakse õpitud laule. Tund täiesti rahuldav.

Saksa keel V ja VI kl. — õpetaja R. Aste. Tund on väga metoodiline.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Kust on koolimaja õpilasi vaadanud. Suurima puudusena mõtlesin ta süžeelisi ja kärnatõbe.

3. Õpetajate kogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane prot. on 29. okt. 1942.

4. Korrastatud aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korrastamata.

5. Kooli ruume on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.

6. Mõnel õpilasel jätab käte puhtus soovida. Riided on enam-vähem korralikud.

7. Hoolekogu koosolekuid on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase ajani.

10. Ringkirjade kausta ja HTJ on õpetajatele allkirja vastu tutvutud.

11. Päevikuid on tehtud.

12. Klassipäevaraamatuisse on mõned sissekanded tegemata.

13. Internaadis on 47 õpil. — neist on internaaditoidul 41.

Hindan õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavaks.

4. III 1943.

Maat

#26. Liiva Algkool.

Matemaatika III kl. — õpet. L. Miller. Algul kontrollitakse kodutöid ülesandeid, mis võtab umbes poole tunnist. Hiljemini jatkub ülesannete lahendamine tahvlil. Tunnis on liiga vähe hoogu. Vaevalt rahuldav.

Matemaatika IV a kl. — õpet. K. Elmiw. 100–1000 korrutamine ühelistega. Õpilased lahendavad terve tunni tahvlil analoogilisi ülesandeid. Tund rahuldav.

Ühisõpetus II a kl. — õpet. N. Marjowa. Tund rahuldav.

Kehaline kasvatus II kl. — õpet. V. Jõgi. Algutses mängiti laulumängu, hiljemini järgnes sellele pallimäng. Tund rahuldav.

Tööõpetus tüdarlastele III a kl. — õpet. H. Korsar. Õpilased teevad kodust kaasavõetud materjalist ühtteist. Õpetaja näpunäited omal kohal ja tunnijuhtimine kindel. Rahuldav.

Eesti keel I kl. — õpet. A. Kann. Lugemine läheb, kirjutamine samuti. Tund rahuldav.

Eesti keel I a kl. — õpet. F. Starma. Lugemine ja kirjutamine

läheval. Tund rahuldav.

Kodulugu III a kl. – õpet. M. Kivi. Õpetaja räägib põldkirjast. Demonstreerimiseks oli ta põldkirje kaasa toonud. Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika V kl. – õpet. V. Palts. Käsil on murdude lühtmine, laiendamine ning taandamine. Õpilaste teadmised üldiselt rahuldavad. Tund rahuldav.

Eesti keel VI a kl. – õpet. O. Aavik. Lauseliikide ja lauseliikmete määramine. Tund rahuldav.

6. III 1943. Maat

#27. Lõõne Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juh. O. Kaasik.

Eesti keel III kl. – õpet. F. Kaasik. Harjutati käändamist. Edasi harjutati omastava ja osastava tarvitamist lauseis: Poisi püksid rippusid varnas. Nägin poissi maanteel jne. Ühtlasi laseb ta näiteid tuua selle kohta, millal on lõpus -d: Lugjed on valged. Tehakse kokkuvõte: ains. osastava lõpus on -t, mitmuse nimetava lõpus -d. Tund on sisukas ning hää.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. O. Vahter. I kl. käekiri on tarvilisel arenenud; II kl. harjutas tähelil kirjutamist. Õpetaja jättis kahjuks osa viga parandamata. Tund rahuldav.

Laulmine VI kl. – õpet. O. Kaasik. Võeti läbi helireedelt. Ühtlasi lauldi mitmesuguseid laule. Tund täiesti hää.

V kl. matemaatika, IV kl. loodusõpetus – õpet. A. Metsa. V kl. arvutab välja ristkahuka ruumala, IV kl. kütteained: puu, turvas, põlevkivi, kivisüsi. Tund täiesti rahuldav.

Matemaatika III kl. – õpet. O. Vahter. Lahendatakse kordamisülesandeid. Tund on monotoonne, mis üldiselt võib selle lugeda rahuldavaks.

1. Kõik koolikohustlikud lapsed käivad koolis.
2. Aust on kvaliteetne ja õpilasi vaadanud. Sügeldi oli palju.
3. Õppenõukogu koosolekud on protokollitud. Viimane protokoll on 26. II 1943.
4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooli ruume on puhtad. Ahjud vajavad ümbertegemist.
6. Õpilased on puhtad.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kevadeks saab kroonikaraamatu korda.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õpetajaskonnale allkirja vastu teatatud.
11. Tööaval on tehtud.
12. Klassipäevaraamatud on korras
13. Internaati koolil ei ole, seat pole vastavaid ruume.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö Lõõne Algkoolis täiesti rahuldavaks.

8. III 1943.

J. Maat

A28. Lassi Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juh. V. Tamm.

Loodusõpetus V ja VI kl. – õpet. S. Part. V kl. on käsil hinganime ja hinganiselundid, VI kl. käijutas happeist ja hapremeiest. Tund on rahuldav, kuid tempo on liiga kiire. Õpilastel puuduvad vastavad õpikud.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. V. Tamm. Et I kl. raamatuid väike oli, kirjutas õpetaja ülesanded tahvlile. Selle järele kontrollis õpetaja koduseid ülesandeid ning laskis raamatust lahendada uusi ülesandeid, näist mõne tahvlil. Tund rahuldav.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. A. Raud. IV kl. oli kodusest ülesandest ostmevaheldusliku sõnade väljakirjutamise ja tugeva ning nõrga astme määramine. III kl. loeb „Kuidas Juku käis Vabadussõjas". Tund täiesti rahuldav.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 7: neist kolm haigusе pärast ja neli ürete puudusel. Hoolekogu on küsimust arutanud, kuid väljapääsu pole leitud.

2. Aast on kooliruume ja õpilasi vaadanud. Eriliisi puudusi ta ei ole märkinud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 10. okt. 1942.

4. Korraldatud aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on enam-vähem korras.

5. Ruumides on tolmu.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Hoolekogu koosolekute kohta on protokolle peetud.

8. Lastevan. koosolekud on samuti protokollitud.

9. Kroonikaraamatut koolil ei ole — see on sõjaajal kadama läinud.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õpetajaskonnale teatatud.

11. Tööaval koolijuhataja ründud ei ole.

12. Klassipäevaraamatusse on osa sissekandeid tegemata.

13. Internaadis on 3 õpil., kes enestele ise toitu valmistavad.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

9. III 1943.

Maat

A 29. Koikla Algkool.

Kaalis on 2 komplekti. Juhataja H. Muri.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. H. Muri. V kl. protsentide arvutamine, IV kl. tehted murdudega. Klass on osavõtlik. Tund hää.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. H. Muri. Lugemine täiesti rahuldav. Küsimustele reageerib klass päris hästi. Küsitlesin õpilasi – teadmised on täiesti rahuldavad. Tund hää.

Eesti keel I, II ja III kl. Et õpetaja M. Lepik oli arsti juure läinud, küsitlesin õpilasi ise. Lugemine on üsna kindel.

Joonistamine IV, V ja VI kl. – õpet. H. Muri. Algul annab õpetaja seletusi näo proportsioonist ja näo joonistamisest. Hiljemini joonistavad õpilased nägu antud näpunäidete järgi. Seletused on selged. Tund hää.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi kaalis 1 laiguse pärast.

2. Arst ei ole koolivaime ega õpilasi vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 28. II 1943.

4. Kaalil on puukool, kuid see on pisut metsistunud. Kooli ümbrus on korras – tuul on kohati aia maha ajanud.

5. Koolivaime on puhtad, kuid remont jätab soovida. Pannitabamuse tagajärjel on koolijuhataja sorter elamiskõlbmatu.

6. Õpilased on puhtad.

7. Haolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevan. koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1940. a. Mis põhjusel seda liiklemisi ei ole peetud, seda koolijuhataja ei tea.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Töökava ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on üldiselt korras – puudurad ainult mõned sissekanded.

13. Internaati kaalil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavaks.

10. III 1943.

Maat

A 30. Tagavere Algkool.

Kaolis on 2 komplekti. Juhataja: O. Grünbaum

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. O. Grünbaum. Õpetaja kontrollis alguses koduste ülesannete lahendamist. Tunnikäik ja õpetaja võtted rahuldavad.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. E. Lõugas. Lugemine läheb, kirjutamine samuti. Tund kõigiti rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. E. Lõugas. Õpetaja seletatses etteütluses tehtud vigu. Etteütlus oli kirjutatud -gi, -ki kontrolliviisiks. Väljaid osatakse määrata. IV kl. teab küll käänete nimed, kuid käänamine teeb raskusi. Tunnikäik on üsna rahuldav.

Saksa keel III kl. – õpet. E. Lõugas. Häälduamine teeb raskusi. Eesti keelest saksa keele tõlkimine rahuldav. Tund rahuldav.

Maateadus IV, V ja VI kl. – õpet. O. Grünbaum. Korratakse Eurenei poolsuvi. Õpilased reageerivad küsimustele rahuldavalt. Tunnikäik rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Arst on kooliruume ja õpilasi vaadanud. Puudusena märkis ta kärnatõbe.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 22. detsembrist 1942.

4. Kooli on aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Kooliruume on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavad.

7. Hoolekogu koosolekuid on protokollitud.

8. Lasteaiaealiste koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1942. kooliaasta lõpuni.

10. Ringkirjade kaust ja HKT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tõõkava ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on korralikult korras – puudub ainult paar sissekannet.

13. Internaatkoole ei ole.

Kindlas õppe- ja kasvatustöö rahuldavas.

11. V 1943.

J. Maat

№ 31. Kavandi Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhatajo L. Tischler.

IV kl. usuõpetus ja V, VI loodusõpetus — õpetaja A. Sõda. Õpetaja on lüga raamatu küljes kinni. Õpilaste vastused on rahuldavad. Tund rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. A. Sõda. Lugemine läheb, kirjutamine samuti. Tund rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. L. Tischler. V ja VI kl. juhatas „Kalevipojast". Käänamine läheb viisalt, astmevaheldust ei tunta, välteid ei osata määrata. See on ilmselt eelmiste õpetajate süü.

1. Kõik koolikohuslased lapsed käivad koolis.
2. Kust on koolinume ja õpilasi vaadanud. Erilisi puudusi ta ei märkinud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 26. II 1943.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolinumide remont jätab soovida. Ka tolmu on palju.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosolekuid on protokollitud.
8. Lasteaed. koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamat on, kuid mõned aastad on vahepealt juhataja prl. Kalmi poolt sissekandmata.
10. Ringkirjade kaust ja HBT on õppejõududele teatatud.
11. Töökava ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on üldiselt korras — puudvad ainult mõned sissekanded õpetaja A. Sõda poolt.
13. Internaati kooli ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

12. III 1943.

Imaot

№ 32. Taaliku Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja O. Atas.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. A. Atsmaa. Kontrolliõu koduseid ülesandeid. Hiljemini peatus õpetaja lihtmurdude juures. Tunniskäik rahuldav.

Loodusõpetus V, VI kl., usuõpetus IV kl. — õpet. O. Atas. Teemaks on: „Kuidas püsis meie keha tervena". Õpilased vastasid üsna ladusasti. Tund on rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Atsmaa. Tuuni andoin väldetest ise. Lehitsesin ka klassitöid. Neist jäi mulje, et õpetaja A. Atsmaa ei ole võimeline VI kl. eesti keelt õpetama, vaid peaks pürduma III klassi ja.

1. Koalikohuslikud lapsed käivad kõik koolis.

2. Arst on kooliruume ja õpilasi vaadanud. Suuremaid puudusi ta ei näinud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 12. okt. 1942.

4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Kooliruumide remont jätab soovida.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lasteaednemate koosolekuid peetud ei ole.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1942. a.

10. Ringkirjade kaust ja HTJ on õppejõududele teatatud.

11. Töökava tehtud ei ole.

12. Klassijäevaraamatuis puuduvad mõned hindekanded.

13. Internaati koolil ei ole.

Hindan õppe- ja kasvatustöö enam-vähem rahuldavaks.

13. III 1943. Maat

33. Vaivere Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja P. Virmastu.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. H. Fat. III kl. Korratakse ainsuse osastavat. Millal on ains. osast. -d, millal -t? Lasti õpilasi tuua näiteid: Mees raius puu-d. Soitsin mööda maanteed. Mehe tüdrukut tõstis aias. Edasi peatuti ains. omastava. Kuidas saame ains. omastava? Ains. omastava saame, kui mitm. nimetava lõpust -d ära jätame. Sellele järgnevalt peatuti tüvevõtteil ja selle moodustamise juures. IV kl. võetakse läbi pöördsõna. Tund on korraviitte põhjalik ning hää.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. H. Fat. V kl. lugemine läheb, küsimustele vastamine samuti. Õpilaste teadmised on täiesti rahuldavad. Tund hää.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. A. Lõuk. Õpetaja kirjutas ülesanded tahvlile, mida õpilased siis lahendasid, soovitades õpetajale kordamööda

resultaadi. Hiljem lahendati ülesandeid peast korratabeli kordamiseks. Õpetaja sõtted on head ja panevad kogu klassi kaasa töötama. Tund hää.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. P. Virmastu. I kl. kirjutas raamatust ära, II kl. õpilased aitasid neid selle juures. Nõrgemad II kl. õpilased kirjutasid tahtvile etteütlust. Mõnel I kl. õpilasel on käekiri väga viletsa. Lugemine I ja II kl. üldiselt rahuldav. Tund rahuldav.

Kehal. kaov. III, IV, V ja VI kl. tütarlastele – õpet. H. Just. Õpitakse rahvatantse. Ruum on kahjuks väga tolmune. Tund rahuldav.

1. Kaks koolikohust. last ei käi koolis riiete puudusel, 1 jalatsite puudusel.
2. Koolilast ei ole koolimuna ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekud on protokollitud. Viimane prot. on 15. märtsist 1943.
4. Koolilaeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Ruumides on palju tolmu. Talvel on muuseid külmad.
6. Mõnel õpilasel on käed mustad.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonukasvamatust on peetud kuni 1942. a. kevadeni.
10. Ringkirjade kaust ja HMT on õpetajaskonnale allkirja vastu teatatud.
11. Töökava tehtud ei ole.
12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned viimsekanded.
13. Koolil internaati ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hinnan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

18. IV 1943.

Maat

34. Naava Algkool.

Koolis on 1 kompl. Juhataja Joh. Nääb.

Eesti keel I, III ja V kl., matemaatika IV kl. V kl. on käsitöö mundude jagamine; III kl. lahendas ülesandeid mitmesuguste tehetega. I kl. korratakse harjutamine tähtede abil. IV kl. küsiti loetud palas ettetulnud uusi sõnu. Üldiselt on tund rahuldav, vaid õpilased on väike edasi jõudnud.

Eesti keel kõigis klassides. I kl. kirjutamine. Õpetaja parandas kirjutuses tehtud vigu. IV kl. arutletakse rahvalaulu „Kui mina

haukan laulemaie." Välteid osatakse V kl. määrata. I kl. lugemine rahuldav. Tuud rahuldav.

Tuuri hindan rahuldavaks, kuid õpilaste teadmised on vähesed ning lünklikud.

1. Kõik kaalekohustikud lapsed käivad koolis.
2. Arst ei ole koolivenne ega õpilasi vaadanud.
3. Õpperõivaga kaotalekate kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.
4. Steda ei ole. Kool on üürimajas.
5. Koolivenneid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtad.
7. Koolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1943. a. algusen.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Klassijäevaraamatuis puuduvad allkirjad.
12. Interaate koolil ei ole.

Üldiselt on õpilased aines vähe edasi jõudnud.

20. III 1943.

Mad

35. Laadjala Algkool.

Koolis on 3 kompl. Juhat. A. Punab.

Usuõpetus I ja II kl. – õpet. S. Nääb. Peatutu selle juures, millal palvetatakse. Tuud rahuldav.

Ajalugu V ja VII kl. – õpet. L. Tamm. Tegu- ja abitegu. Teooriseaegsed maksud. Hiiumuse oli talupoja elamu teooriuse ajal. Õpetaja ei paranda õpilaste keelevigu. Maide on tuud rahuldav.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. S. Nääb. Lugemine on rahuldav pääle paari õpilase, kellel see kuidagi ei lähe. Käekiri on rahuldavalt arenenud. Tuud rahuldav.

Saksa keel V ja VII kl. – õpet. A. Punab. Algul loevad õpilased ülesantud pala. Hiljemini järgneb küsimustele vastamine, mis läheb ladusast. Õpilaste tõlkedmised on täiesti rahuldavad. Tuud täiesti rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. L. Tamm. Lugemine rahuldav, -tõlkimine samuti. Tuud rahuldav.

Kehaline kasvatus puistele — A. Punab. Ei võrsutata õpilasi korralikult üles, seljak on lohakas. Tunni lõpp valgub laiali. Näib, et A. Punab on võimlemise õpetajaks liiga vana ning ajast maha jäänud.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 1 vaeguse järgast.
2. Ruut on koolivunne ja õpilasi vaadanud. Täiesti oli puas.
3. Õppekäsiraamatu kasutamise kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 8. IV 1943.
4. Koolil on korrastatud puukuur. Kooli ümbrus on remondi tõttu korrastamata.
5. Koolivunnides on palju tolmu
6. Õpil. on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras. Riided on ärletoad.
7. Koolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1942. a.
10. Ringkirjade kaust ja HDÕ on õpetajatele tutvutud.
11. Täiskasv. puhat. ei ole nõudnud.
12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned ülevaatused ja klassijuh. allkirjad.
13. Internaati ei ole.

Hindas õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

22. IV 1943.

Enast

№ 36. Linna Algkool.

Koolis on 13 klassi. Juhataja M. Vaga.

Eesti keel VII kl. — õpet. E. Tuuling. Teadmised keeleõpetusest on enam-vähem rahuldavad. Lüngi on siiski olemas. Tund rahuldav.

Matemaatika IV kl. — õpet. N. Punk. Õpetaja selgitab protsendiviisistet kümnendmurru abil. Kajutati kümnendmurde protsentidena ja protsente kümnendmurdudena. Tund on korrastatud tihe ning hää.

Saksa keel IV a kl. — õpet. M. Lepik. Õpetaja esitas küsimusi ja õpilased vastasid. Lugemine rahuldav. Lugemine ja vastamine peaksid tundima valjemini. Teadmised rahuldavad. Tund rahuldav.

Eesti keel V a kl. — õpet. S. Pajur. Teadmised rahuldavad. Tund rahuldav

23. III 1943.

Enast

№ 37. Pähkla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja M. Vaga.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpetaja A. Mägi. Õpetaja enese keeleoskus on nõrk. Ta küsib ta: „Wo ist die Fehler?" Was für ein Form ist das? jne Tund seisnes päämiselt üksikuis eluliis küsimuseis ja vastuseis. Jutlemist oli liiga vähe. Häälduseine on nõrk. Õpilane ütleb „blüchten" pro „blühten".

Üldiselt on tund vaevalt rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. – õpet. M. Vaga. Vastavate õpikute punktidel kirjutas õpetaja kõik ülesanded tahvlile. III kl. ei ole korratahel käes. Tunniköik on rahuldav, kuid õpilaste teadmised on vaevalt rahuldavad.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. A. Mägi. IV kl. murdude taandamine, V kl. protsentide arvutamine. Suuri raskusi teeb järgmise ülesande lahendamine: Kaupmees ostis rüüet 7,2 marka meeter ja müüs välja 8 marka meeter. Mitu protsenti sai ta kasu? Pikar arvutamise järele leitakse, et kaupmees sai kasu 10%, millega ka õpetaja nõustus, kuid mis muidugi on vale. Üldkokkuvõttes on tund vaevalt rahuldav.

1. Kõik koolikohuslikud lapsed käivad koolis.
2. Arst ei ole koolieaune iga õpilast vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta ei ole protokolle sisse kantud.
4. Ted on. Kooli ümbrus on armetu.
5. Puhtuse poolest on ruumid rahuldavad.
6. Õpilaste puhtus jätab soovida.
7. Hoolekogu koosolekuid peetakse igas kuus 1.
8. Lastevan. koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamat seatakse kevadeks korda.
10. Ringkirjade kaust ja HMTon õppejõududele teatatud.
11. Täiskasv. õhtuteid ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaate koolil ei ole, elust pole vastavaid ruume.

Ülevaade õppe- ja kasvatustöö vaevalt rahuldavaks.

24. III 1943.

Ekart

№ 38. Kuressaare Tööstuskool.

Juhataja P. Starka.

Matemaatika I kl. — õpet. V. Mald. Tunni alguses korrati läbivõetud kursust. Uue osaga käsitleti ringjoont. Tund täiesti rahuldav.

Saksa keel I kl. — õpet. M. Jakson. Lugemine rahuldav. Küsimustele vastamine läheb. Tund t. rahuldav.

Mehaanika IV kl. — õpet. E. Kurslandt. Tahvlil lahendati ülesandeid valemite järgi. Tund rahuldav.

Kehaline kasvatus IV kl. — õpet. V. Peters. Õpetaja seletas kuuli tõukamise tehnikat. Seletused on selged ning ilmekad. Algjemini tõugati kuuli, kusjuures õpetaja parandas kehahoiakut. Tund hää.

25. III 1943.

Uuat

№ 39. Käesla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja F. Tarkus.

Eesti keel I ja II kl., saksa keel III kl. — õpet. P. Võõrtmaan.

I kl. laseb õpetaja õpilastel tahvlile kirjutada üksiksõna (tül, silk, muna kanna, kana). Selle asemel oleks võinud lasta kirjutada lühikesi lauseid. Õpilased juhastavad tahvlit käega. Tahvel oli halb, nii et vaevalt võis lugeda, mis sinna kirjutati. Tund korraldatu rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. P. Võõrtmaan. VI kl. arvutas kolmnurga pinda kaardilt, IV kl. arvutas oma klassi ruumala. Tunnikäik rahuldav.

Matemaatika I, II ja III kl. — õpet. F. Tarkus. I klassis liitmine ja lahutamine läheval, II kl. on korratabel sõrmlastes käes. Tund täiesti rahuldav.

Eesti keel VI kl. — õpet. F. Tarkus. Sõnaväldete määramine läheb vaevaliselt. Ajatmevaheldust ei tunta küllaldaselt, sõ käänamine pole õunuem asi. Lauseanalüüs läheb, kuid õigekirjutise reegleid peaks paremini tundma. Tunnikäik on rahuldavad, kuid õpilaste teadmised keeleõpetusest pole küllaldased.

Saksa keel IV, V ja VII kl. — õpet. F. Tarkus. Tunnikäik ja teadmised t. rahuldavad.

1. Üks õpilane ei käi koolis vaesuse pärast.
2. Arst ei ole koolimaad ega õpilaste vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 28. II 1943.
4. Abi on kavalil. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaid on puhtad, kuid remont jätab soovida.
6. Mõne õpilase käed ja riided ei ole küllalt puhtad.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1932. a. Vahepealne aeg on koolijuhatajal valmis, kuid tõtt kandmata.
10. Õpetajate kaust ja HOS on õppejõndudele alleinja vastu teatatud.
11. Pöökavad on tehtud rõdalate kaupa ja neist peetakse kinni
12. Klassijäevaraamatud on korras
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hendan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

26. IV 1943.

Imaat

40. Kaarma Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhatoja J. Kurikjan.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. L. Tamm. I kl. lugemine läheb vähem rahuldavalt, II kl. käekiri korralik, lugemine läheb. Tund t. rahuldav

Matemaatika IV ja VI kl. – õpet. J. Kurikjan. IV kl. arvutas väljas kasvajärase ruutsuurga pindala. Edasi võeti läbi prisma pindala. Tund rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. E. Kipper. Käsitlusel on verbivormide kokku- ja lahkukirjutamine määrsõnadega. Selle harjutamiseks kirjutatakse tahvlile ettevõtlust. Vältel on ebakindlad. Tund rahuldav.

Matemaatika III ja IV kl. – õpet. J. Kurikjan. III klassis lahendatakse ülesandeid mõõtmesuguste tehetega, IV kl. on käsil harilikud murrud. Tund ja õpilaste teadmised t. rahuldavad.

1. Üks koolikohustuslik laps ei käi koolis terviseseisundi pärast
2. Koolivarst on koolimuusse ja õpilasi vaadanud. Puudusi ta ei märkinud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 16. jaan. 1943.
4. Abiala kooli ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas olekukorras.

7. Hoolekogu koosolekud on protokallitud.
8. Lasteaiamaterate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19/II/42. koolivaheajani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Töökava ei ole esitatud.
12. Klassijäevikuis puuduvad mõned lisekanded.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö t. rahuldavaks.

29. II 1943.

#41. Haanse Algkool

Koolis on 2 kompl. Juhataja N. Klaas.

Kehaline kasvatus IV, V ja VI kl. — õpet. N. Klaas. Õpetati tervistamist. Tund rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Tarkus. IV kl. ei tunta käändeid ega osata öelda käänata. VI kl. on väldetega raskusi, mis vellega võib enam-vähem rahalduda. Lahku- ja kokkukirj. pole samuti as. Tund v. rahuldav.

Laksa. keel III kl. — õpet. N. Klaas. Lugemine rahuldav. Küsimustele reageeritakse rahuldavalt. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Ainet ei ole koolivaheaja õpilaste vaadanud.
3. Õppetöökogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane koosolek oli 28. II 1943.
4. Koolil on väike aed, kuid maa on kõlbmatu. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooli ruume on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus jätab soovida.
7. Hoolekogu koosolekud on protokallitud.
8. Lasteaiamaterate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamat on õpetajate vahetusel kadama läinud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele teatatud.
11. Töökava ei ole.
12. Klassijäevikuis puuduvad mõned lisekanded.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

29. III 1943.

Maat

#42. Haeska Algkool.

Koolil on 2 komplekti. Juhataja A. Reinem.

Eesti keel IV, V ja VII kl. – õpet. A. Reinem. Oli lugemistund. Hiljemini jutustati loetut ümber. Käänamine läheb kuidagivõrd. Lausеanalüüs on viletsus. Tund üldiselt vaevalt rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VII kl. – õpet. A. Reinem. Algustes kontrollis õpetaja kodutöid ülesandeid. Vükkadas klassis on käsitöö kümnendmurrud. Tammutakse arjatult samal kohal. Tund on loid ja elutu. Kokkuvõte – vaevalt rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. V. Vikskask. III kl. lugemine on ladus. Loetu arutlus sobib. Hiljemini luges õpetaja järjenisteks päevaks ülesantava pala klassile ette ning seletas vähemtuntud sõna (kummaline, lohutama, paluskad, äsja jne.). II kl. lugemine läheb. Loetu arutlus samuti. Tund on täiesti rahuldav.

1. Kõik koolikohuslikud lapsed käivad koolis.
2. Arst on koolinenne ja õpilasi vaadanud. Puudujaid on kitsad.
3. Õpetajatekogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on jaanuarikuust.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaja remont jätab soovida.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid peetud ei ole.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19 41/42. kooliaastani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele teatatud.
11. Töökava kirjal. esitatud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Kindlam õppe- ja kasvatustöö vaevalt rahuldavaks.

30. III 1943.

Maat

#43. Anseküla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja M. Saarva.

Eesti keel IV, V ja VII kl. – õpet. A. Allik. V kl. küsiti kokku- ja lahtikirjutamise reegleid, kuid kahjuks ei lastud

tuua näiteid. IV kl. otsekohene ja kaudne kõne. Kirjavahemärgid otsese kõne puhul. Nende panemist harjutati tahtlik. Õpilaste teadmised näivad olevat rahuldavad. Tund on samuti rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. M. Saarva. I kl. lugemine ja kirjutamine lähevad. Tund on rahuldav.

1. Üks koolikohustlik laps ei käi kooli hajuse pärast.

2. Aint on koolinume ja õpilasi vaadanud. Eriliisi puudusi ta ei märkinud. 3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 25. II 1943

4. Koolil on aed. Kooli ümber on korras.

5. Koolinumnid on puhtad ning korras.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Koolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamat on kadunud.

10. Ringkirjade kaust ja HOT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tööraamatu kirjal. esitatud ei ole.

12. Klassiõpperaamatutes puuduvad mõned tõsiseandled.

13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

1. IV 1943.

Maat

44. Salme Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja H. Krull.

Matemaatika I, II ja III kl. – õpet. O. Erelt. 40 – 38 = 2. 20 = 40; nii ei tohi taltsda, sest 40 – 38 ei ole võrdne 2. 20. Samuti pole lubatav 22 + 28 = 50 : 19 = 2 (12). II kl. on korratabel käes, I kl. samuti läbivõetud ulatuses. Õpetaja direktsioon on ebaselge. Tund vaevalt rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. H. Krull. Jutlemine läheb ladusasti. Teadmised näivad olevat täieti rahuldavad. Tund. t. rahuldav.

Maateadus IV, V ja VI kl. – õpet. O. Erelt. IV kl. kasvatakse bestimaad, V ja VI kl. jaomistatakse kaarte. Jutustamine läheb hästi. Tunni võib üldiselt lugeda enam-vähem rahuldavaks.

1. Koolikohustlikest lastest ei käi üks kooli hajuse pärast.

2. Arst on koalirunne ja õpilasi vaadanud. Lapsevaid puhkusi ta ei märkinud.

3. Õpperõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 4. III 1943.

4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.

5. Koaliruume on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest rah. seisukorras.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevan. koosolekuid on peetud 1.

9. Ekonomkorraamat on kadama läinud.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Töökava kirjal. esitatud ei ole.

12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned tõsisekanded.

13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

1. IV 1943.

Maat

#45. Pamma Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhatoja A. Teesalu.

Saksa keel III kl. — õpet. A. Kommel. Kontrollisin õpilaste teadmisi, mis osutusid rahuldavaiks.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. A. Teesalu. Õpetaja tarvitab näitusena pro näiteks. IV kl. peatahtese selle juures, millal kirjutatakse b, d, g s-i kõrvale. Lauseõpetusest VI kl. päale aluse ja öeldise ei oska määrata. Välteid tuntakse vaevalt rahuldavalt, ka astmevaheldus teeb raskusi. Hindan tuuni rahuldavaks, kuid õpilaste teadmised jätavad soovida.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. A. Kommel. Õpetaja tarvitab „meitel" pro „meil". II kl. lugemine on kindel, I kl. lugemine läheb rahuldavalt. Käekiri on tarvilselt arenenud. Tund on rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis. Arst on koalirunne ja õpilasi 2 korda vaadanud.

3. Õpperõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 25. II 1943.

4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolirruume on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1939. a. sügiseni.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele alkirja vastu täidetud.
11. Tööraud on kirjal. esitatud.
12. Klassipäevaraamatuis on mõned tunnid tühje kandmata.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

2. IV 1943. Maat

#46. Pärsama Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja V. Raavel.

Matemaatika IV, V ja VI kl. — õpet. O. Merela. IV kl. jagatakse täisarvu kümnendmurruga. V kl. peatatakse nelinurkade juures— ruut, rööpkülik, trapets, ristkülik. VI kl. kordamine. Tunni käik ja teadaised on rahuldavad.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. V. Raavel. VI kl. korratakse põõrdsõna käändelisi muutеid. See osa tunnist on hea. Õpetaja tarvitab tehtaviku pro umbisikuline tegumood. Õpetaja ütleb, et lugeda on da-inf. osast. kääne; tuleb: tulla peab õpetaja astmevaheldusliikuks sõnaks. näen olevat tug. aste, näha nõrk aste. Mis on vüs aga nägema. Õpetaja ütleb, et vanasti tarvitati „ütsteistkümmend", nüüd tarvitatakse ainult „ütsteist".

Maidu hindan tunni rahuldavaks.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Iirst on kooliruume ja õpilasi 2 korda vaadanud. Koolimaaril ei vasta nõudeile.
3. Õpetajaskogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 1. III 1943.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooliruume on puhtad, kuid remont jätab soovida.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav
7. Hoolekogu koosviibimiseks pole seni olnud tarvidust
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamat on sõjaajal kadama läinud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Töökava kirjal. tehtud ei ole.
12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned tõrkekanded ja allkirjad.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

2. IV 1943. J Maat

#47. Karja Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja H. Saarelaid.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. H. Saarelaid. Tunnid käik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. L. Mägi. I kl. lugemine ja käekiri on enam-vähem rahuldavad. II kl. anti kirjalikult lühendada järgmised sõnad: lõvva, preili, proua, väga austatud, tänan, kihelkond, surnud, sündinud. See on liiga abstraktne ülesanne. III kl. loeti ja kirjeldati teatud tekstis esinevaid vähemtuntud sõnu. Tund seisnes päämiselt lugemises. Oleks tahtnud näha rohkem vestlemist. Tund on v. rahuldav.

1. Koolikohustuslikud lapsed käivad kõik koolis.
2. Aist on koolimaja ja õpilasi vaadanud. Ruumid on kitsad ega vasta nõudeile.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 2. III 1943.
4. Koolil on aed ja kooli ümbrus on korras.
5. Kooliruumid on puhtad.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lasteraiaemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19 40/41 kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Töökavu kirjal. esitatud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

2. IV 1943. J Maat

#48. Sauvere Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja J. Penu.

Eesti keel — Vihikud on üsna puhtad ning korras. I kl. lugemine on rahuldav ja käekiri on tervikuselt arenenud. II kl. lugemine on kindel, käekiri rahuldav. IV kl. peatutakse aeg. osast. juures. III kl. lugemine kindel.

Tund on täiesti rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Aint ei ole koolimuna ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 21. dets. 1942.
4. Koolil aeda ei ole, kuid on natuke peenrataolised. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimuumide puhtus ning kord on rahuld.
6. Õpilaste puhtus on rah.
7. Ülevaatuse koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamat on kaduma läinud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on alemas.
11. Tööaasta algul. ei ole.
12. Klassipäeviraamatut ei ole päris jõuliv peetud.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

6. IV 1943.

Ehmat

#49. Kandla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja L. Tänak.

Saksa keel IV kl. — õpet. L. Tänak. Loetakse lüga täpsete häälega. Häälduse ja lugemisega võib rahalduda. Hõljemisi kirjutatakse tahvlile etteütlust. Sõnu teatakse rahuldavalt. Tund on rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. — õpet. L. Otsa. Õpilased loevad lüga täpsete häälega, nii et vaevalt midagi on. Mõnda on lugemine enam-vähem rahuldav ja käekiri tervikuselt arenenud. Tund on rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. — õpet. L. Tänak. V kl. antikirjandist „Minu kodu", IV kl. tegi mulje jutustuse kodus õpitud palast. Edasi seletas õpetaja VI kl. kirjandeis esinevaid vigu. Teadmised eesti keeleõpetusest on rahuldavad. Tund on rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.

2. Arst ei ole koolimaane ega õpilasi vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 20. dets. 1942.

4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaju on puhtad, remont jätab soovida.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Hoolekogu koosolekuid on protokollitud.

8. Lasteaiamaate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.

10. Ringkirjade kaust ja HLÕT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tööaasta kirjal. esitatud ei ole.

12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned sissekanded.

13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hinnang õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

7. IV 1943. J. Moor

#50. Kihelkonna Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja J. Allik.

Eesti keel I, II kl. — õpet. M. Tuuling. II klass jõuab kirjalikult õlevõrra ja lihtsamevõrra „Ma mängin ja laulan". I kl. lugemine läheb, jutustamine saamul. Tunni käik on üldiselt rahuldav.

Eesti keel IV kl. — õpet. A. Rand. Räägitakse karjaskäimisest, metsatulekahjust ning selle ennetamisest. H. Tjemin kirjeldab õpetaja enese nähtud metsatulekahju. Siis lugesid õpilased kodanaõpetuse raamatust metsapõlemisest. Keelegeetust pakkudutati kahjuks liiga vähe. Tund on siiski üldiselt rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. P. Hannus. VI kl. kirjavahemärgid. Punkti tähtsustamine kokkuvõtteis. Muude kirjavahemärkide tähtsustamine. Küsiti ainult reegleid, ilma et oleks lastud tuua lausenäiteid. Oli ju hää, et reeglesõnad tuntakse, kuid ilma vastavate näideteta jäävad kuivad reeglid nagu õhku rippuma. Küsitlesin õpilasi — teadmised näisid olevat rahuldavad. Tund on rahuldav.

Matemaatika III kl. — õpet. J. Allik. Peatatakse murdude juures. Tund on hää.

1. Kolm koolikohustuse last ei käi koolis haiguse pärast.

2. Arst on koolimaane ja õpilasi vaadanud. Koolimaju ei vasta nõudeile.

3. Õpperõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane prot. on 16. IV 1943.
4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaid on puhtad.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
10. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19/VI/42. koolivaata lõpuni.
11. Tõõkava ei ole kirjalikult esitatud.
12. Klassipäevaraamatud on üldiselt korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Üldine õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavaks.

8. IV 1943.

Ernst

#57. Kurevere Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja M. Saarlaid.

Saksa keel III kl., joonist. I- ja II kl. – õpet. M. Saarlaid. „Heute ist wieviel Mann?" küsis õpetaja. Õpilased nõlkisid kordamööda päheõpitud lauseid ära. Kui õpetaja järgmist õpilast küsis, ütles ta ikka „letzte". „Wie ist das Melodie", küsis õpetaja. Edasi laulti viisi saatel: „Jetzt müssen wir marschieren". Kui õpetaja sõnu küsitles, siis ei nõudnud ta artiklit. Õpetaja käändab „Glöckchen" pro „Glöckleins", „laufen" tõlgib õpetaja „jooksid", „rufen" hüüdsid jne. Tund on vaevalt rahuldav.

Kodulugu III kl. Rahva terviseõu eest hoolitsemine. Kontakt klassiga on õpetajal kõik. Tund kokkuvõttes täiesti rahuldav.

1. Üks koolikohustuslik laps ei käi koolis jälanõude puudusel.
2. Ainet on koolivaate ja õpilasi vaadanud. Õpilaste hulgas on palju kopsakaigaid.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 25. II 1943.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on lage.
5. Klassituba on puhas, remont jätab soovida.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamat on kahjuks läinud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Klassipäevaraamat on korras.

12. Internaati koolil ei ole, sest sellek. pole ruume ega tarvidust.
Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

8. IV 1943.

Maat

№ 52. Tagala Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja: H. Pruul.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. A. Kalle. Õpetaja tarvitas „alivad" pro „olid"; saivad, jõudsivad, arvestades ajaga jne. V klassile luges õpetaja palu ette, lastes selle kirjalikult ümber jutustada. VI kl. lasti kirjalikult kuus näiteid -nud, -tud ja -mata lahkne- ning kokkukirjutamisega kohta määrsõnadega. Õpetaja juhtis õpilaste tähelepanu õigele istumisele. Edasi võetakse lauseõpetust. Liid laalab. Mängiti. Alus definitsioon jäi ebaselgeks — seda oleks pidanud näidete varal selgitama. Kodusees ülesandeks antakse laiendamata lihtlauseid mitmeti laiendatud lihtlauseiks. Tund on rahuldav.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. E. Albo. Klassis oli sel päeval ka palju eelkoolieaelisi lapsi. Algul laskis õpetaja neid kümneni lugeda, siis kirjutati arve tahvlile ja võrreldi, kes kõige ilusamini kirjutas. Tund on rahuldav.

Matemaatika III ja IV kl. – õpet. H. Pruul. Arvutatakse ruumi- ja ristküliku ruum- ning pindala. Tund on rahuldav.

1. Üks koolikohustuslik laps ei käi koolis ebaarvamaalause pärast.

2. Aint on kooliruume ning õpilasi vaadanud. Suuremaid puudusi ta ei märkinud. Mõned õpilased kannatasid alatoitluse all.

3. Õpperõnkogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane prot. on 5. II 1943.

4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on lage.

5. Kooliruume on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.

7. Hoolekogu koosolekud on protokallitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut peetakse alates 1935. a.

10. Ringkirjade kaust ja KDT on õpetajaõududele allkirja vastu teatatud.

11. Töökava kirjalikult esitatud ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on üldiselt korras — mõned tunnid on sisse kandmata.

13. Koolil on internaat, kuid pole aeda vastutada soovivaid õpilasi.

Kindlan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

9. IV 1943.

Maat

#53. Pidula Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja Salme Paltne.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. S. Paltne. I kl. lugemine lähek, vilkumad on korralikud. II kl. lugemine lähek samuti. Töös on korras rahuldav.

Eesti keel III ja IV kl. – õpet. R. Kalaste. Harjutatakse i-ga algavate tarvitamist. Õpilane toob näite: kõrgeim mägi Eestis on Suur-Munamägi. Õpetaja ütleb, et see lause ei sobi lausekitsenditelt, soovitades võtta näiteks: Eesti kõrgeimaks mäeks on Suur-Munamägi. Mina arvates sobib aga eelmine lause üsna hästi. Kää on see, et õpetaja rõnal varrukaid käekirja, juhtides sellele korduvalt tähelepanu. Kirjemiski tuli veel muid lausenäiteid i-algavate tarvitamise kohta. Õpetaja soovitab millegipärast näiteks tuua ikka ainult saarte nimed. Töö on korrektne, rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. E. Raopere. VII kl. on lauseõpetuse kordamine. Õpetaja ütleb, et piirdutud käändelistest varmidest saavad alaeks alla ainult teo- ja tegijanimi. Ma ootan pliiatsi. Osa õpilasi ja õpetaja arvates ei saa reisnguse puhul täissõnitsist tarvitada. Saab aga küll! Üldiselt on tunni käik ja õpilaste teadmised rahuldavad.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Arst on koolimune ja õpilasi vaadanud. Puudusi ei vasta nõudele.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 24. II 1943.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimuuri on puhtad.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuld. seisukorras.
7. Koolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamat on kadanud.
10. Ringkirjade raud ja NKP on õppejõududele alkirja vasta teatatud.
11. Täiskavad on kirjal. esitatud.
12. Klassipäevaraamatus puuduvad mõned sissekanded.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Kindlam õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

9. IV 1943. Mart

54. Lõmala Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja L. Mandre.

Eesti keel I, II, III ja IV kl. – õpet. L. Mandre. I klassi lugemine on rahuldav, käekiri läheb ka. II kl. lugemine ja käekiri on rahuldavad. Tund ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Matemaatika I, II, III ja IV kl. – õpet. L. Mandre. Õpilaste teadmised näivad olevat enam-vähem rahuldavad. Tund on rahuldav.

1. Koolivahukivest lastest ei käi koolis 1.
2. Abist ei ole koolirahme ega õpilaste vaadanud.
3. Õpperaamatute koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on märtsi algusest.
4. Aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus — prahine tahmaga.
5. Klassiruumide remont on viletsas.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavad.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lasteaias. koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonuraamatut koolil ei ole.
10. Riigikirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Kirjalikke töökava ei ole.
12. Klassijäeraamat on korras.
13. Internaat. koolil ei ole.

Hindan õppe- ja kasvatustöö enam-vähem rahuldavaks.

12. IV 1943. Mart

55. Türimetsa Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja H. Aus.

Matemaatika I, II kl. – õpet. H. Aus. Algupäs kontrolliti koduseid ülesandeid — mõned neist lahendati tahvlil uuesti. Ühe jõuline lahendas II kl. tahvlil uusi ülesandeid. I kl. anti peast 2 ülesandeid. Tund on t. rahuldav.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. O. Kaun. Õpetaja kirjutab tahvlile Eesti linnade saksakeelseid nimetusi. Ta kirjutas Petšur pro

Petschur. Edasi näitas õpetaja, kuidas tuleb kirjutada kirja aadressi; kuidas täita vastusega postkaarti ja raha- ning pakikaarti. Tund on kõigiti korras.

Loodusõpetus ja tervishoid V ja VI kl. – õpet. H. Kann. Näidatakse käe lahatsepanemist liigumurdumise puhul. Edasi peatutakse esmaabi andmisel mitmesuguste õnnetusjuhtumite puhul. Tund on täiesti rahuldav.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 1 kooletuse järast. Hoolekogu on teda korduvalt trahvinud.

2. Aust ei ole kaebtusi ega õpilasi vaadanud.

3. Õpperõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 19. veebr. 1943.

4. Aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolitubasid on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest rahuld. seisukorras.

7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.

10. Klassikirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu täidetud.

11. Töökava kinnitl. esitatud ei ole.

12. Klassipäevaraamatuis puuduvad mõned tähtkanded.

13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Kindlan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

12. IV 1943. Uuat

#56. Kindu Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja L. Pelt.

Laksa keel III kl. – õpet. L. Pelt. Käsil on mitmesuguste lünkeharjutuste täitmine, mis läheb usna rahuldavalt. Õpilaste teadmised on võrdselt täiesti rahuldavad. Tund on täiesti rahuldav.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. L. Pelt. I kl. lugemine on rahuldav, II kl. lugemine on ladus. Tund on rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. L. Esseitsmes. IV kl. võtavad käsi harilikke murde. VI kl. on kontrolltöö. Õpetaja seletused on selged ning kõigile arusaadavad. Tunni käik on rahuldav.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. L. Esseitsmes. IV kl. punast, küsi-

ja käsunäärgi tarvitamine. V kl. põhi- ja reaaained. Väldete määramine on rahuldav. Sünd on rahuldav.

1. Kõik koolikohust. lapsed käivad koolis.
2. Arst on koolimaja ning õpilasi 2 korda vaadanud. Puudusena on see, et klassituba on pime ja remonteerimata.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on veebr. lõpust.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on alles korrastamata.
5. Klassimaja remont jätab soovida.
6. Õpil. on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lasteaednate koosolekuid on peetud 2.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase ajani.
10. Ringkirjade kaust ja HSÕT on õppejõududele alluvja vastu teatatud.
11. Tööraamatu kirjal. esitatud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole ruume ega tarvidust.

Kõndera õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

13. IV 1943. Maat

A 57. Kaavi Algkool.

Koolis on 1 komplekt. juhataja-õpetaja T. Hanslep.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. T. Hanslep. III kl. lugemine on kindel, kirjandid on korras. II kl. lugemine käes. I kl. lugemine ja kirjutamine lähevad. Sünd on rahuldav.

Kehaline kasvatus I, II ja III kl. – õpet. T. Hanslep. Väljas mängitakse mitmesuguseid mänge. Sünni käik on rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis
2. Arst on koolimaja ja õpilasi 2 korda vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 20. XII 1942.
4. Koolil aeda ei ole. Kooli ümbrus on veel korrastamata.
5. Koolimaju on juhtuse poolest enam-vähem rahuldavad.
6. Mõnel õpilasel jätab kätepuhtus soovida.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lasteaednate koosolekuid peetud ei ole.

9. Kroonikaraamatut koolil ei ole — see on arvatavasti kaduma läinud.
10. Riigkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Kirjal. Töökava ei ole.
12. Klassijäaraamatut on korralikult peetud.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.
Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

13. IV 1943.

Maat

#58. Mõntu Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja E. Evert.

Eesti keel V ja VI kl. — õpet. V. Volt. Käsitellakse lauseõpetust. Õpetaja ütleb, et sõhitis on lauseliige, mis näitab, millele on sõhitsed öeldise tegevus. Laiendit, mis määrab põõrdsõna, nimetatakse määruseks. Öeldis on sõna, mis väljendab aluse tegevust. Kõik need definitsioonid on ebatõpsed. Kui juba definitsioone anda, siis täpselt. V kl. võetakse verbivormide kokku- ja lahkukirjutamist määrsõnadega. Tunni loen ma õpetajalt rahuldavaks.

Matemaatika III ja IV kl. — õpet. E. Evert. Algul kontrollitu kodutöid ülesandeid. Otsa ja terne vahekord. IV kl. ristküliku ja risttahuka pindala. Tunni käik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Eesti keel I ja II kl. — õpet. E. Oder. IV kl. lugemine läheb, I kl. lugemine ja käekiri on tarvilikult arenenud. Tund on rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Aasta on koolivaime ja õpilasi 2 korda vaadanud. Puudusi on kitsad ega vasta nõudeile.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 24. III 1943.
4. Eeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolivaime on puhtad ning korras.
6. Õpil. on puhtuse poole pealt rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Laste vanemate koosolekut peetud ei ole, sest vallavanem ei ole seda tarvilikuks pidanud.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.
10. Riigkirjade kaust ja HDT on õpetajaskonnale alliirjo vastu teatatud.

11. Kirjalikud tööd on olemas.
12. Klassijäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.
Hinnad õppe- ja kasvatustöö rahuldavad.

14. IV 1943.

#59. Maantee Algkool.
Koolis on 1 kompl. Juhataja L. Häng.

Eesti keel I, II, III ja IV kl. – õpet. L. Häng. I kl. käekiri on küllaldaselt arenenud. Lugemine läbel täieeti rahuldavalt. Loetu arutamine läheb ladusasti. Tund on korraviitles ladus ning hää.

Matemaatika I, II, III ja IV kl. – õpet. L. Häng. Küsitlesin õpilasi terve tunni. Mõni õpilase teadmised on viletsad, kuid üldiselt võib neidega rahulduda.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 1 tüsikushaiguse pärast.
2. Kust ei ole koolieaime ja õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane koosolek oli 3. apr. 1943.
4. Eeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on lage ning korristamata.
5. Koolimaid vajavad remonti.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekud on protokallitud.
8. Lastevanemate koosolek on vallavanema soovil pidamata jäänud.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase ajani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Klassijäevaraamatud on korras.
12. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega vajadustki.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

15. V 1943.

#60. Karuste Algkool.
Koolis on 1 kompl. Juhataja K. Tuulik.

Eesti keel I, II kl. ja saksa keel III, IV kl. – õpet. K. Tuulik.

III ja IV kl. andis õpetaja teha kirjalikka harjutusi. Algul seletas ta õpilastele, kuidas harjutust tuleb teha. I ja II kl. õpilased kirjutasid kordamööda tahvlile etteütlust. Laksa keele harjutus täidetakse rahuldavalt. Laksa keele lugemine on rahuldav. Lõpuks laeb õpetaja veel ülesandeva pala ise ette. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Maateadus IV kl. – õpet. K. Tuulse. Tasta jooksul on läbi võetud Euroopa. Täna vaadatakse üksikuid Euroopa. Tänni käsu on täiesti rahuldav.

1. Koolikohustuslikest lastest ei käi koolis 2 last haigusi pärast.
2. Aset on koolimaja ja õpilaste vaadanud. Ruumid on külmad.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud. Viimane protokoll on 20. dets. 1942.
4. Aeda koolil ei ole, on ainult naturse peenraaiad. Kooli ümbrus on lage.
5. Koolimaumid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuld. seisukorras.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 2.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1943/43. kooliaastani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Klassipäevaraamatud on korras.
12. Internaati kaalil ei ole, sest pole ruume ruume ega tarvidust.

Kindlan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

15. V 1943.

Maat

#61. Torgu Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhatajo S. Tuuling.

Eesti keel III ja IV kl. – õpetaja asetäitja Rudolf Lippo.

IV kl. võeti läbi astmevaheldust – nõrk ja tugev aste. Lasti õpilasi tuua vastavaid näiteid. Hiljem ütles õpetaja sõnu ette ning õpilased ütlesid, kas on tugev või nõrk aste. Oleks õnski parem olnud, kui sõnad oleksid antud lauseis, mitte aga üksiksõnadena. Mõnda aga näivad õpil. astmevaheldust tundvat. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Eesti keel II kl. – õpet. T. Tuul. Lugemine on ladus. Hiljemini lastakse loetut ümber jutustada, mis läheb päris rahuldavalt. Käekiri on rahuldavalt arenenud. Pärast lugemist otsisid õpilased loetust tundmatuid sõnu, mida siis ühiselt seletati. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Eesti keel V ja VII kl. – õpet. P. Taom. Käsil on lausete lõpetamine.

Koondlause. Lausearind ja lausejõim. Tahalit ei kasutatud kahjuks sõlbse. Oleks võinud lasta lauseid tahvlile kirjutada, siis oleks näinud, kuidas tuleb panna kirjavahemärgid ja õpilastel oleks midagi olnud silmade ees. Tund on muidu rahuldav.

Joonistamise I kl. — õpet. S. Tuuling. Joonistused on puhtad. Mõnel õpilasel puudub joonistusblokk. Tund on üldiselt rahuldav.

1. Koolikohuslikud lapsed käivad kõik koolis.
2. Arst on koolivaene ja õpilasi vaadanud. Suuremaid puudusi ta ei märkinud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 5. III 1943.
4. Õueplats on, kuid korrastatud aeda ei ole. Kooli ümbrus on lage.
5. Koolivaenuid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas olekukorras.
7. Nõukogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19⁴⁄₄₂. koolivaste lõpuni.
10. Päevikjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Tööraamatu kirjal. esitatud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest vastavad ruumid on alles paralleli ehitamisel.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

16. IV 1943.

J. Maat

62. Lõpsilla 8-klass.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja M. Toomus.

Loodusõpetus V ja VI kl. — õpet. A. Korsar. VI kl. räägitakse silma ehitusest. Õpilane joonistas silma tahvlile. V kl. seeming. Tund on hää.

Ajalugu IV kl., kodulugu III kl. — õpet. H. Põldama. IV kl. jutustas tänasest õhtusöögist, III kl. joonistas kassi pealuud. IV kl. luges järgnevast päevast õhtusöögist pala. Õpetaja tunniandmist raskendas see asjaolu, et õpetajal endal polnud ajalooõpikut, kust oleks saanud vajalikult ette valmistada. H. Ojamäe jutustas III kl. kassist. Üldiselt võib tunni lugeda rahuldavaks.

Saksa keel III, IV kl. – õpet. M. Toomus. Algeses laeti ülesantud pala, mis läks rahuldavalt. Sellele järgnevalt vastasid õpilased õpetaja küsimustele. Küsimustele vastatakse kästi. Edasi kontrolliti kodust harjutust, kusjuures mõni lause tahtis lasti kirjutada. Õpilaste teadmised saksa keelest on täiesti rahuldavad. Tund on hää.

Kehaline kasvatus III, IV, V ja VI kl. – õpet. H. Põldama. Tunni juhtimine on täiesti rahuldav.

1. Koolikohuslikest lastest käivad koolis kõik.
2. Aust on õpilasi ja koolinuume 2 korda vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekuid on prot. Viimane prot. on 9. IV 1943.
4. Koolil on ned. kaalu ümbrus on korras.
5. Koolinuumid on puhtad ning korras.
6. Õpilased on puhtad ning korralikult riides.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid peetud ei ole.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja KSÜ on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Töökavad on kirjalikult esitatud.
12. Klassipäevaraamatud on üldiselt korras – puudub ainult paar sissekannet.
13. Internaat-kooli ei ole, eest pole vastavaid nõudeid.

Hinnang õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

16. IV 1943.

Maat

63. Rahuste Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja S. Ader

Usuõpetus I, II, III, IV kl. – õpet. S. Ader. Õpilased jutustasid kordamööda ülesantut. Mõni õpilane jutustas nii tasa, et vaevalt oli kuulda. Edasi jutustas õpetaja järgmisees päevaks ülesantava pala ise ümber. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Päna külastas kooli ka kohalik jaoskonnaarst. Õpetaja Ader assisteerib teda ja nii küsitlen mina õpilasi ise. Teadmised eesti- ja saksa keelest ning matemaatikast näivad olevat rahuldavad.

1. Koolikohuslikud lapsed käivad kõik koolis.
2. Aust on nuumne ja õpilasi 2 korda vaadanud.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on protokolle peetud. Viimane protokoll on 21. III 1943.

4. Steda koolil ei ole. Kooli ümbrus on lage.

5. Koolimeemid on puhtad ning korras.

6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. koliaasta lõpuni.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.

11. Töökava kirjalikult tehtud ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

17. IV 1943.

E Roost

#64. Kuressaare Gümnaasium.

Gümnaasiumi juhatajaks on V. Klauren.

Ladina keel III B kl. — õpet. A. Päivel. Õpilane luges teksti, seletas vorme ning tõlkis siis teksti eesti keele. Vastused olid ladusad. Tund täiesti korras.

Kehal. kasvatus IV A ja IV B kl. tütarl. — õpet. M. Rosenvald. Tehti vaba harjutusi. Õpetaja tegi ise kõik harjutused ette. Tund oli läbi mõeldud ja jättis täiesti rahuldava mulje.

Ladina keel V kl. — õpet. Joh. Keskküla. Loeti ja tõlgiti teksti ning seletati vorme. Tund korraldatud täiesti korras.

Saksa keel III A kl. — õpet. E. Muuland. Loeti ja tõlgiti ning käsitsi vorme. Õpetaja teatis rahuldavalt, kogu klass oli tõõs. Tund hää.

Loodusteadus III B kl. — õpet. A. Vilu. On käsil läbivõetud kursuse kordamine. Teadmised näivad olevat rahuldavad. Tund on t. rahuldav.

Füüsika II B kl. — õpet. R. Jaska. Korratakse läbivõetud kursust. Vastused on kindlad. Teadmised näivad olevat korralikud. Tund korras.

Eesti keel III A kl. — õpet. Joh. Valgma. Laaseõpetust teatakse hästi. Kõik kokku hää.

Matemaatika II B kl. — õpet. A. Sepp. Lahendatakse reatõõrandeid. Lahendusega saadakse hakkama. Tund on rahuldav.

Inglise keel IV A kl. — õpet. E. Normann. Loetakse teksti ja kõjemini

vastatakse küsimusile, mis õpilased üksteisele esitavad. Teadmised näivad olevat t. rahuldavad.

19. IV 1943. Enno

#65. Kuressaare Naiskutsekool.

Naiskutsekooli juhatajaks on L. Rava.

Saksa keel I kodumajanduskl. – õpet. S. Pendre. Alguses laevad õpilased ülesandud pala. Hõljemini tehakse tekstianalüüsi. Tunni käik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Tööõpetus I ömbleniskl. – õpet. F. Rumbel. Tund on korras.

Eesti keel I kodumajanduskl. – õpet. L. Piiss. Küsisin õpilasi keeleõpetusest. Teadmised on rahuldavad.

Kehaline kasvatus I rangakudumisklassis. Tehti mitmesuguseid harjutusi. Tunni juhtimine on hää.

20. IV 1943. Enno

#66. Lümanda Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja P. Kõulik.

Saksa keel III, IV kl. – õpet. O. Viitong. Algul laevad III kl. õpilased kordamööda. Pärast esitab õpetaja loetust küsimusi, millele õpilased üks vastavad. Õpetaja on väga raamatu külges kinni. Õpetaja enese häälduse pole küllalt täpne. IV kl. laeb alguses samuti ülesandud pala. Selle järele küsitleb õpetaja sõnu, mida tunnistatakse rahuldavalt. Edasi tõlgitakse eestikeelseid lauseid saksa keele. Tunni käik on rahuldav.

Matemaatika I kl. – õpet. S. Känd: Alguses laseb õpetaja õpilasi kordamööda 2-, 3-, 4- ja 5-kaupa lugeda kuni 20-ni. Hõljemini lahendati tahvlil mitmesuguseid kordamisülesandeid. Õpilased olid kõik tööle rakendatud. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Saksa keel V, VI kl. - õpet. P. Kõulik. Alguses laevad õpilased kordamööda koduseid harjutusi ette. Edasi võetakse uue palana „Die Jahreszeiten", mis õpilastega ühiselt läbi arutellakse: seletatakse tundmatuid sõna ning vorme ja vastatakse õpetaja poolt esitatud küsimustele. Selle järele laeb õpetaja läbivõetud pala pikkamisi ette. Edasi lasksis õpetaja õpilasel tõusta, uuse juure minna, selle avada ning üks vastavat tegevust

kirjeldada õiges keeles. Hiljemini kirjeldas keegi teine õpilane sedasama õiget keeles ise. Tunni käik ja võtted on täiesti rahuldavad.

Eesti keel V, VI kl. – õpet. H. Pedajas. V kl. harjutab arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamist. Edasi peatutakse VI kl. selle juures, millal tarvitatakse sidekriipsu. Õpilased toovad selle kohta näiteid: maa-alune; vas-ta-tak-se; kase-, kuuse- ja lepamets; eite-taati alid leinal; Lõuna-Eesti. Hiljemini tehakse kokkuvõte. Tunni käik on täiesti rahuldav.

1. Kaks koolikohust. last ei käi koolis nõuete puudusel.
2. Põhimäärde on õpilasi ühe korra vaadanud.
3. Õpetajate koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 26. II 1943.
4. Ated on. Kooli ümbrus on veel korrastamata.
5. Koolihooned on külmad ning vajavad remonti.
6. Mõnel õpilasel on käed mustad.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1934. a.
10. Ringkirjade raamat ja KSÕT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Tööraamat on kirjal. esitatud.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

28. IV 1943. Maat

#67. Karala Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Jaluhataja Sergo Ruumet.

Matemaatika III kl. ja maateadus IV kl. – õpet. S. Ruumet. III kl. lahendas mitmesuguseid kordamisülesandeid, IV kl. teht ülevaadet lähivõetud maateaduse kursusest – Euroopast. Õpetaja laseb õpilasi kaugust arvata kaardi järgi. Tund on t. rahuldav.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. L. Hark. Alguses lahendati mitmesuguseid ülesandeid peast. I kl. korraldati kirjalik arvutusvõistlus. Selleks anti igale õpilasele kätte väike paberileht, millel ta lahendas antud ülesandeid. Edasi kontrolliti II kl. koduseid ülesandeid. Tunni käik ja õpilaste teadmised on rahuldavad.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. G. Lend. Algul laevad õpilased

kordamööda ülesantud pala. Lugemisega võib rahulduda. Siis esitavad õpilased iseseisvale raamatu järgi küsimusi. Küsimustele vastab klass üsna korralikult. Tund on täiesti rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. S. Ruumet. Tulin klassi tunni lõpul. Lugemine läheb ja minu poolt esitatud küsimustele vastatakse rahuldavalt. Tund on rahuldav.

Ülindau õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavas.

1. Koolikohustusest kestust ei käi koolis 4 rüütet ja jalanõude puudusel ning 1 haiguse pärast.

2. Ürst on koolinuume ja õpilasi 1 kord vaadanud. Mõnel õpilasel oli täisid ja sügelisi.

3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on 1. III 1943.

4. Kooli on aed. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolinuumid on puhtad ning korras.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav. Pesu on vilets.

7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.

8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19 41/42. koolivaste lõpuni.

10. Riigikirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Pöökavu kirjalikult esitatud ei ole.

12. Klassipäevaraamatud on korras.

13. Internaati kooli ei ole, sest pundurad vastavad nõuetele.

19. V 1943. J. Maat

#68. Väritu Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhatajа Ed. Rei.

Eesti keel I kl. – õpet. E. Õunis. Loeti kuldnokast. Lugemine läks ladusasti. Sellele järgnes loetu läbirutamine. Õpetajal oli klassiga mõnus vahekord. Õpetaja toon on sõbralik ning lastekohane. Edasi järgnes järgmiseks päevaks ülesantava pala lugemine. Pärast seda kirjutas 2 õpilast kordamööda tahvlile — ülejäänud õpilastega arutas õpetaja ülesantud pala läbi. Tund on kõigiti rahuldav.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. V. Mälk. Arutleti klassitööde üle. Tunni käik on kindel ja korralik.

Saksa keel IV kl. – õpet. E. Õunis. Minu poolt esitatud küsimustele vastatakse rahuldavalt. Lugemine läheb kg. Tund on rahuldav.

Laulmine IV kl. – õpet. E. Prei. Lauldi mitmeshäälseid laule. Tund on rahuldav.
Matemaatika II ja IV kl. – õpet. H. Leeki. II klassi tutvustati ½ mõistega. III kl. lahendas mitmeshäälseid ülesandeid. Tahvel leidis palju kasutamist. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

1. Koolikohust. lapsest ei käi koolis 2 haiguse pärast.
2. Arst ei ole koolikuume ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 2. III 1943.
4. Abi on koolil. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolikuumid on puhtad ning korras.
6. Õpil. on puhtuse poolest rahuld. seisukorras.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 20. IV 1943.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.
10. Reegkirjade saunt ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Kirjalikke tööaasta esitatud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega tarvidustsi.

Jään õppe- ja kasvatustöö ja täieliku rahule.

29. IV 1943. J. Raat

#69. Tõrise Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja A. Penu.

Eesti keel I, II, III ja IV kl. – õpet. A. Penu. I, II ja IV kl. tegid kirjalikke harjutusi, III kl. luges ülesandeid pala. I kl. lugemine pole küllaldaselt arenenud, mis johtub sellest, et aasta jooksul on õpetajaid palju vahetatud. II kl. lugemisega võis enam-vähem rahulduda.

Mõnel I ja II kl. õpilasel on matemaatikas lünki — üldiselt on teadmised siiski rahuldavad. Laksa keel IV kl. lähel.

1. Koolikohuliksest lapsest ei käi koolis 1 vaeguse pärast.
2. Arst ei ole koolikuume ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekuid ei ole peetud.
4. Abi koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolikuumide remonti jätab soovida.
6. Õpilased on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosolekuid on protokollitud.

8. Lastevanemate kaosolekuid peetud ei ole.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HÕT on olemas.
11. Kirjalik töökava on olemas.
12. Klassijäevaraamatud on korras.
13. Internaati kooli ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Üldiselt on õpilaste teadmised mõnes aines puudulikud, mis on tingitud tellest, et aasta jooksul on õpetajaid palju vahetatud — praegune on kolmas.

20. IV 1943. Must

№ 70. Ervita Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja M. Seppel.

Laksa keel III, IV kl. — õpet. S. Kuusk. Algul laevad õpilased korduvalt ülesantud õppetükki. Selle järele küsib õpetaja sõnu ning vorme. Õpilased laevad ning vastavad rahuldavalt. Tund on rahuldav.

Joonistamine I kl. — õpet. L. Vaher. Õpilased joonistavad eri-suguseid lilli ning loomi. Õpetaja abistab neid kindlakäeliselt ning asja-tundlikult. Mõned õpilased joonistavad tahtlikke pajuoksi ja lilli. Kogu klass on innukalt tegevuses. Tund on kõigiti korras.

Laulmine V ja VI kl. — õpet. M. Seppel. Lauldakse mitmesuguseid aasta jooksul õpitud laule. Tunni juhtimine on kindlais käes. Tund on kokkuvõttes hää.

Kindlam õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavaks.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Arst ei ole koolimuune ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 20. XII 1942.
4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaid on puhtad ning korras.
6. Õpil. puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosolekud on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HÕT on õppejõududele allkirja vasta teatatud.
11. Töökava kirjalikult esitatud ei ole.

12. Klassijäevaraamatud on korras.
13. Internaati ei ole, sest pole vastavaid ruume.

30. IV 1943.

Ehrat

71. Elme Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja N. Mölder.

Eesti keel II, V ja III kl. – õpet. N. Saarmets. Lauseanalüüs teeb VI kl. raskusi. Tähted lähevad kuidagi väsi. Astmevaheldus on võõras. Õigekirjutusega võib rahule jääda.

Saksa keel V ja IV kl. – õpet. N. Mölder. Saksa keele teadmised on rahuldavad.

Eesti k. II kl. – lugemine on rahuldav, I, III ja IV kl. teadmised on rahuldavad.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Sest ei ole koolieeluse ega õpilaste vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane prot. on 26. II 1943.
4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolieeluse on juhtud ning korras.
6. Õpilaste juhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. peetud ei ole.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1941/42. koolivaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele alleirja vastu teatatud.
11. Kirjal. töökavad on.
12. Klassijäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega tarvidustki.

Kindlan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

30. IV 1943.

Ehrat

72. Leisi Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja K. Kiviall.

Saksa keel V, VI kl. – õpet. E. Leepere. Teadmised on head.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. A. Jaasaare. Teadmised on korralikud.

Kehaline kasvatus III ja IV paegl. – õpet. K. Kiviall. Tund on korras.
– " – – " – õpet. F. Raaper. Tund on t. rahuldav.

1. Kõik koolikohuslased lapsed käivad koolis.

2. Aust on koolimaja ning õpilaste vaadanud. Eriliste puudusi ta ei märkinud.

3. Õppenõukogu koosol. kohta on protokollile peetud. Viimane prot. on 8. III 1943.

4. Koolil on natuke aiamaad. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaju on pühitud ning korras.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Koolekogu koosol. on protokollitud.

8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1939/40. koolivaasta lõpuni.

10. Ringkirjade kaust ja KHT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Kirjal. tööraam ei ole.

12. Klassijäävaraamatud on korras.

13. Internaati koolil ei ole, sest vastavad ruumid on sõjaväe kasutuses.

Hindan õppe- ja kasvatustöö t. rahuldavaks.

3. V 1943.

Ernst

73. Laabaka Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja O. Reis.

Eesti keel I, II ja III kl. – õpet. E. Mägi. I kl. käekiri on tarvilikult arenenud ja lugemine on enam-vähem rahuldav. II kl. lugemine on rahuldav. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Matemaatika IV, V ja VI kl. – õpet. O. Reis. Õpilased lahendavad tahvlil kordamööda ülesandeid. Tunni käik ja õpilaste teadmised on rahuldavad, ruud õpilased ei näi kuigi tarbakad olevat.

1. Koolikohuslikud õpilased käivad kõik koolis.

2. Aust on koolimaja ning õpilaste vaadanud. Suuremaid puudusi ta ei märkinud.

3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 26. II 1943.

4. Aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.

5. Koolimaju on pühitud, ruud vajavad hädasti remonti. Kroon

langes laest alla.

6. Õpil. on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Ringkirjade kaust ja HDT on allkirja vastu teatatud.
10. Kirjalikke töökava ei ole.
11. Kroonikaraamatut peetud ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hinda õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

4.V 1943.

Maat

#74. Lange Algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja M. Lengu.

Kooli juhataja M. Lengu on haige. Koolis töötavad täna õpet. S. Väer ja õpet. A. Tamm.

Loodusõpetus V ja VI kl. – õpet. A. Tamm. Kasvatatakse läbivõetud kursuse tervishoiuosa. Õpilaste vastused on ladusad ning asjalikud. Tööni käik on kindel. Õpetaja suhtumine õpilastele on südamlik. Tund on täiesti rahuldav.

Saksa keel III ja IV kl. – õpet. S. Väer. Lugemine ja häälduamine on rahuldavad. Küsimustele vastatakse täiesti rahuldavalt. Tund on kokkuvõttes täiesti rahuldav.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 2 — üks vaesuse, teine haigete pärast.
2. Ustist on ruume ja õpilasi vaadanud. Oli sõgelisi ja täisid.
3. Õppenõukogu koosolekute kohta on prot. peetud. Viimane protokoll on aprillikuust.
4. Koolil on aed. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooliruume on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase ajani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.

11. Tööaravad on kirjal. esitatud.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega tarvidust.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

5. V 1943. Ernst

A 75. Pammana Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja L. Rooma.

Matemaatika I, II, III ja IV kl. – õpet. L. Rooma. IV kl. tehted murdudega. Alguses kontrolliti kodutöid ülesandeid ja lastakse neid vigade juhul veel kord tahvlil lahendada. Tuvi käigu ja õpilaste teadmistega võib rahule jääda.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 1 puuduliku arenemise ja teise seetõttu, et on pime.
2. Arst on kooliruume ja õpilasi vaadanud. Eriliisi puudusi ta ei märkinud. Ainult ruume on kitsad.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 2. II 1943.
4. Aeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooliruume on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on täiesti rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni eelmise koolivaste lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Kirjalikku töökava viimase nädala kohta ei ole.
12. Klassipäevaraamatut on korralikult peetud.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega tarvidust.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

6. V 1943. Ernst

A 76. Metsküla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja A. Mägi.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Mägi. Lauseanalüüs on viletsi. Vältted on lumedad. Käänamine läheb. Muud teadmised õigekeelsusest on

enam-vähem rahuldavad. Tund on rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. — õpet. E. Lepik. Õpilaste teadmised on enam-vähem rahuldavad.

Saksa keel III kl. — õpet. E. Lepik. Lugemine läheb rahuldavalt. Sellele järgnevalt käsitleti sõna ning lasti neist mõni kirjutada tahvlile. Edasi lasti uut pala ja jälle käsitleti sõna ning vorme. Klass reageeris üsna elavalt. Tahjus puudub jutlemine, mis tundi veel rohkem elu oleks toonud. Ka oleks tahtnud näha rohkem häälduamisharjutusi. Tund on kokkuvõttes enam-vähem rahuldav.

Hindan õppe- ja kasvatustöö enam-vähem rahuldavaks.

1. Koolikohuslikest lastest ei käi koolis 2 haiguse pärast.
2. Ürst on koolimaja ja õpilasi vaadanud. Ruumid on kitsad.
3. Õpperõukogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 4. V 1943.
4. Teda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaju on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1940/41. õppeaastani.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Kirjal. töökava ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

6. V 1943.

Maat

#77. Liiküla Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja - õpet. O. Lember.

I kl. eesti keele lugemine on kindel, Matemaatika on kõigis klassides täiesti rahuldav, Saksa k. rahuldav.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö k. rahuldavaks.

1. Kõik koolikohuslikud lapsed käivad koolis.
2. Ürst on koolimaja ja õpilasi vaadanud. Ruumid on kitsad.
3. Õpperõukogu koosol. on prot. Viimane prot. on 5. IV 1943.
4. Teda koolil ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Koolimaju on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Koolekogu koosol. on protokallitud.

8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.

9. Eroomkaraamatut on peetud kuni 19 41/42. kooliaasta lõpuni.

10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.

11. Klassipäevaraamat on korras.

12. Interaati ei ole, sest pole vastavaid ruume.

6. V 1943.

E Maat

1943/44 kooliaasta.

1. Hellamaa Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja Georg Vilto.

Matemaatika III ja IV kl. – õpet. G. Vilto. Peatutakse liitmise ning lahutamise juures tuhandete ja sadade tuhandetes piires. Õpetaja keel kubiseb murdelisustest, näit.: „Teitel on koa nüüd uus raamat ära." Mõnegune rahaasjas meitel paegu on? Mitu penni on ühes markas ära? Muidu on elav ning korras, nii et sellega võib rahule jääda.

Eesti keel V kl. – õpet. J. Tiirst. Loetakse Fr. Tuglase „Kadriohtu". Lugemine on küll ühetoonline, kuid küllalt ladus. Õpetaja laseb kõik õpilased kordamööda lugeda. Pärast lugemist arutati ning selekt. vähemtuntud sõnu. Seletused olid küllalt arusaadavad ning õnnestud. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Saksa keel VI kl. – õpet. P. Lango. Häälduse ja lugemine on üldiselt täiesti rahuldavad. Edasi täidetakse kirjutust, millega õpilased hakkama saavad. Tund on täiesti rahuldav.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. E. Saluveer. I kl. on käsil liitmine ja lahutamine, mida õpilased kordamööda tahvlil harjutavad, II kl. lahendab samal ajal ülesandeid raamatust. Edasi kontrollib õpetaja II kl. koduseid ülesandeid. Tüütapsed vastavad vaevalt kuuldavalt, poisid süski valjemini. Õpetaja ühes õpilasega varjab kõik tahvlil ära, nii et teised õpilased tahvlilt midagi ei näe, millest johtub, et õpetaja ei tööta kogu klassiga, vaid ainult ühe õpilasega. Õpetaja parandab kõik read ise, kuid ta peaks laskma teised õpilased õigu parandada, mis tooks tundi rohkem elavust ning paneks kogu klassi tööle. Peastarvutamine kogu klassiga puudub täielikult.

Arvesse võttes, et õpetaja on alles noor ning algaja, võiks selle tunni lugeda enam-vähem rahuldavaks.

Üldiselt jääb õppe- ja kasvatustöega rahule.

Kuressaares 8. XII 1943.

Maat

#2. Liiva Algkool.

Koolis on 4 komplekti: Juhataja tndres Vana.

Eesti keel I ja II kl. – õpet. F. Ervast. Peaaegu kõik I kl. lapsed oskavad juba üsna korralikult lugeda. II kl. lugemine ning kirjutamine on samuti kindlad. Tund on kõigiti rahuldav.

Eesti keel IV kl. – õpet. K. Leiner. Õpetaja ali selleks tunniks ette näinud ettevõtluse kirjutamise. Katkestasin selle, sest tahtsin proovida õpilaste grammatilisi teadmisi. Neis oli lünki, kuid üldiselt jäin teadmistega rahule, mistõttu ka õpetaja töö võis lugeda rahuldavaks.

Et ilm sel päeval eriti ilus oli, siis otsustasin kaks järgnevat tundi lasta kasutada kehalises kasvatuses väljas. Neid tunde juhtisid õpetaja F. Ervast ja A. Palu. Jäin mõlema nende tunniga rahule.

Tunnikavas ette nähtud viienda tunni ajal kogunesid õpilased kõik ühte ruumi kokku, kus neile selgitasin meie ülesandeid ning kohustusi praegusel õppeaastal.

Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

26. XI 1943. Maat

#3. Tamse Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja Ahti Vana.

Eesti keel IV, V ja VI kl. – õpet. A. Vana. VI kl. kirjutab harjutust k, p, t ja s-i märkimine lühikese ja pika täishäälika järele. Enne tööleasumist andis õpetaja vajalikke seletusi selle kohta, kuidas harjutust täita. V kl. jutustab A. H. Tammsaare jutustust „Tähtis päev". IV kl. loeb raamatust omaette.

Ülejäänu selgitasin VI klassile 1½ tunni jooksul välte määramise harjutuseks.

Hindan õpet. A. Vana töö koolis täiesti rahuldavaks.

I ja II kl. joonistamine, III kl. saksa keel – õpet. V. Kivi. I ja II kl. lõpetavad eelmises tunnis alustatud joonistust – mõned joonistavad maja, teised looma, linde jne. Vastavate õpikute järgi kirjutab õpetaja järgmiseks päevaks III klassile antava saksakeelse pala tahvlile, mille õpilased enestele töövihikusse kirjutavad. Õpilased vastavad õpetaja küsimustele arusaamisega. Mõnede häälikute hääldamine teeb raskusi

raskusi, kuid üldiselt läheb lugemine enam-vähem rahuldavalt. Edasi diktseeris õpetaja õpilastele lauseid, mis õpilased üks õpetaja abiga oskasa keele tõlkisid, esiteks suulselt, üks kirjalikult.

Kokkuvõttes on tund nii üldiselt kui vormilt rahuldav.

Saksa keel IV, V ja VI kl. – õpet. V. Kivi. Õpikute põhjustel kirjutab keegi VI kl. õpilane järgmisest päevast ülesantava pala tahvlile. IV kl. õpilased loevad kordamisõda ülesantud lugemispala. v, f, h, sch häälduse teevad IV kl. raskusi, kuid lugemisega võib üldiselt rahule jääda. IV kl. ülesantava pala loeb õpetaja klassile ise ette, üks järgnek vähemtuntud sõnade seletamine. Ühjemini loevad õpilased kordamisõda edasiasma. Õpetaja parandab neude häälduseist tarvidust mööda. Edasi täitis IV kl. kordamiseks möödunud aastal tehtud lünkharjutust. Kahjuks puudusid häälduseharjutused, samuti küsimuste esitamine klassile ning neile vastamine. VI kl. lugemine oli tunduvalt parem. Üldiselt on tund rahuldav.

1. Koolikalendrit lastest ei käi 1 koolis rüete puudusel.
2. Arst ei ole sel aastal koolivaene ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekuid on peetud 1.
4. Koolil korrastatud aeda ei ole. Kool ümbrus on pooleldaleva ehitise prahti täis.
5. Kooli uuemid on nüüdsed puhtad ning korras, vesi alud seda lubavad.
6. Õpilaste puhtus on üldiselt rahuldav, väga arvatud ainult mõni üksik, kelle käed ja nael alati mustad.
7. Hoolekogu koosolekuid on peetud 1, mis on ka protokollitud.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni möödunud koolivaasta lõpuni.
10. Ringkirjade õiss on alkirja vastu teatavaks tehtud.
11. Kooli raamatukogu on väga armetus seisukorras.
12. Kirjal. tööraru ei ole.
13. Klassipäevaraamatuid on korralikult peetud.
14. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö kõigiti rahuldavaks.

29. XI 1943.

Eha

#4. Tupenurme Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpetaja A. Väli.

Eesti keel II, IIa ja IV kl. – õpet. A. Väli. IV kl. peatutasse väldete ja astmevaheldusse juures. Hiljemini parandatakse õpilaste eksitlustes tehtud viga. Tundub, et õpetaja on oma teele poolest rahunenud, tarvitades näit. ivad-lõppu jne. IIa ja IV kl. lugemine läheb rahuldavalt. Loetule järgneb arutelu: Õpetaja teeb jälle vea, öeldes „palju" asemel „paiku". II kl. lugemisega jääb rahule.

Matemaatika II, IIa ja IV kl. – õpet. A. Väli. III kl. on käsil korrutamine suuremate arvudega, IV klassil tehted kümnendmurdudega, mis ka näivad minevat.

1. Koolikohustust täidetakse üldiselt korralikult.
2. Abi ei ole tel aastal koolimaale ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõuoga kooskõlastusi veel peetud ei ole.
4. Koolil aeda ei ole — kool asub üürimajas. Kooli ümbrus on korrastamata.
5. Raamatute puhtus on rahuldav.
6. Õpilaste puhtus samuti.
7. Hoolekogu koosol. veel peetud ei ole.
8. Lastevanemate koosolekuid peetud ei ole.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase ajani.
10. Ringkirjad on korralikult kantas.
11. Kooli raamatukogus leiduvad raamatud on kärisenud ning tarvitamiskõlbmatud.
12. Kirjalikud töökavad on olemas.
13. Klassipäevaraamatut on korralikult peetud.
14. Internaati kooli ei ole, sest pole ruume ega tarvidust.

Õpilastel puudub julgus ning hajumus tervitamisex. Üldiselt võib õppe- ja kasvatustöögi enam-vähem rahule jääda.

30. XI 1943. Ernst

#5. Püri Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja A. Sirp.

Emakeel I ja II kl. – õpet. L. Väärtnõu. I kl. lugemine läheb mõnel õpilasel üsna ladusasti. II kl. on lugemine üldiselt käes,

ainult mõnele õpilastele teeb see veel raskusi. Õpetaja on innuga töö juures ja suhtub õpilastele südamlikult. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Saksa keel V ja VI kl. – õpet. V. Väli. Õpilaste teadmised saksa keelest on täiesti rahuldavad.

Saksa keel III kl. – õpet. L. Väärtnõu. Lasks ühel õpilasel lüga kaua lugeda ning vastata, peaks aga tähelepanu jõõrama kogu klassile, sest muidu läheb teistel igavaks. Saksa keelest eesti keele tõlkimisel pole mõtet, kui õpilased loetust niikuinii aru saavad. Kontrolli mõttes võiks lasta ainult mõne lause tõlkida või küsida, kuidas on see või teine lause eesti keeles. Rääkimine ja lugemine ning sõnavara tundmine on siiski enam-vähem rahuldavad.

Usuõpetus I ja II kl. – õpet. A. Paas. Käsitellakse lugu „Joosepist". Klass reageerib elavalt õpetaja poolt esitatud küsimustele. Õpetajal on kontakt klassiga hea. Ühejõmini loeb keegi õpilane teistele raamatust ette „Joosep elu vanglas".

Tund on kokkuvõttes hää.

Matemaatika IV kl. – õpet. V. Väli. Käsitellakse kümnendmurde. 0,005 täiendada nii, et saab 0,01 (vastus 0,007). Ülesanded. Analoogilised ülesanded tahvlil jätkuvad. Tund on kõigiti rahuldav.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. A. Sirp. V klassis käsitellakse lihtmurde, VI kl. on käsil protsendi arvutamise. Tund on hää.

1. Koolikohustusest lastest ei käi koolis 1 kangekaelane pärast.
2. Kirst ei ole koolimuumi ega õpilaste sel aastal vaadanud.
3. Õpperõukogu koosolekuid on peetud 1.
4. Aed on koolil olemas. Koolimaja ümbrus on korras.
5. Koolimuumid on puhtad.
6. Õpilased samuti.
7. Hoolekogu koosolekuid on peetud 1.
8. Lastevanemate koosolekuid on peetud 2.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni eelmise kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust on korras.
11. Kooliraamatukogu on korras.
12. Kirjal. tõõkava ei ole.
13. Klassijäevaraamatuid on korral. peetud.
14. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö täiesti rahuldavaks.

1. XII 1943.

Enaat

#6. Kahtla algkool.

Koolis on 3 komplekti. Juhataja J. Kadarik.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. E. Schmaul. Läksin klassi tunni lõpu poole. V kl. käsitellakse kera, VI kl. näis samal ajal töösta olevat. Tunni lõpetab õpetaja hulga aega järast kõlistamist. Üldiselt hindan tunni õnnis enam-vähem rahuldavaks.

Laulmine III ja IV kl. – õpet. J. Kadarik. Õpetaja õpetab laulmist viiuli kaasabil. Tunni andmine on kindlais käes. Mõni õpilane karjus ilmselt välja häälega, mis lõikas kõrvadesse. Üldine mulje tunnist on siiski täiesti rahuldav.

Kehaline kasvatus I ja II kl. – õpet. A. Meier. Alguses õpetatakse terviitamist, siis mängitakse mängu „Jänes põõsas". Tund antakse klassiruumis, kus on kitsas. Tund on üldiselt rahuldav.

Ajalugu IV kl. – õpet. E. Schmaul. Alguses kiisib õpetaja ülesandeid. Üks õpilane jutustab klassi ees väljakutsutuna. Kui see ei tea, aitavad teised õpilased teda kordamööda. Peatutakse egiptlaste juures. Edasi seletab õpetaja uut. Õpikute pundusel peaks õpetaja vähemtuntud sõnad nagu „helleenid", „kolooniа" tahvlile kirjutama. Hiljemini siiski kirjub ta Zeus, Heera jne. Tunni lõpul kavatsi kõike teda, mis kreeklaste kohta on läbi võetud. Tund on kokkuvõttes rahuldav.

1. Üks koolikohustlik õpilane ei käi koolis riiete puudusel.
2. Autot ei ole sel aastal koolinnume ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud.
4. Teda koolil ei ole. Kooli ümbrus on lage.
5. Koolinnumid on puhtuse poolest rahuldavas seisukorras
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud 1941/42. kooliaasta lõpuni
10. Ringkirjade kaust ja HDT on õppejõududele teatatud.
11. Raamatukogu on rahuldavas seisukorras.
12. Kirjal. lõikavu esitatud ei ole.

13. Klassipäevaraamatuid on korral. peetud.
14. Internaati koolil ei ole, sest vastavate ruumide ehitamine on poolel. Üldiselt hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

10. XII 1943.

#7. Kalleväe Algkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja J. Praakes.

Matemaatika V kl. – õpet. P. Aate. Alguses laskis õpetaja kodused tööd pinkidele panna ning kontrollis neid. Edasi asetasid õpilased murde suuruse järjekorda ja teevad harilikke murde kümnendmurdudeks, mis läheb üsna ladusasti. Kümnendmurdude jagamine läheb üsna ladusasti. Tund on kokkuvõttes täiesti korralik.

Emakeel III ja IV kl. – õpet. M. Šitikov. III kl. juhatab ülesantud lugemispala, IV kl. teeb grammatilist harjutust. Edasi arutati loetu ning juhatatu läbi ning toodi sellest välja moraal, et ilmaasjata ei tohi kellegi pääle kaevata. Hügieeni kirjutas III kl. raamatust harjutuse, tõrmates liitkaashäälikule joone alla. IV kl. kordas koondlauseid. Klass täiustas kaasa arutamise ning mõistmisega.

Tund on hää.

Maateadus IV kl. – õpet. A. Randma.

Üles olid antud Eesti maakonnad. Õpilased näitasid kaardilt Eesti maakondi. Edasi mõõdeti kaugusi kaardilt ning arvutati need ümber tegelikeks kaugusteks. Segavalt mõjus see, et lapsed kõik rüsinal kaardi juure kutsuti. Parem oleks olnud, kui õpilased oleksid kohal olnud ning kordamööda tahvli juures näitamas käinud.

Tund on kokkuvõttes rahuldav.

Kehaline kasvatus V ja VI kl. – õpet. J. Praakes. Tehakse mitmesugaseid vaba harjutusi. Õpetaja teeb kõik harjutused ise ette. Harjutuste täitmine on rahuldav. Tund on rahuldav.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Alust ei ole kooliruume ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud.
4. Koolil korrastatud aeda ei ole. Kooli ümbrus on korras.
5. Kooliruumide puhtus on rahuldav.

6. Õpilaste puhtus on rahuldav.

7. Viimane koolekogu koosolek peeti 5. dets., mis on ka protokollitud.

8. Lastevanemate koosol. on peetud 1, mis on ka protokollitud.

9. Kroonikaraamatut on peetud kuni viimase kooliaasta lõpuni.

10. Ringkirjade osas on õpetajaile teatatud.

11. Tööaval on osaliselt olemas.

12. Klassipäevaraamatuid on korral. peetud.

13. Internaadis on praegu umbes 15 õpil.

14. Kooliraamatukogu raamatute käited on rebenenud, nii et neid on võimata lugeda anda.

Üldiselt kirdan õppetöö rahuldavaks.

11. XII 1943.

Ernst

#8. Kuressaare I. Algkool.

Koolis on 12 komplt. Juhataja Madis Vaga.

Emakeel I a kl. – õpet. L. Luiq. Õpilased viitlevad kordamisööda üles jõululaulu, mis üsna kindlasti väis olevat kätte õpitud. Hiljemini loetakse sama laulu kooris. Hiljemini loetakse sama laulu koorist. Edasi küsitleb õpetaja veel üksikuid õpilasi, kes on jõuluõhtuks kätte õppinud mõned salmid. Õpetaja parandab õpilaste vale häälduslist tarvidust mööda. Edasi laskis õpetaja tahvlile kirjutada sõnu, mis on ühenduses jõuludega: piparkook, kompvek, küünal, jõulumees. Tähed on kõigil täiesti korralik.

Matemaatika III kl. – õpet. V. Jõgi. Alguses kontrollis õpetaja õpilaste koduseid ülesandeid. Õpilane puhastab tahvlit käega. Edasi lahendasid õpilased ülesandeid raamatust: üks õpilane tahvlil, teised vihkudes. Tunni võib kokkuvõttes lugeda rahuldavaks.

Matemaatika III a kl. – õpet. N. Marijum. Alguses kontrollis õpetaja õpilaste koduseid ülesandeid, lastes õpilasi kordamisööda lahendasi ülesi öelda. Järgnes korratabeli kordamine ning ülesannete lahendamine peast. Korratabel on osaliselt ära unustatud. Distsipliin klassis on hea ja klass täitab elavalt kaasa. Tähed on kokkuvõttes h. rahuldav.

Saksa keel IV a kl. – õpet. F. Starmer. Klass on saksa keeles üldiselt lästi edenenud. Minu poolt esitatud küsimustele reageeritakse

mõistmise ning arusaamisega. Tunni käik on kindel ja hää — kogu klass on elavalt tööle rakendatud.

13. XII 1943. Uraat

#9. Nasva Algkool.

Koolis on 1 komplekt. Juhataja-õpet. L. Roomets.

Õmakeel II, IV, V ja VII kl. – õpet. L. Roomets. Arutleti etteütluse viga, mis oli kirjutatud koma panemise harjutamiseks. Õpetaja laskis tahvlile kirjutada neid lauseid, kus oli tehtud viga. II kl. teeb samal ajal harjutust et, üs, neid, sest, aga ette koma panemiseks. Hiljemini kontrolliti pähe õppida antud luuletust, mida teati üsna hästi. Lõpuks loeti looksest „Linnupesa". Tund on rahuldav.

Matemaatika II, IV, V ja VII kl. – õpet. L. Roomets. Algul kontrollis õpetaja koduseid töid. Vastavate õpikute pinnusel kirjutas õpetaja II kl. ülesanded tahvlile. IV, V ja VII kl. on õpikud olemas. VII kl. on käsil protsentide arvutamine. V kl. korratakse harilikke murde.

Hinnan tunni rahuldavaks.

1. Kõik koolikohustuslikud lapsed käivad koolis.
2. Tüst ei ole koolimaale ega õpilasi vaadanud.
3. Õppevõrkogu koosolekuid veel peetud ei ole.
4. Eeda koolil ei ole. Kooli ümbrus on lage.
5. Koolimaid on puhtad ning korras.
6. Õpilaste puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on peetud 1, mis on ka protokollitud.
8. Lasteaed. koosol. on peetud 1.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 19⁴¹/₄₂. koolaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Koolimaamatukogu köited on rehenenud.
12. Kirjal. Tõõkava ei ole.
13. Klassipäevaraamatut on korral. peetud.
14. Isetegevuslikke koolil ei ole, sest pole ruume ega tarvidust.

Hinnan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

15. XII 1943. Uraat

10. Pähkla Algkool.

Koolis on 2 komplekti. Juhataja V. Raavel.

Emakeel I, II ja III kl. – õpet. M. Vaga. I kl. lugemine on kõlbaldaselt arenenud, III kl. on lugemine mõnel määral, II kl. lugemine pole suurem osa — mõni laps on väga osaamatu ega saa käidagi hakkama õõna „kartulid" häälduniega, vaid ütleb ikka „kartuhlid" või „karduhlid".

Tund on kokkuvõttes enam-vähem rahuldav.

Emakeel IV, V ja VII kl. – õpet. V. Raavel. IV kl. on kirjavahemärkide paneming pääs- ja kõrvallause vahele, V kl. teeb harjutusi liitkaashäälikute märkimiseks, VI kl. käänab õõnu tüüpõõnade järgi, määrates sellega paralleelselt astmevaheldluse ja välted. Õpetaja laskis käänata üksikõõnu, kuid oleks parem olnud, kui oleks käänatud kaks õõna koos. Edasi kontrollis õpetaja harjutust, mis oli kodus kirjutatud ains. osastava käänamiseks õõnatüübis „mõõbel".

Tund on täieti rahuldav.

Ajaluga IV, V ja VI kl. – õpet. V. Raavel. VI kl. talunikkuna osaline lahtistumine ja õõrdumine õõnadesse. Algul kontrollis õpetaja ülesandust. Õpilased vastavad üsna rahuldavalt. Tund on kokkuvõttes täieti rahuldav.

1. Kooli juhataja ei tea, kas kõik koolikohust. lapsed käivad koolis, sest vallavalitsus ei ole saatnud vastavat nimekirja.
2. Aust ei ole koolimaale ega õpilasi vaadanud.
3. Õppenõukogu koosolekud on protokollitud. Viimane protokoll on 8.X 1943.
4. Korrastatud aeda koolil ei ole — on ainult mõni puuvar. Kooli ümbrus on lage.
5. Klassinumbrite seinad on määratud.
6. Õpilaste pahtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on peetud 1, mis on ka protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 1, mis samuti on protokollitud.
9. Kroonikaraamatut on peetud kuni 1940/41. kooliaasta lõpuni.
10. Ringkirjade kaust ja HSÕT on õppejõududele allkirja vastu teatatud.
11. Raamatukogu on rahuldavas seisukorras.
12. Kirjal. töökaru sel aastal tehtud ei ole.
13. Klassipäevaraamatuid on korralikult peetud.
14. Internaadi koolil ei ole, sest pole ruume.

Hiadaru õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

16. XII 1943.

Ulaat

№ 11. Kaarma Algkool

Koolis on 3 kompl. Juhataja J. Kuusjärv.

Eesti keel V ja VI kl. – õpet. M. Hallik. V kl. tehti harjutusi -d ja -t pahemisega (mitm. ainsatava ja ainsuse osastava käänamine). Edasi võeti -l, -n, -r, -s sõnade ains. osastav. Seletus oli natuke kõre, kuid küllalt lühikeses. Oleks võinud mõned sõnad harjutuseks lasta tahvlile kirjutada. VI kl. tehti harjutusi selle kohta, millal mitm. omastavas -de, millal -te. Õpetaja laseb ühel õpilasel lühga kaua vastata. Edasi antakse mitm. osastav. Millal on -id, -sid. Õpetaja seletus on kõre. Ühes tunnis võetakse läbi terve mitm. os., mis on lühga palju!!! Kahjuks kasutati ka tahvlit väga.

Tund on jüski küllalt elav ning korrakvõttes rahuldav.

Matemaatika V ja VI kl. – õpet. J. Kuusjärv. V kl. on täisarvu korrutamine murruga, VI kl. on arvu võrdelistes osadeks jagamine.

Tunni käik ja õpilaste teadmised on täiesti rahuldavad.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. L. Tammus. I kl. on liitmine ja lahutamine väiksemale arvude piiride peast, II kl. tegi samal ajal kirjal. harjutusi. Hiljemini lahendati II kl. mitmesuguseid ülesandeid peast.

Tund on korrakvõttes t. rahuldav.

Laksa keel III ja IV kl. – õpet. M. Hallik. Lugemine ja häälduse on rahuldavad. Hiljemini kirjutab õpetaja sõnu, lastes eeltkeelse sõna saksa keele tõlkida ning tahvlile kirjutada. Edasi kontrollis õpetaja harjutusi, mis oli tehtud artikli määramiseks.

Tund on küllaldaselt elav ning hoogus, nii et selle võib üldiselt lugeda rahuldavaks.

Hinden õppe- ja kasvatustöö koolis rahuldavaks.

17. XII 1943.

№ 12. Käesla Algkool

Koolis on 2 komplekti. Juhataja F. Tarkus.

Matemaatika IV ja V kl. – õpet. P. Võõrtmann. IV kl. selgitatakse protsendi mõistet, märkides protsente kümnendmurdudega. Selgitused on lihtsad ning arusaadavad. V kl. leitäb protsendi arvust. VI kl. arvutatakse ringi pindala. Kogu klass on tööle rakendatud.

Tund on rahuldav.

Mat. I ja II kl. – õpet. F. Tarkus. I kl. harjutus: liitmise ja lahutamise alalt. II kl. näib korratahel üsna kindlasti käes olevat. Tund on väljalt rahuldav.

1. 3 õpil. ei käi koolis tüüfe puudusel.
2. Eest ei ole 3 aastat õpilasi ega koolieinne vaadanud.
3. Õppenõukogu koosol. on protokollitud. Viimane prot. on 14. II 1944.
4. Koolil on väike istikute aed.
5. Ruumid on puhtad, kuid remont jätab soovida.
6. Õpil. puhtus on rahuldav.
7. Hoolekogu koosol. on protokollitud.
8. Lastevanemate koosol. on peetud 2.
9. Kroonikaraamatut ei ole 3 aastat peetud.
10. Ringkirjade kaust ja HDT on olemas.
11. Raamatukogu on enam-vähem korras.
12. Kirjal. föökarad on olemas.
13. Klassipäevaraamatuid on peetud.
14. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume ega tarvidust.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

22. II 1944. Maat

nr 13. Simisto algkool.

Koolis on 3 kompl. juhataja S. Raun.

Matemaatika I ja II kl. – õpet. A. Pants. Õpetaja laeb tulpülesandeid õpilastele raamatust ette, neida aga õpilased oleksid võinud ise teha. II kl. harjutatakse korratabelit, mis õpilastel näib käes olevat. Õpilased peaksid vastamise ajaks pingist välja astuma, siis oleks võimalik distsipliini järele ja ega oleks neil võimalust pingile nõjatuda, mis isegeneset on inetu. Muidu on õpetaja poolt antavad ülesanded küllalt elulised ning huvitavad ja õpilased lahendavad neid arutamisega. Õpetaja häälduse on ebaselge.

Muidu on tund rahuldav.

Saksa keel IV ja VII kl. – õpet. S. Raun. Saksa keele lugemine käib ladusalt, hääldamine on korras. Ülesandeid lugemispala ei jutustamiseks küllalt kärtsi ette valmistatud. Eesti keelest saksa keele tõlkimine käis suuremate raskusteta.

Üldmulje tunnist on hea.

Joonistamine ja koduloogu I ja II kl. – õpet. A. Lunkas. Räägitakse talve lõbudest – kelgutamisest jne. Tund on t. rahuldav.

Hindan õppe- ja kasvatustöö rahuldavaks.

2. III 1944.

Maat

14. Pärsama Algkool.

Koolis on 2 kompl. Juhat. S. Lember

Saksa keel III, IV ja VI kl. – õpet. S. Lember. Õpetaja kontrollis päheõppida antud luuletust. Häälduse pole suurem asi. Tuleks rohkem rõhku panna puhtale häälduseele. „Schreben sie", ütleb õpetaja. Loeti ja kontrolliti grammatikat, kuid häälduseharjutused puuduvad peaaegu täiesti.

Antud tund on enam-vähem rahuldav, kuid õpilaste teadmised peaksid olema suuremad.

Matemaatika ~~III, IV ja V kl.~~ I ja II nimj III kl. – õpet. O. Merela. – III kl. arvutab välja ristküliku ümbermõõtu, I ja II kl. lahendavad samal ajal ülesandeid raamatust.

Tunnikäik ja õpilaste teadmised näivad olevat enam-vähem rahuldavad.

1. Kõik koolikohust. lapsed käivad koolis.
2. Ainst ei ole sel aastal käinud.
3. Õppenõukogu koosol. on prot. Viimane prot. on 12. I 1944.
4. Ruumide puhtus on rahuldav.
5. Õpilaste puhtus on enam-vähem rahuldav.
6. Hoolekogu koosol. on prot.
7. Lastevan. koosol. on peetud 1, mis on ka prot.
8. Kroonikaraamatut koolil ei ole.
9. Riigikirjade kaust ja HDT on olemas.
10. Raamatukogu on rahuldavas korras
11. Kirjal. Töökava ei ole.
12. Klassipäevaraamatud on korras.
13. Internaati koolil ei ole, sest pole vastavaid ruume.

Hindan õppe- ja kasvatustöö enam-vähem rahuldavaks. Peaks iga kuuma nähtus, et tütarlapsed ükstteisele kirjutavad roppe kirju.

14. III 1944.

Maat

15. Karja Kodumajanduskool.

Juhataja L. Piirsoo ja õpet. kt. A. Joasaare ning R. Osa.

Külastasime koos Maakoolivalitsuse juhatajaga ka Karja Kodumajanduskooli, kuid kahjuks olid tunnid juba läbi, nii et ei saanud õppetööd enam jälgida.

15. III 1944.

Laast

16. Kuressaare Tööstuskool.

Juhataja P. Starka.

Mat. metallitöö I kl. – õpet. J. Nääb. Õpetaja annab ülesande: Ringi pindala on 50 m². 25% sellest on mant, ülejäänud pindala on valge. Kuipalju ringi pindalast on valge? Küsimus on ebamäärane. Õigem oleks olnud küsida, kuna mitu % ringi pindalast on valge või mitu ruutmeetrit ringi pindalast on valge.

Missuguse aritmeetilise tehtega me leiame $\frac{75}{100}$ 50 ruut? pro missuguse aritm. tehtega. Edasi käsitatse ringi pindala ja ringi pikkuse valemeid. Õpetaja küsib: Mis asi on ruutkülik pro missuguse geomeetriline kujund on ruutkülik? jne. Terminoloogia on ebatäpne.

Muidu on tund enam-vähem rahuldav.

Tehnoloogia II puutöökl. – õpet. J. Nüt. Algul räägib õpetaja hoovleist, kuid ei näita neist kahjuks ühtki, mis oleks aga tunni teinud näitlikumaks ning elulisemaks.

Eesti keel I puutöökl. – õpet. H. Väli. Läbivõetud grammatika kordamine on käsil. Õpetaja ütles enne õpilase nime, alles siis esitab küsimuse. Seda teeb ta korduvalt. Oleks vaja alond rohkem tahvlit kasutada. Õpetaja seletusest jäid õpilastele nõuljc, nagu kirjutaksime „härra direktor" alati suure algustähega. Käsitatse reegleid, kuid näiteid tunnis vähe.

Tund on enam-vähem rahuldav.

Eesti keel II puu- ja ehitusosakonnas – õpet. L. Piirs

Võetakse läbi verbivormide vastastikust olenevust. Hää on see, et õpetaja lasek kõik näited tahvlile kirjutada. Verbivorme moodustatakse raskemaist lihtsust, mis on hää.

Kokkuvõttes on tund k. rahuldav.

17. III 1944.

№ 17. Kuressaare Gümnaasiumi Teäre nimeline ilmerekool.

Juhataja kpt. H. Marjamaa.

Viibisin Haridusdirektooriumi esindajana Merekooli I ja II kl. lõppeksameil 20. III – 25. III incl. Eksamite käiku ja tulemusi jälgides jäi mulje, et merekoolis on sel aastal tõsist tööd tehtud. Kõik ained olid hästi ette valmistatud, eriti aga astronoomia ja navigatsioon.

Kõike kokku võttes võib selle õppeasutuse sel aastal lugeda täielikult korralõunuks.

25. III 1944.

Laast

№ 1. Randvere Mittetäielik Keskkool.

Koolis on 4 komplekti. Juhataja on Ed. Y ut.

Eesti keel IV - V kl. — õpetaja ellägi. Etteütlus korraga mõlemale klassile, kus kumbalgi klassil erinev tekst (V kl. - hiina tee, eesti keel; IV kl. - kündsid, kärbsed). V kl. kirjutas etteütluse rahuldavalt, IV kl. halvasti. Nähtavasti aine vähe läbitöötatud. Seni veel pole selge, millal s puutes tavatseda d-, g-, b-d, tuleb etteütluse kirjutamisel seda teha. Lapsed kirjutavad puhtalt ja korralikult. Kontakt klassiga olemas.

Eesti keel I - II kl. — õpetaja ellikk. Õpetaja tunni algul juba ütles: „Täna kirjutame terve tund" ja nii I kl kirjutab ikkagi peaaegu tunni lõpuni. See on I kl - lastele tüütav, igav ja väsitav. II kl - etteütlus lühike ja jõukohane. Luuletust, mis päris antud õppida ei oska ükski pealt lugeda. Tähendab: ülesanne ei olnud lastele jõukohane. On ülesanne liiga lühike, siis laps selle täitmisele kartuse, umbusuga ja ei saagi siiski sellest jagu. On ülesanne liiga kerge, annab sageli laps, et „läheb läbi" enne tundi vaatamisega. Nii ei ole ta võimeline häkki vastama ja ei näe nii õpetaja kui laps töö iseenesest tulemusi.

Iddiolte võib õpet. ellikk' i tööga rahule jääda.

Vene keel IV - V kl. — õpetaja Kirss. Tundi jälgin lõpuosas. Vene keele kõnehäälduses veel jääb parandamata.

Üldiselt koolinumbrid puhtad, laste vihikud puhtad ja korralikud. Distsipliin hea.

Jään Randvere Mittek. tööga rahule.

16. veebr. 1945. L. Klipper

№ 2. Pärnu Mittetäielik Keskkool

Kool töötab: üks päev I, II, III kl., teine päev IV, V, VI kl. See on nii ajutiselt - teise õpetaja saabumiseni.

Matemaatika III - IV - V kl. Kõigil kontrolltöö, ülesanded raamatust. Õpetaja oleks võinud samu ülesandeid lasta lahendada klassil arvutada, kolmandas aga võtta uut ainet, sest kolme klassiga ülepäeva töötades on aeg väga kallis.

Vene keel IV–VI kl. – Õp. Kunk ei valda vene keelt, seoses. häälduses palju vigu, millele õp. ei puhi tähelpanu. (Lähemail päivil Pähkla el. K. saab teise õppejõu, ~~et saab kahes~~ kes valdab vene keelt, ja kool võib kahes komplektis töötada).

Koolimajas ainult üks soe ruum – see on klass. Ülirüüdet lastel kõnealtsas laudadel, varad puuduvad (sõjaväelased oleat puutunud). Ühitmel poiss käed lubamatult mustad. – Ühes koolinuumis elavad sõjaväelased, mis lubamatu.

Hindan Pähkla koolitöö vaevalt rahuldavaks.

16. veebr. 1945.

L. Kippar